

PROGRAM REGENERACE MĚSTSKÉ PAMÁTKOVÉ ZÓNY ŠTERNBERK

AKTUALIZACE
2024 – 2034

(S VÝHLEDEM DO 2038)

Zpracovali:

Město Šternberk, Městský úřad Šternberk:

Odbor investic a veřejných zakázek, oddělení přípravy investic a památkové péče;
stavební odbor, odbor životního prostředí, odbor personalistiky, školství a kultury

Ing. Miroslava Šestáková, Ing. Pavel Sehnal, Bc. Pavla Koukalová, Mgr. Zuzana Vyjídáková, Jiří Kummer, Mgr. Martin Sadil, Ing. Martina Davidová, Ing. Zdeňka Jurečková, Mgr. Irena Černocká

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Olomouci:

Ing. arch. Dobroslava Neckařová, odbor péče o památkový fond

Ing. Dalibor Buršík, vedoucí odboru EDIS

Mgr. Josef Rozkopal, vedoucí oddělení evidence památek a IS

listopad 2023

V roce 2013 zpracovalo Město Šternberk Program regenerace městské památkové zóny Šternberk na období let 2013 – 2023 s výhledem do roku 2028, který schválilo Zastupitelstvo města Šternberka usnesení č. 471/20 dne 11.09.2013.

Program regenerace MPZ Šternberk je zpracován formou umožňující jeho průběžnou aktualizaci, doplňování a využití pro další koncepční dokumenty města. Cílem dlouhodobého plánování je dosáhnout souladu požadavků ochrany a regenerace se zajištěním potřebného rozvoje města.

Aktualizaci schválilo Zastupitelstvo města Šternberka dne 13.03.2024, usnesení č. 171/8.

Obsah

1.	Úvod	5
1.1.	Důvody pro pořízení programu regenerace	6
1.2.	Podklady pro pořízení aktualizace programu regenerace	7
2.	Základní charakteristika území (památkové zóny)	9
2.1.	Lokalita a její hranice	9
2.2.	Charakteristika území	10
3.	Historický a urbanistický vývoj a skladba území	11
3.1.	Architektonický vývoj města	11
3.2.	Šternberk v datech	18
3.3.	Architekti, stavitelé, sochaři a malíři	23
3.4.	Charakter zástavby a klasifikace veřejných prostor z pohledu jejich role v území – historická zástavba, novostavby a rušivé objekty, vývoj domovního a bytového fondu	27
3.5.	Základní demografické a sociální tendence vývoje města	33
4.	Program rozvoje města	36
4.1.	Program rozvoje města Šternberk 2020 - 2025	36
4.2.	Územně analytické podklady města	37
4.3.	Územní plán města	37
5.	Historické hodnoty a památková ochrana území	38
5.1.	Ochrana kulturních hodnot území	38
5.1.1.	Národní kulturní památka, nemovité kulturní památky	38
5.1.2.	Archeologické lokality	42
5.1.3.	Válečné hroby a pohřebiště, pietní místa	43
5.1.4.	Ostatní kulturní, urbanistické a architektonické hodnoty	44
5.2.	Ochrana přírodních hodnot území	48
5.3.	Zásady obnovy historického jádra města	48

5.3.1.	Zásady pro ochranu historických hodnot a urbanistické kompozice	49
5.3.2.	Zásady obnovy hradebního systému města	55
5.3.3.	Zásady pro funkční využití území	57
5.3.4.	Technická a dopravní infrastruktura	58
5.3.5.	Veřejná prostranství a zeleň, městský mobiliář	58
5.3.6.	Vodní toky a plochy, záplavová území	59
5.3.7.	Nakládání s odpady	59
5.4.	Zásady obnovy v ochranném pásmu hradu	59
5.5.	Cestovní ruch a kulturní život v kontextu ochrany území	60
6.	Cíle programu regenerace městské památkové zóny	61
6.1.	Výsledky programu regenerace z minulých let, příklady dobré praxe	61
6.2.	Hlavní cíle rozvoje města	70
6.3.	Hlavní cíle regenerace a obnovy území městské památkové zóny	72
6.4.	Legislativa	73
6.5.	Návrh postupu regenerace	76
6.5.1.	Obnova kulturních památek a objektů	76
6.5.2.	Obnova hradeb	79
6.5.3.	Obnova v ochranném pásmu hradu	80
6.5.4.	Obnova veřejných prostranství, zeleně a technické infrastruktury	80
6.5.5.	Etapizace, odhad nákladů obnovy památek	81
6.5.6.	Realizace připravené pro nejbližší období	84
6.5.7.	Dotace z rozpočtu města Šternberka	85
7.	Závěr	86
8.	Seznam použitých zdrojů a literatury v aktualizaci	87
9.	Přílohy	87

1. Úvod

Město Šternberk se pyšní množstvím nemovitých kulturních památek a památek místního významu. Historické jádro města bylo v roce 1992 vyhlášeno Ministerstvem kultury městskou památkovou zónou. Šternberk je držitelem titulu Historické město roku 2008. Od roku 1995 se město zapojilo do Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón.

Městský program regenerace představuje soubor účelově zaměřených, veřejně prospěšných opatření, směřujících k záchraně historicky nejcennějších částí města, v souladu s Programem regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón České republiky¹, a k zahájení a rozvinutí jejich cílevědomé komplexní a kontinuální regenerace. Program napomáhá účelnému a hospodárnému vynakládání soukromých i veřejných finančních prostředků, nalézá společné zájmy města a jednotlivých majitelů nemovitostí na zvelebování nejviditelnějších a nejcennějších částí města. Podmínkou je respektování jedinečných podmínek města, jeho architektonického a urbanistického prostředí, využití objektů ke vhodným účelům a splnění zásad státní památkové péče. Program respektuje územně plánovací dokumentaci města a další odborné dokumentace.

Na území městské památkové zóny bylo v minulých letech realizováno množství zásadních akcí, které byly předznamenány v průběžných aktualizacích programu regenerace a které vedly k významnému zhodnocení jednotlivých objektů včetně jejich zpřístupnění a prezentace veřejnosti. Obdobná je i situace v rámci veřejných prostranství a parterů. Všechny tyto aktivity vedou k celkové harmonizaci a revitalizaci území města, které je dotčeno památkovou ochranou.

Program regenerace městské památkové zóny Šternberk je souborem účelově zaměřených, veřejně prospěšných opatření, směřujících k záchraně a zachování historicky nejcennějších částí města a k jejich revitalizaci.

Hlavními cíli programu jsou:

- záchrana ohrožených objektů a souborů,
- podněcování oprav, rekonstrukcí a pravidelné údržby, obnova a modernizace systémů technické infrastruktury,
- osvěta podněcující zájem vlastníků objektů a dalších obyvatel podílet se na regeneraci,
- usměrňování způsobů využití objektů,
- péče o urbanistickou a architektonickou úroveň prostředí a zachování historického charakteru města,
- péče o vnější prostranství, ulice, náměstí včetně jejich vybavení drobnou architekturou a mobiliářem,
- zvyšování zájmu a finančního podílu města na záchraně památek,
- zachování dopravně zklidněné zóny,
- stabilizace počtu obyvatel a občanské vybavenosti centra města,
- budování informačního systému o území a památkách,
- oživit MPZ o podnikatelské provozy, které uspokojí potřeby obyvatel i návštěvníků,
- provádět opatření k šetření energií, materiálů a vody, zabezpečovat sběr a zneškodňování odpadu,
- věcná a časová koordinace regeneračního procesu.

¹ Usnesení vlády České republiky ze dne 25. března 1992 č. 209 k Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón

1.1. Důvody pro pořízení programu regenerace

Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón vyhlásila vláda České republiky v roce 1992. Jeho hlavním smyslem bylo a je napomoci k záchraně a rozvoji nejceněnějších částí našich historických měst. K podpoře realizace programu v jednotlivých městech mohou být vyčleněny finanční prostředky ze státního rozpočtu, z rozpočtu krajů a obcí. Nutnou podmínkou pro možnost poskytnutí státní finanční podpory na rekonstrukce kulturních památek je schválený městský program regenerace. V zásadě jde o program rozvoje jako soubor opatření směřujících k záchraně historicky nejceněnějších částí měst.

Prvotní Program regenerace městské památkové zóny (dále jen MPZ) pro město Šternberk byl schválen zastupitelstvem města dne 30.03.1995, byl každoročně aktualizován a dopracováván.

V zájmu získání vyšší bonifikace při poskytování dotací na obnovu památek bylo Město Šternberk vyzváno k předložení nového Programu regenerace MPZ. Nový Program regenerace MPZ byl dokončen v červenci 2013 a schválen usnesením Zastupitelstva města Šternberka č. 471/20 dne 11. 9. 2013. Program regenerace zahrnuje požadavky na postupnou obnovu MPZ a hlavní zásady pro obnovu ochranného pásma kolem hradu (dále jen OPH) a zohledňuje platnou územně plánovací dokumentaci města a další odborné dokumenty. Dokumentace Programu je tvořena textovou a grafickou částí a katalogovými listy jednotlivých kulturních památek. Program hodnotí s odstupem více volebních období výrazný posun v naplňování cílů regenerace MPZ a stanovuje další směry obnovy památkově chráněného území.

Současnost vyžaduje rekapitulaci rozsahu projektů, které již byly realizovány, míru naplnění cílů programu a nové podněty k řešení problémů. Z tohoto důvodu byly zahájeny práce na aktualizaci Programu regenerace městské památkové zóny Šternberk, který byl dokončen v listopadu 2023 a dne byl schválen Zastupitelstvem města Šternberka. Aktualizace Programu je tvořena textovou a grafickou částí. Program doplňuje předchozí Programy a stanovuje další směry obnovy památkově chráněného území.

PROMĚNY V ČASE – ČAS PROMĚN 1998 – 2008

Město Šternberk v letech 1998 – 2008 prošlo výraznými změnami, které příznivě ovlivnily život místních obyvatel. Těmito změnami došlo k turistickému zatraktivnění i zviditelnění města Šternberka. Každoročně zvyšující se zájem o naše město sledujeme především ve statistikách návštěvnosti na turisticky lákavých místech, jako jsou např. Státní hrad Šternberk nebo bývalý augustiniánský klášter včetně kostela Zvěstování Panny Marie a od 11. 11. 2011 jedinečná Expozice času. Město Šternberk je vyhledávanou lokalitou nejen pro kouzlo svých památek, ale i samotného prostředí, které svou přírodou, sportovním, kulturním i relaxačním vyžitím má svým návštěvníkům co nabídnout.

Město Šternberk je držitelem titulu Historické město roku 2008.

Mezi hlavní důvody, pro které byla Šternberku tato cena udělena, patří:

- Dokončení rekonstrukce centra města v roce 2006 v rámci projektu „město Šternberk – Proměny v čase, čas proměn“
- V souvislosti s realizací projektu „Město Šternberk – Proměny v čase, čas proměn“ mohli vlastníci nemovitostí v MPZ v letech 2007 a 2008 získat příspěvek z rozpočtu města na obnovu uličních fasád objektů včetně architektonických prvků, výměny klempířských prvků a okenních a dveřních výplní.

1.2. Podklady pro pořízení aktualizace programu regenerace

1.

Městská památková zóna Šternberk byla prohlášena vyhláškou Ministerstva kultury ČR č. 476/1992 Sb. ze dne 10. 9. 1992, o prohlášení území historických jader vybraných měst za památkové zóny, ve znění pozdějších předpisů: § 3

Pro zabezpečení ochrany a péče o památkovou hodnotu zóny, kterou tvoří zejména význam daného území pro historickou, kulturní a jinou osobitost místa, historické vazby nemovitostí a prostorů a vnější i vnitřní obraz sídla, se stanoví tyto podmínky:

- a) *programy rozvoje měst se zpracovávají na základě stavebně historických průzkumů území i jednotlivých objektů,*
- b) *při přípravě programů rozvoje měst a při pořizování územně plánovací dokumentace je třeba respektovat památkovou hodnotu zóny,*
- c) *využití jednotlivých objektů a prostorů musí odpovídat jejich kapacitě a technickým možnostem a musí být v souladu s památkovou hodnotou zóny,*
- d) *obnova a restaurování nemovitostí v zóně se musí provádět na základě stavebně historického a restaurátorského průzkumu,*
- e) *pro ochranu technického stavu nemovitostí, které jsou na území zóny, je nutné neodkladně provádět udržovací práce do doby, než bude provedena celková obnova.*

2.

Památkové ochranné pásmo kolem hradu Šternberka na Moravě bylo prohlášeno dne 22. 1. 1964 rozhodnutím odboru školství a kultury Okresního národního výboru Olomouc zn. Škol/457/1-64/T.

3.

Územní plán Šternberk úplné znění po změnách č. 1, 2 a 3, zhotovitel Ateliér Cihlář-Svoboda s.r.o., Na Máchovně 1610, 266 01 Beroun, byl schválen usnesením Zastupitelstva města Šternberka č. 100/5 ze dne 28.06.2023. Úplné znění: [Územní plán Šternberk - Oficiální stránky město Šternberk \(sternberk.eu\)](https://www.sternberk.eu/uzemni-plan)

4.

Usnesení vlády České republiky ze dne 25. března 1992 č. 209 k Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón v přílohách stanoví zejména cíle programu a zásady přípravy, zpracování a realizace městských programů regenerace.

Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón je nástrojem k obnově kulturních památek nacházejících se v nejceněnějších částech našich historických měst, prohlášených za památkové rezervace a památkové zóny. Finanční příspěvky mohou být z něho poskytovány pouze tehdy, pokud má příslušné město zpracovaný vlastní program regenerace a pokud se zároveň finančně podílí společně s vlastníkem na obnově kulturní památky.

Úplné znění Zásad Ministerstva kultury České republiky pro užití a alokaci státní finanční podpory v Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón č.j. MK 46834/2023 OPP ze dne 05.10.2023, s účinností od 20.12.2023.

5.

Program regenerace Městské památkové zóny Šternberk na období let 2013–2023 (s výhledem do roku 2028), zpracovaný Městem Šternberk, Městským úřadem Šternberk a Národním památkovým ústavem, územním odborným pracovištěm v Olomouci, schválený usnesením Zastupitelstvem města Šternberka č. 471/20 ze dne 11.09.2013. Úplné znění: [Program regenerace Městské památkové zóny Šternberk - Oficiální stránky město Šternberk \(sternberk.eu\)](https://www.sternberk.eu/program-regenerace-mestske-pamatkovy-zony)

6.

Pro přípravu, zpracování a realizaci programu regenerace je zřízena pracovní skupina jako poradní orgán Rady města Šternberka a je sestavována tak, aby hájila veřejné zájmy, nikoli soukromé zájmy skupin podnikatelů nebo vlastníků nemovitostí, kteří mohou vytvářet vlastní sdružení.

První pracovní skupina byla založena dne 20. 3. 1995. V každém volebním období je složení členů aktualizováno a mění se i název pracovní skupiny. V době aktualizace Programu regenerace se pracovní skupina nazývá Komise cestovního ruchu a MPZ. Komise je složena ze zástupců institucí a různých profesí.

Pracovní skupina se schází víceméně pravidelně především za účelem projednávání:

- návrhů na aktualizace Programu regenerace
- návrhů na rozdělení finančních prostředků z dotací ministerstva kultury na Program regenerace
- řeší případné problémy na území MPZ v souvislosti s výkonem státní památkové péče (zejména problematika používání novodobých nevhodných materiálů, nevhodné stavební zásahy do objektů – půdní vestavby, přístavby)
- spolupracuje na propagaci kulturních památek
- hodnotí a doporučuje pořádání veřejnosti přístupných kulturně společenských akcí v území památkové zóny

7.

Aktualizace Programu regenerace se dále opírá o Program rozvoje města Šternberka 2020 – 2025, který zpracoval v červnu 2020 Mikroregion Šternbersko. Úplné znění: [Program rozvoje města - Oficiální stránky město Šternberk \(sternberk.eu\)](https://www.sternberk.eu/program-rozvoje-mesta)

2. Základní charakteristika území (památkové zóny)

2.1. Lokalita a její hranice

Městská památková zóna Šternberk se nachází v centru města, její zastavěné území je urbanisticky téměř stabilizované. Jde o rezidenční území bez průmyslových ploch, kde je velkou měrou zastoupena oblast obchodu a služeb, s rozlohou 78 ha.

Vyhláška ministerstva kultury z roku 1992² popisuje území MPZ takto: *hranice památkové zóny Šternberk začíná vnějšími hranicemi p.č. 4615, 4732, 4733, 4740, 4742, 4743, 4348, 5238/1, 5237, 5239, 5238/2, 4749 kolem areálu zámku a navazuje na ulici Na Valech p.č. 4759, přechází hranicemi parcel v ulici Zahradní p.č. 4766, dále prochází vnějšími hranicemi p.č. 1142, 29, 28, 30, 27, 32, 31, 36, 37, 293, 321, 329, 332, 1080, 1079, 1077, 1073, 1051, 1050, 1049, 1047, 1048, 784, přetíná ulici Olomouckou a prochází vnějšími hranicemi p.č. 469, 467, 466, 464 k potoku a podél něho pokračuje vnějšími hranicemi p.č. 465, 480/2, 479/2, 480/1 a pokračuje ulicí Potoční p.č. 3679 a ulicí Dvorskou p.č. 4721 až na p.č. 4615, kde se hranice uzavírá.*

V průběhu let došlo ke změnám, tedy současná hranice památkové zóny Šternberk začíná v severozápadním rohu parcely č. 4615/1 a je vedena směrem k východu po vnější hranici parcely č. 4615/1 až do jihovýchodního rohu parcely č. 4725, přetíná parcelu č. 4615/1 směrem do nejzápadnějšího rohu parcely č. 4732 a dále pokračuje směrem k severovýchodu po vnější hranici parcely č. 4732, 4733 a 4616 až do lomového bodu severozápadně od domu na parcele 4737, přetíná parcelu č. 4616 směrem do severozápadního rohu parcely č. 4737 a dále pokračuje směrem k severu po vnější hranici parcely č. 4740, 4742/1, 4743, 4748, 5238/1, 5236, 5291 a 5294. Zde se hranice MPZ lomí a pokračuje směrem k jihovýchodu po vnější hranici parcely č. 5294, 5239, 5237, 5239, 5238/2, obíhá po vnější hranici směrem k severovýchodu a východu parcelu č. 4749/1, přetíná parcelu č. 4759 (ulici Na Valech), lomí se a dále pokračuje směrem k jihu po vnější hranici parcely č. 4759, 4766 a 1142 až do jihozápadního rohu parcely č. 1159. Zde se hranice MPZ lomí a pokračuje směrem k západu, přetíná parcelu č. 1142 a dále pokračuje po vnější hranici parcely č. 29, 28/4, 28/1, 30, 27, 31/3, 300, 31/3, 36, a 37, lomí se a pokračuje směrem k jihozápadu po vnější hranici parcely č. 293/1, 293/2, přetíná parcelu č. 301 a dále pokračuje po vnější hranici parcely č. 327, 331, 332, 330, 333, přetíná parcelu č. 1099 a dále pokračuje po vnější hranici parcely č. 1080, 1079, 1077, 1073/2, 1073/1, přetíná parcelu č. 1072 a dále pokračuje po vnější hranici parcely č. 1051, 1050, 1049, 1047, 1048, 784/2, přetíná ulici Svatoplukovu (parcely č. 784/2) a dále pokračuje směrem k jihozápadu po vnější hranici parcely č. 784/2 a 411/2 až do lomového bodu před domem na parcel č. 762. Zde se hranice MPZ lomí a pokračuje směrem k severozápadu, přetíná parcelu č. 411/2 (ulici Olomouckou) a 413 a pokračuje po vnější hranici parcely č. 419/1, přetíná parcelu č. 439 (náměstí Svobody) a dále pokračuje po vnější hranici parcely č. 469, 467/1, 466, 464 a 465, obíhá po vnější hranici směrem k jihu a západu parcelu č. 479/1 a 480/2, lomí se a pokračuje směrem k severu po vnější hranici parcely č. 480/2, 479/2, 452, 480/1 a pokračuje ulicí Potoční směrem k severu a severovýchodu po vnější hranici parcely č. 3675/1 a ulicí Dvorskou po vnější hranici parcely č. 4721 až do výchozího bodu, kde se hranice uzavírá.

Hranice ochranného pásma okolo hradu Šternberka na Moravě³ začíná poblíž mostu přes Ovčí potok (Sitku) a probíhá směrem východním ulicí Dvorskou k náměstí 9. května, kde jde směrem severojižním, načež postupuje na východ ulicí Zahradní. Tam se obrací zase směrem jižním a po ní pokračuje až k polní cestě parcela č. 117/2 (117/1). Po ní probíhá směrem východním na státní komunikaci I. tř. č. 46

² Text viz vyhláška Ministerstva kultury ČR č. 476/1992 Sb. ze dne 10. 9. 1992, o prohlášení území historických jader vybraných měst za památkové zóny, ve znění pozdějších předpisů.

³ Text viz Rozhodnutí odboru školství a kultury Okresního národního výboru Olomouc zn. Škol/457/1-64/T ze dne 22. 1. 1964 (v závorkách současně označení parcelními čísly).

(Opavskou ulici). Po této probíhá směrem severním, dále pak po serpentíně této komunikace a pokračuje po této komunikaci a její další serpentíně, kde dosahuje nejsevernějšího bodu pod zeleným altánkem. Tam se obrací směrem západním a jde stále po této komunikaci až k ulici na Valech, kde se lomí směrem jihozápadním, probíhá touto ulicí a přechází na ulici Ořechovou. Odtud odbočuje úvozem až na rozmezí parcel č. 443 a 107/1 (neexistuje) katastrálního území Šternberk – Mlýnský příkop a ve směru tohoto rozhraničení pokračuje ulicí Světlov, po jejíž západní straně pokrčuje až do uličky mezi parcelami č. 1 a 3 katastrálního území Šternberk – Mlýnský příkop. Na konci uličky se obrací před lávkou přes Ovčí potok směrem jižním a pokračuje po levém břehu potoka až do výchozího bodu u mostu přes tento potok.

2.2. Charakteristika území

Současná podoba města Šternberka je výsledkem staletého vývoje, v jehož průběhu se k původnímu jádru připojovaly další historicky vzniklé části, aby postupně vytvořily organický celek, jehož rozvoj není samozřejmě ukončen.

Město Šternberk leží na předělu Hané a úpatí Nízkého Jeseníku ve vzdálenosti 16 km severně od krajského města Olomouc, na 49°45' severní šířky a 17°20' východní délky. Severní a východní část města je velmi kopcovitá a směrem k jihu přechází do roviny Hornomoravského úvalu. Středem města protéká říčka Sitka, v délce asi 5 km, která se vlévá do Oskavy a ta dále do Moravy. Dopravně je město velmi dobře přístupné jak po dálnici Praha – Brno – Vyškov E 50, tak po rychlostní komunikaci Vyškov – Olomouc – Ostrava E 462 a E 442. Dobrá přístupnost je i po železnici, která byla v letech 2019 – 2021 elektrifikována na trati Olomouc - Uničov. Poloha města je do jisté míry unikátní, tvoří ji rozhraní nížinaté a kopcovité krajiny a doslova tak vybízí k pěší turistice či cykloturistice.

Rozloha: 48,793 km²

Nadmořská výška: 268 m n. m.

Nejstarší zmínka o Šternberku jako městu pochází z roku 1296. Budovatelé města pravděpodobně navázali na starší podhradní osídlení gotického hradu, založeného někdy mezi lety 1253 – 1269 pány ze Šternberka. Výsady hrazeného poddanského města obdržel Šternberk ve 2. polovině 14. století od Alberta ze Šternberka, arcibiskupa magdeburského. Pro válečné útrapy a mory docházelo postupně ke snižování počtu obyvatel české národnosti. Město bylo v 16. a 17. století osídleno přistěhovalci z Německa a Slezska, kteří mu vtiskli německý ráz. V první polovině 19. století se ve městě rozvíjel textilní průmysl (zejména výroba bavlněných látek), který vyvolal stavební rozvoj Šternberka. Kolem jádra města vyrůstala od osmdesátých let 18. století nová předměstí, která se postupně součástí města, které se tak v podstatě rozrostlo do dnešní podoby. Ve druhé polovině 19. století se Šternberk stal okresním městem. V současné době je Šternberk obcí s rozšířenou působností, obvod s rozlohou 306,667 km² tvoří 22 obcí s asi 24.603 obyvateli k 01.01.2023.

Místní části Šternberka, dříve samostatné obce: Dalov, Krakořice, Těšíkov, Chabičov.

Ve Šternberku jsou umístěny nejdůležitější úřady státní správy a samosprávy, mateřské školy, základní školy, střední odborná učiliště a gymnázium, základní umělecká škola, bankovní ústavy, pošta, kulturní dům s kinosálem, knihovna, expozice, moderní sportoviště, aquacentrum, atletický stadion, fotbalový stadion, nemocnice, psychiatrická léčebna, zařízení sociálních služeb. Město Šternberk je střediskem a zároveň největší obcí Mikroregionu Šternbersko, který byl ustaven v roce 1998 a sdružuje 29 obcí včetně Šternberka. Město Šternberk také stojí v čele MAS Šternbersko o.p.s., která od roku 2006 sdružuje 22 okolních obcí, a která kromě administrace evropských finančních prostředků rovněž provozuje Informační centrum Šternberk.

3. Historický a urbanistický vývoj a skladba území

3.1. Architektonický vývoj města

Město Šternberk je položeno na úpatí valu zvedajícího se v přechodu hanácké roviny a Nízkého Jeseníku. Prudce stoupající členitý terén podmínil složitost půdorysné osnovy města, vzniklého patrně v několika urbanizačních etapách. Územím procházela obchodní stezka z Olomouce na Bruntál a Opavu a zřejmě také cesta, spojující Olomouc a Uničov, což znamenalo příznivé podmínky ke vzniku trhoviska.

Kolonizace daného území souvisí s hradem, který je však pravděpodobně starší než vlastní poddanské město. Zakladatelem hradu byl Zdeslav z Chlumce z rodu Divišoviců, který získal kraj na sever od Olomouce patrně někdy okolo roku 1253. První písemná připomínka opevněného hradu je však až k roku 1269, kdy byl už v majetku Zdeslava, syna Alberta I. Listina výslovně zmiňuje pouze hrad nikoliv však město, o němž se zachovala prokazatelná zpráva z roku 1296.

Nejstarším jádrem městského půdorysu je dnešní Bezručova ulice (tedy Olomoucké předměstí) a na ni navazující ulice ČSA. Tato městská část je považována za předlokační sídliště ulicového typu, opatřená pravděpodobně i vlastním kostelem, který je možno hledat v dnešním filiálním kostele Nejsvětější Trojice, dříve Očišťování Panny Marie, u něhož byl později založen špitál.

Vlastní kolonizační akt související se vznikem města lze bezpečně hledat v utváření pravidelného čtvercového Hlavního náměstí se sítí okolních ulic. Lokace proběhla zřejmě někdy v rozmezí posledních tří desetiletí 13. století, jistě však až po roce 1269. Farní kostel byl vystavěn v návaznosti na vlastní lokaci města v blízkosti dnešního Horního náměstí. Kostel byl ve 14. století předán augustiniánům, kteří však vystavěli kostel zcela nový a na jiném místě, kde byl později nahrazen dnešní pozdně barokní stavbou.

Charakter skutečného středověkého města však Šternberk získal až krátce před rokem 1376, kdy Albert II. ze Šternberka nechal vybudovat kamenné hradby. Nová hradba se ve své linii maximálně přizpůsobila přírodním podmínkám. Na západní a severní straně byla městská zeď vedena kolem toku říčky Sítky, na východní straně se ostře zařezávala do příkrých svahů a jižní hradba pravděpodobně oddělila polovinu uvažovaného dřívějšího hlavního osídlení při obchodní cestě do Olomouce, pozdější Olomoucké předměstí. Hradba byla prolomena třemi branami. Horní – na severním konci ulice ČSA, která se obracela k Uničovu, Dolní – na jižním konci ulice ČSA, vedoucí k Olomouci, a Podzámecká – na konci ulice vedoucí kolem dnešního gymnázia, která se obracela směrem na Opavu.

Albert II. ze Šternberka, rádce a diplomat Karla IV. a přední osobnost jeho dvora, se zasloužil rovněž o další stavební podniky ve městě, z nichž nejvýznamnější bylo založení kláštera augustiniánů kanovníků, postaveného jako protějšek rodinného sídla, duchovní centrum a zároveň místo posledního odpočinku Šternberků, které spolu s hradem vévodilo poddanskému městu.

Albert II. také přestavěl rodné sídlo, o čemž svědčí hradní kaple, zejména její presbytář, který si i přes razantní novogotické úpravy zachoval větší část původních architektonických článků, včetně svorníků kleneb se znakem litomyšlského biskupství (Albert byl v té době biskupem litomyšlským) a šternberskou hvězdou. Profilace architektonických detailů a celkové ztvárnění architektury kaple je výrazně lineární, odkazující k arrasovskému proudu architektury lucemburské gotiky a stejné linearizující tendence lze sledovat také ve ztvárnění torza dvou ramen původního ambitu při augustiniánském klášteře, která zůstala ušetřena radikální barokizace komplexu v 18. století.

Po obehnutí městského jádra hradební zdí, v době rozkvětu za posledních Šternberků, lze předpokládat i pevnější konstituování městského půdorysu, kdy zástavba postupně získávala městský charakter. Domy však byly zpočátku pravděpodobně ještě převážně dřevěné, případně hrázděné a užití kamene se omezilo jen na podezdívky přízemí a později též klenby sklepů. Středověké stavební zvyklosti zřejmě

dlouho přežívaly a pronikání náročnějších prvků slohové architektury jsou zaznamenány až ve druhé polovině 16. století. Vzhledem k ničivým důsledkům třicetileté války a následným přestavbám je z období gotiky a renesance zachován ve šternberských domech jen velmi chudý počet ojedinělých fragmentárních detailů.

Pozdně gotické architektonické prvky dnes lze rozpoznat pouze na budovách hradu. K rozsáhlejší přestavbě zde došlo již za Kravařů, držících panství po pánech ze Šternberka. Lze předpokládat, že došlo jak k úpravám hradního paláce, tak ke zdokonalení opevnění, což dokládají mohutné na koso posazené plné nárožní věžice.

Za panování Berků z Dubé došlo v průběhu 16. století k dalším adaptacím hradu, což dokládají jak zachované architektonické články, tak letopočty a rodové znaky na upravovaných budovách. Zásadní přestavbu a zároveň rozšíření hradu podnikl až poslední z členů rodu Berků, Jan Václav (1532 – 1565). Zřejmě k roku 1538 bylo dokončeno rozsáhlé podhradí, které spojilo hrad s městem, jak lze vyvodit z data vytesaného nad vstupní branou. V další etapě pak bylo přikročeno k celkové přestavbě hradního paláce. Na severozápadní straně bylo v rámci této přestavby palácové křídlo rozšířeno novým traktem, vestavěným do prostoru někdejšího parkánu.

V 16. století zřejmě došlo již k definitivnímu zformování základního městského organismu. Impulesem k rozsáhlejší stavební aktivitě byly pravděpodobně ničivé požáry. O vzhledu šternberských renesančních domů nejsme informováni žádným celistvě dochovaným objektem, což zapříčinily zejména pohnuté osudy města v průběhu třicetileté války. V několika domech se však zachovaly fragmenty renesančních přízemí, přičemž nejreprezentativnější ukázky jsou soustředěny v obou frontách Radniční ulice (č. 16, č. 13, č. 17). Vnitřní dispozice nadále udržovaly skladbu prostor pozdně gotického domu, lze se ale domnívat, že měšťanské domy alespoň na hlavních komunikacích a na náměstí již měly patro.

Novým prvkem, který urbanisticky obohatil ulice a náměstí vnitřního města, byla loubí přistavěná dodatečně k čelnímu průčelí. Dějinné události první poloviny 17. století však znamenaly zkázu jak většiny měšťanských domů, tak rovněž jejich loubí, o kterých jsme na mnohých místech informováni pouze dispozicí suterénu. Poslední dům s loubím stál v Radniční ulici č. 18 a byl stržen v roce 1895.

Stavbou, která v závěru 16. století výrazně obohatila panorama města, byl evangelický kostel Nejsvětější Trojice, vystavěný knížetem Karlem z Minsterberka v letech 1590 – 1592. Kostel stojící původně na místě dnešního gymnázia, měl podle starých vyobrazení vysoká gotizující okna a na východní straně věž. Roku 1668 byl kostel vysvěcen a předán katolickým bohoslužbám. V rámci josefínských reforem však došlo v roce 1787 jeho zrušení a roku 1796 byl stržen.

Třicetiletá válka vstoupila do dějin Šternberka dvojí okupací cizími vojsky a její důsledky pro život města a jeho obyvatel byly katastrofální. Stejně ničivě bylo město poznamenáno po stránce stavební. První velkou ranou byl dánský vpád a následné dobývání města císařským vojskem v roce 1627, kdy lehla popelem většina veřejných budov a silně byla poškozena velká část soukromé zástavby. V průběhu relativně klidnějších 30. let sice došlo k částečné konsolidaci města, doprovázené obnovou a opravou poškozených staveb (radnice, kostel, klášter), ale švédské obsazení Moravy v letech 1642 – 1650 tento vývoj přerušilo.

Rozhodujícím činitelem architektonického vývoje města v období baroka byl především zdejší bohatý augustiniánský konvent, jehož zásluhou byla přestavěna a podstatně rozšířena nejen vlastní budova kláštera, ale zveleben byl také starý, původně luteránský kostel Nejsvětější Trojice, stojící níže ve městě. Na náměstí pod klášterem byl postaven nový mariánský sloup. Posledním stavebním počinem konventu byla výstavba monumentálního klášterního kostela, jehož slohovou podobu již zcela ovládlo tvarosloví raného klasicismu osvětské doby. Je příznačné, že vzápětí po dokončení stavby chrámu došlo ke zrušení kláštera v rámci josefínských reforem a kostel, na jehož ztvárnění se podíleli přední

soudobí moravští umělci, byl na dlouhou dobu posledním významnějším architektonickým počinem církve ve Šternberku.

S velkou obnovou komplexu kláštera, jež svými rozměry a podobou nevyhovoval reprezentativním nárokům vrcholného baroka, bylo započato vybudováním nového probošství, skládajícího se ze dvou pravoúhlých křídel přiléhajících ke staršímu klášternímu objektu. Data výstavby 1718-1723 jsou dokumentována vstupními portály. Přestavbu inicioval probošt Patricius Lehmann. Stavbu probošství pravděpodobně realizoval zednický mistr Karel Antonín Rejna. Lehmanův nástupce probošt Patricius Jan Meixner soustředil pozornost k obnově klášterní zahrady, doplněné bazénem, oranžerií a letohrádkem. Probošt Meixner se zabýval rovněž plánem přestavby a rozšířením konventu, k němuž však došlo až za dalšího probošta Jana Josefa Glätzla. Projekt patrně vypracoval lichtenštejnský architekt Antonio Nicolao Beduzzi.

Se stavbou konventu bylo započato v roce 1736 pod vedením opavského zednického mistra Matyáše Wagnera, který vystřídal mezitím zemřelého Beduzziho. Roku 1783 byla dostavba komplexu završena monumentálním chrámem na místě starého gotického kostela a zvonice ze 14. století. Autorem projektu nového kostela byl František Antonín Grimm. Provádějící stavitel Václav Thalherr zřejmě výslednou podobu v detailech pozměnil, přesto však šternberský chrám náleží k nejlepším ukázkám Grimmova díla. Nový chrám se stal novou, monumentální dominantou města, tvořící charakteristické panorama v jeho zadním plánu. Chrám byl dostavěn nedlouho před zrušením konventu v roce 1783, ale na jeho vnitřním vybavení se pracovalo ještě v 19. století.

V 18. století, díky nezájmu vrchnosti, k rozvoji stavební činnosti nedocházelo. Až v závěru století se iniciativy chopili měšťané, kteří díky růstu místního tkalcovství začali s modernizací a rozšiřováním domů.

Vzrůst a rozvoj města lze sledovat již od 70. let 18. století, kdy začala vznikat nová předměstí. Ve 169 domech města a 158 domech olomouckého předměstí tehdy žilo již asi 6000 obyvatel. V 80. letech jsou doloženy všechny později se prudce rozvíjející předměstské části, Uničovské předměstí, Novosady, Hvězdné pole (Sternfeld), k nimž se ještě v 90. letech přidružil Zámecký vrch a Hvězdné údolí. Kolonie nových domů vznikaly také na panských pozemcích. V 80. letech zde již existoval Světlov a předměstí Valy. Zahušťování zástavby a růst počtu obyvatel je však možno sledovat i na starém Olomouckém předměstí a vrchnostenské Dlouhé ulici.

Rozvoj města nezastavily ani napoleonské války. Šternberští tkalci, jejichž zásluhou město již od druhé poloviny 18. století hospodářsky sílilo, bohatli i ve válečných letech a mnozí použili své úspory na stavbu nových domů.

Kulminačního bodu dosáhl stavební rozvoj města však až v období po Vídeňském kongresu asi mezi lety 1820–1840. Zhruba mezi těmito daty se radikálně změnila tvář Šternberka po ekonomické i architektonické stránce. Rozsáhlou vlnu výstavby vyvolalo zejména soustředění nově příchozích tkalcovských řemeslníků, kteří se zde usazovali. Na předměstských čtvrtích vznikaly další kolonie charakteristických přízemních domů, které obklopily jádro města sevřené dosud hradební zdí s věžovými hradbami. Z velké části bylo v této době téměř od základů přestavěno samotné vnitřní město a též staré části původních předměstí, kde starší, ještě přízemní venkovské domy, nahrazovaly patrové novostavby. Souvislá zástavba řadových domů tak vznikla zejména na Olomouckém předměstí (Olomoucká ulice, Bezručova ulice) a Uničovském předměstí (západní strana Rýmařovské ulice), částečně i Potoční ulice – dřívější Fatkov při městské hradbě). Plán stabilního katastru zhotovený v roce 1834 v podstatě zachycuje rozsah města a zastavěné plochy odpovídající stavu zachovanému až do 20. století.

Urbanismus období klasicismu s charakteristickým řešením pravidelných sítí ulic s dominujícími architekturami v pohledových závěrech se ve Šternberku neuplatnil ani v nově zakládaných čtvrtích

zejména díky determinacím daným místními poměry. Růst města byl víceméně živelný a vycházel z ekonomických poměrů šternberských občanů a jejich vlastnických vztahů, v zásadě bez výraznějších zásahů úřadů. Regulační snahy lze jen minimálně sledovat v nařízeních Silničního komisariátu nebo magistrátu města. Tlak magistrátu na vlastníky domů, motivovaný snad jakýmsi urbanistickým zřetelem, lze doložit snahou uvolnit Radniční ulici od dvou posledních loubí u domů, která zasahovala do ulice, což se ovšem díky překážkám ze strany majitelů objektů zdařilo až v průběhu druhé poloviny 19. století.

Stará síť ulic a cest, v jádru středověká, byla určující osnovou při zakládání nových domů i přestavbách starších objektů. Jedinými razantnějšími zásahy do tohoto organismu bylo ve 40. letech zřízení nové Opavské cesty (roku 1845) a zboření Dolní brány (roku 1842). Horní brána přečkala až do roku 1871, kdy byla rovněž zdemolována.

Opavská silnice byla napojena na dnešní Horní náměstí v jeho východním nároží a do struktury města zasáhla zbořením několika domů a také shluku objektů uprostřed náměstí. Nová komunikace byla vedena po vrstevnici poměrně příkrého svahu, což si vynutilo rozsáhlé terénní úpravy. Její výstavba zasáhla rovněž do dolní části někdejší klášterní zahrady.

Průmysl do vzhledu města v první polovině 19. století nijak nezasáhl, díky tradičnímu faktorskému systému místního řemeslného průmyslu založeném na podomácké výrobě. Budovy doložených manufaktur, vzhledem k faktu, že v nich probíhaly jen dílčí fáze výroby (zejména barvení), nebyly příliš rozsáhlé. Dvě se dosud zachovaly v přestavě podobě na Opavské ulici (čp. 56 a čp. 67). Šternberk, ačkoliv byl evidentně silným průmyslovým střediskem s vysokým hospodářským obratem, postrádal atributy jiných hospodářských center – rozměrné tovární budovy, činžovní domy a periferie. Město této doby skutečně charakterizují v centru i části předměstí tradičně utvářené, středně veliké jednopatrové měšťanské domy v jednoduše zástavbě připomínající maloměsto, v níž se jen na několika málo místech vypínala rozměrnější dvoupatrová budova.

Vnitřní dispozice klasicistních novostaveb i objektů pouze přestavovaných plně vycházela z místních tradic a v zásadě udržela schémata měšťanského domu staršího období. Na vzniku nové architektonické podoby města se ve 20. až 40. letech pravděpodobně podíleli zejména ve Šternberku usazení stavitelé a zedničtí mistři, kteří jsou také zastoupeni některými dochovanými plány. Styl jejich projektů je velmi obdobný, po celá 20. a 30. léta užívající rejstřík tradičních klasicistních motivů, konstituovaných v architektonické tvorbě na našem území již od poslední třetiny 18. století. Až koncem 30. let a ve 40. letech je možno zaznamenat nástup čistě empírových forem, jež pak po polovině 19. století dostává historizující nádech.

Domy vystavěné zhruba mezi lety 1820 – 1840 můžeme nejčastěji ztotožnit s tvorbou Ignaze Schmieda a Jakuba Petra Snietivého. U obou jsou patrné fasády členěné vpadlými poli kolem oken nebo slepými arkádami, s pásovou rustikou v přízemí, průběžnými parapety a kordonovými římsami a také motivem zubořezu pod korunní římsou. Schmied i Snietivý rovněž často užívali prvek zaobleného odsazeného nároží a jejich stavby byly zakryty vysokými mansardovými střechami. Totožný styl ztvárnění je patrný také na vstupních portálech jejich domů. Vyspělé empírové tvarosloví používal ve svých projektech až městský stavitel Johann Aulegk, který je zřejmě autorem velké části staveb z rozmezí konce 30. let až do konce let 60., ale jen několik z nich je archivně doloženo plánovanou dokumentací. Mezi jeho nejvýznamnější zakázky patřila ve 40. letech výstavba domu tkalcovského cechu (r. 1842) a stavby realizované pro rodinu Grögerových (Opavská ulice č. 18 a Bezručova č. 7).

Výraznou empírovou architekturou vzniklou v roce 1853 byl rozměrný pavilon zvaný „Kiosk“ v sousedství hospody na kraji lesa nad městem. Stavba měla podobu sloupového chrámu vystavěného na půdorysu polovičního kruhu, s trojúhelným tympanonem zdobeným reliéfy na čelní straně. Dnes na místě Kiosku, původně zbudovaného z omítané dřevěné konstrukce, stojí ne příliš zdařilá replika.

Hospodářský a populační rozvoj Šternberka od poloviny 19. století byl přirozeně provázen i stavebním růstem a postupným budováním moderní infrastruktury města. Vedle průmyslových staveb, k nimž kromě tabákové továrny patřila zejména řada nových textilních závodů, bylo od 60. let 19. století postaveno i množství reprezentativních veřejných budov. Starou renesanční radnici z r. 1642 nahradilo v r. 1868 nové sídlo městské správy, v r. 1887 si německý tělocvičný spolek vystavěl svou spolkovou budovu (Turnhalle, dnes Slovanský dům). V letech 1888 – 1890 byl vybudován školní komplex na dnešním náměstí Svobody. V r. 1902 byla vysvěcena novostavba Katolického spolkového domu v Zahradní ulici, o dva roky později byla slavnostně otevřena nová budova okresního soudu v Opavské ulici. V r. 1905 byl vystavěn Dělnický dům – sídlo německé sociální demokracie, odborů a dělnických spolků, v letech 1906 – 1907 byla postavena nová budova okresního hejtmanství (dnešní gymnázium). V srpnu 1906 byl položen základní kámen k novostavbě kláštera školních sester pod Kioskem (dnešní Vincentinum).

Ještě výraznější byl v tomto období rozmach obytné výstavby, regulované od r. 1885 odborně zpracovaným a úředně schváleným polohovým a zastavovacím plánem města. Na okraji jeho historického jádra a na šternberských předměstích vznikaly desítky nových ulic s obytnými domy. Šternberští průmyslníci a představitelé městské honorace si začali budovat své vily zejména při opavské silnici a dnešní Jívavské ulici. K nejcitelnějším zásahům v historickém jádru města patřila demolice staré a stavba nové radnice v r. 1868, v roce 1871 byla zbořena z komunikačních důvodů věž Horní brány. V roce 1871 bylo rozšířeno Horní náměstí odkoupením a zrušením staré „knížecí zahrady“. V roce 1895 byl stržen historický dům v Radniční ulici č. 18 s posledním dochovaným loubím a na jeho místě bylo podle plánů vídeňského architekta Josefa Gartnera postaveno reprezentativní novogotické sídlo městské spořitelny. V r. 1907 byla zbořena poslední branka ve zbytku městského opevnění a o rok později byla stržena i historická městská věznice v Panské ulici. V téže roce byl zdemolován starý špitál v sousedství kostelíka Nejsvětější Trojice na Olomouckém předměstí (na jeho místě zřízen parčík).

V roce 1870 na nové nádraží přijíždí první vlak od Olomouce, tím Šternberk získává železniční spojení s Olomoucí a Šumperkem. V roce 1872 vzniká státní tabáková továrna, která nahrazuje postupně upadající textilní průmysl. V roce 1886 je zahájena rozsáhlá rekonstrukce hradu od renesance, který v té době byl v troskách. Textilní průmyslníci 2. poloviny 19. století si nechali vybudovat výstavní rezidence podél nové Opavské ulice a ve Sprchovém údolí. V roce 1894 byla zřízena vyšší německá reálka, v roce 1925 nová budova české měšťanské školy a v roce 1935 české reálné gymnázium.

Největší změnou v tradičním panoramatu historického jádra města byla generální rekonstrukce šternberského hradu, započatá v roce 1886. Hrad byl z podnětu a nákladem knížete Jana II. z Lichtenštejna obnoven a přestavěn podle projektu vídeňského architekta Karla Gandolpha Kaysera. Výsledkem byla v duchu romantického historismu zidealizovaná knížecí rezidence, její původní gotické a renesanční jádro bylo rozšířeno o nové objekty. Přes 20 let trvající rekonstrukce hradu byla završena vybudováním malého přírodně krajinářského parku podle projektu vídeňského zahradního architekta Alberta Esche.

Rozvoj města na počátku 20. století přerušila světová válka. Většina veřejných budov byla zabrána pro ubytování raněných a nemocných vojáků. K nejnákladnějším projektům této doby patřila přeměna zrušeného hřbitova pod Kioskem na městský park. Výstavba městského parku byla dokončena v r. 1928 vybudováním hudebního pavilonu.

V roce 1938 byl Šternberk na základě Mnichovského diktátu připojen k nacistickému Německu. Druhá světová válka a zejména její konec znamenal pro město citelnou ztrátu původních obyvatel a zejména výrazné přerušování předešlého dlouholetého vývoje. Dosídlení města lidmi ze vzdálených a kulturně i ekonomicky odlišných krajů nemohlo nahradit původní relativně stabilizovanou strukturu osídlení. Nástup komunistického režimu s tzv. plánovaným hospodářstvím po roce 1948 přinesl městu Šternberk

další devastační impulsy, zejména zrušením soukromého podnikání, což vedlo k zániku nejen prosperujícího průmyslu, ale i drobných živností, které měly na předchozí vývoj města zásadní vliv. Struktura zástavby s drobnými provozovny ve dvorních traktech, malými továrnami a soukromými činžovními domy byla nevhodná pro megalomanské záměry režimu. Stále více objektů trpělo absencí údržby a oprav, což vedlo k chátrání velké části zástavby. Výsledkem byly kromě zanedbaných budov také vynucené demolice a zejména nevhodné novostavby v samém centru města. Samostatnou kapitolou jsou pak sídliště typových panelových domů s jednotvárnou architekturou a urbanismem, která naštěstí do zástavby centra města nezasáhla.

Po roce 1989 dochází k obnově rozvoje a ke změnám vlastnictví jednotlivých staveb, což má důsledky pozitivní i negativní. Pozitivním důsledkem je obnova pravidelné údržby zchátralých objektů, záchrana a postupná likvidace havarijních stavů. Nově vznikající soukromé podniky a drobné provozovny vyžadují rovněž úpravy stávajících nevyhovujících budov, jejich rehabilitaci, ale i konverzi k novým účelům.

Negativními důsledky však je, že soukromí investoři mnohdy vytvářejí tlaky na změny stávajících staveb, které s sebou nesou problémy s kvalitou a úrovní zpracování jednotlivých projektů a záměrů. Projektanti i dodavatelské firmy jsou nuceni podléhat tlakům investorů, jejich nevhodným a neodborným požadavkům. Výsledkem toho jsou bohužel příklady nevhodných přestaveb či dostaveb, necitlivé úpravy fasád, okenních a dveřních výplní, střech apod.

Šternberský hrad byl po roce 1945 konfiskován a po generální opravě r. 1948 byl poprvé zpřístupněn veřejnosti. Spolu s průmyslovým rozvojem se město dále viditelně rozrůstalo. Obyvatelé se potýkali s trvalým nedostatkem bytů, zastaralou a nevyhovující infrastrukturou. Výstavba města se měla řídit novým zastavovacím a regulačním plánem. Během 50. a 60. let byla demolována starší zástavba, na jejím místě vznikala nová sídliště. Asanace se také významně dotkla i samotného centra města. V březnu 1959 byl za pomoci tanků odbourán poslední pozůstatek Horní brány a v dalších letech bylo z důvodu rozšíření ulice ČSA zbořeno několik starých domů naproti spořitelny. Další asanace staré zástavby byla provedena v r. 1975 v samotném historickém centru města poblíž bývalé Dolní brány. V souvislosti s výstavbou velkého nákupního střediska byla zbourána část tzv. domu osvěty a sousedních objektů. Nákladné úpravy vnitřních prostor hradu probíhaly zejména v 60. a 70. letech 20. století, v roce 1973 bylo na hrad přestěhováno z objektu v ulici Bezručova hojně navštěvované muzeum hodin. Šternberský farní kostel se dočkal nové břidlicové krytiny v r. 1972, v roce 1977 byla zahájena oprava vnější fasády a říms. Rozsáhlý komplex bývalého augustiniánského kláštera byl využíván jako velkosklad textilního zboží a probíhaly zde necitlivé stavební úpravy. Zachránit se naopak podařilo několik hodnotných klasicistních portálů a domovních vrat (v r. 1972 byly opraveny portály na ČSA 2 a 42, na Hlavním náměstí 16).

Farní kostel získal v r. 1979 novou fasádu, v letech 1983–1984 byla provedena obnova fasády farní budovy. V r. 1984–1985 byly restaurovány Sebastiniho fresky v presbytáři kostela, poškozené ničivým požárem v r. 1927. V letech 1984–1985 byl restaurován morový sloup na Horním náměstí.

Po listopadu 1989 se novým směrem ubírala i výstavba města, zastavila se výstavba velkých obytných domů, hlavní prioritou se stala obnova zastaralé infrastruktury. V r. 1992 byla schválena nová koncepce rozvoje bytového hospodářství, zaměřená na důkladnou rekonstrukci starších obytných domů ve vlastnictví města za finanční spoluúčasti nájemníků. V historickém jádru města tak bylo opravena řada chátrajících domů. Za tento přístup byla městu udělena ministerstvem hospodářství v r. 1996 „Cena za kultivovaný přístup k záchraně bytového fondu“.

K velkým investičním akcím patřila rekonstrukce radnice v letech 1991 – 1996. V r. 1989 byla zahájena adaptace zchátralého domu osvěty, v jejímž cíli bylo v r. 2011 otevření Expozice času. I v 90. letech probíhaly opravy a modernizace domů v historickém centru, opravy zastřešení hradních objektů, v r. 1993 byla provedena úprava vstupního nádvoří. V letech 1993–1998 byla provedena celková obnova

hradního parku, v jejímž rámci bylo zrušeno letní kino. V roce 1994 byly zahájeny práce na objektu bývalého augustiniánského kláštera.

V letech 2005–2006 byla provedena kompletní rekonstrukce a regenerace historického centra města při zachování stavebně historických hodnot a zkvalitnění životních podmínek jeho obyvatel. Ve dvou etapách byla rekonstruována obě náměstí spolu s Radniční, Bezručovou a Farní ulicí. V letech 2009–2011 bylo provedeno restaurování freskové výzdoby kostela Zvěstování P. Marie.

V roce 2013 proběhla výstavba nové mateřské školy v lokalitě Světlov na území ochranného pásma.

V roce 2014 došlo ke komplexní rekonstrukci ulice U Horní brány a v letech 2016–2021 k rekonstrukci ulic Příkopy, Pekařská, Oblouková a částečně ul. Olomoucká a Dvorská.

V letech 2018–2020 proběhla obnova střešního pláště a částečná obnova krovu bývalého augustiniánského kláštera. V roce 2020–2021 proběhla výstavba Komunitního centra v přízemí jižního křídla a v roce 2021 byly zahájeny práce na obnově jižní fasády bývalého augustiniánského kláštera.

V letech 2020–2022 proběhla rozsáhlá rekonstrukce na bytový dům objektů Bezručova č. 20 a 22, které v minulosti využíval Ústav sociální péče Vincentinum.

V roce 2020 byly zahájeny práce na kostele Zvěstování Panny Marie na odstranění havarijního stavu a rekonstrukci krovů lodi a výměně střešní krytiny, která doposud pokračují (předpokládané dokončení je v roce 2025).

V červenci roku 2020 byly zahájeny práce na výstavbě atletického stadionu v blízkosti fotbalového stadionu a nemocnice. Výstavba byla dokončena a stadion otevřen pro veřejnost v červnu 2021.

V květnu roku 2021 byla zahájena a na podzim roku 2022 dokončena výstavba Aquacentra Šternberk. Jedná se o víceúčelový krytý bazén v blízkosti nemocnice a atletického stadionu.

V letech 2018–2022 prošel hrad Šternberk rozsáhlou rekonstrukcí, která zahrnovala obnovu částí hradního areálu, z nichž některé objekty byly v havarijním stavu a podstoupily vůbec první větší stavební zásahy od poslední přestavby hradu zahájené roku 1886. Rozsáhlou obnovou prošly objekty strážního domku, šatlavy se vstupní bránou do objektu, ledovny a vznik nového WC pro návštěvníky mezi ledovnou a lesovnou, došlo k revitalizaci hradního parku se vznikem vyhlídkové pergoly.

V roce 2023 byla na hranici městské památkové zóny na ulici Oblouková zahájena výstavba nového domu pro seniory. Jedná se o rozšíření dostupnosti služeb sociální péče pro seniory v blízkosti historického centra města, který zároveň svojí polohou umožní seniorům lepší dostupnost možností kulturního, společenského vyžití a poskytovaných služeb.

V městské památkové zóně pokračuje postupná obnova a zhodnocování objektů, veřejného prostranství a parterů. Jedná se o proces kontinuální, směřující k systematické obnově kulturního dědictví.⁴

Obnova města probíhá také za hranicemi městské památkové zóny a ochranného pásma, postupně jsou rekonstruovány veškeré ulice včetně rozvoje inženýrské infrastruktury a veřejných prostranství.

⁴ Literatura:

□ VÍTEK, Tomáš a Miroslav PAPOUŠEK. GRANTOVÝ PROJEKT MINISTERSTVA KULTURY ČR. *Architektura první poloviny 19. století ve Šternberku: Historický a architektonický vývoj Šternberka v 1. polovině 19. století*. Svazek 1. Olomouc, 2002.

□ KOUDELA, Miroslav. *Šternberské století 1909–2009*. 1. vydání. Město Šternberk. Šternberk,

Po stránce architektonické představuje město Šternberk unikátní soubor klasicistních objektů, svou kvalitou a rozsahem ojedinělý na Moravě. Domy vznikaly většinou podle plánů místních zednických mistrů a stavitelů a některé jejich stavby bylo možno identifikovat na základě studia bohužel jen fragmentárně zachovaného šternberského stavebního archivu. Ve fondech šternberského archivu a jiných pramenech byla zjištěna také řada jmen osob, ve sledovaném období působících ve Šternberku v oblasti stavebnictví.

3.2. Šternberk v datech⁵

- 1269 nejstarší písemná zmínka o hradě Šternberku
- 1296 nejstarší písemná zmínka o městě Šternberku
- 1339 zřízení špitální kostelík Očišťování Panny Marie
- 1371 založen augustiniánský klášter se zasvěcením Zvěstování Panny Marie
- 1376 zmínka o existenci městských hradeb
- 1430 město dobyto a do r. 1432 obsazeno husity, zkáza kláštera
- 1502–1526 goticko-renesanční úpravy hradu
- 1532–1565 zásadní přestavba a rozšíření hradu
- 1536 ničivý požár vzešlý ze sladovny u Horní brány, který poškodil město i hrad
- 1538 dokončeno rozsáhlé podhradí, které spojilo hrad s městem
- 1562 další velký požár, který postihl celé město a shořel také kostel s klášterem
- 1590-1592 stavba evangelického kostela Nejsvětější Trojice (původně stál na místě dnešního gymnázia)
- 1627 obsazení města dánskými oddíly, při opětovném dobývání města císařským vojskem lehlo město popelem
- 1667 vysvěcen kostel Nejsvětější Trojice podle katolického ritu
- 1719 stavba mariánského sloupu
- 1723 počátek stavby barokní prelatury augustiniánského kláštera
- 1783 dokončen nový klášterní kostel, který byl předán městu a dále plnil funkci farního chrámu
- 1784 zrušen augustiniánský klášter
- 1787 zrušen evangelický kostel Nejsvětější Trojice
- 1789 povodeň na říčce Sitce, která poškodila velkou část města
- 1796 stržen evangelický kostel Nejsvětější Trojice

⁵ Literatura:

- KAŇÁK, Bohdan, Miroslav KOUDELA a Jan MRACKÝ. *Šternberk slovem a obrazem*. 1. vydání. Litomyšl: ARCUS, 1996. ISBN 80-901014-2-9.
- ČERNOCKÁ, Irena. *Expozice času: data 1910-2010*. Město Šternberk. Šternberk, 2011.
- VÍTEK, Tomáš a Miroslav PAPOUŠEK. GRANTOVÝ PROJEKT MINISTERSTVA KULTURY ČR. *Architektura první poloviny 19. století ve Šternberku: Historický a architektonický vývoj Šternberka v 1. polovině 19. století*. Svazek 1. Olomouc, 2002.

- 1871 zbořena Horní brána (pozn. v některých materiálech jsou uváděny roky 1869 nebo 1870)
- 1886 počátek generální přestavby hradu, nejrozsáhlejší stavební úpravy od jeho renesanční přestavby v 16. století
- 1895 stržen poslední dům s loubím (dnes Radniční č. 18)
- 1912 instalováno nové elektrické pouliční osvětlení, započaty práce na novém zastavovacím plánu města
- 1913 otevřena nová městská nemocnice, nově vydlážděny hlavní ulice v centru města, nad městem vybudován vyhlídkový pavilón, nazvaný „*Fürst Liechtensteinwarte*“ (zkráceně „*Am Küpple*“)
- 1916 pro vojenské účely zrekvírovány dva historické zvony farního kostela z 1. poloviny 18. století spolu s jediným zvonem špitálního kostelíku z r. 1818
- 1922 zahájena stavba moderního kina (pozdější Tylovo divadlo)
- 1923 úředně zavedeno dvojjazyčné česko – německé pojmenování a označení ulic a náměstí
- 1924 na dnešní třídě ČSA byla otevřena první benzínová pumpa
- 1925 přeměna zrušeného hřbitova u Opavské ulice pod Kioskem na městský park, zahájeno odstraněním starých křížů, náhrobků, pomníků i obvodových zdí
- 1926 počátkem roku zahájeny přípravy na důkladnou renovaci farního kostela, které byly urychleny po jeho ničivém požáru 1. srpna 1927, ohni tehdy padly za oběť nejen varhany, ale i neobyčejně cenné Sebastiniho fresky na chrámové klenbě
- 1928 na dnešním náměstí Svobody vystavěna nová hasičská zbrojnice
- 1929 chrám Zvěstování Panny Marie získal nové elektrické osvětlení
- 1930 otevřen Masarykův dům sociální péče v Obloukové ulici
- 1932 renovace špitálního kostela na Olomoucké ulici
- 1933 odhalen pomník dvěma československým vojínům, zastřelených při krvavé demonstraci 4. března 1919
- 1934 nově vydlážděno Horní náměstí, uzavřena odborná tkalcovská škola
- 1938 připojení Šternberka k nacistické „třetí říši“, město centrem okresu a sídlem landráta
- 1939 otevřeno letní koupaliště ve Sprchovém údolí a položeny základy ke stavbě osmi „*lidových obytných domů*“ v Olomoucké ulici
- 1945 zrušena tabáková továrna, otevřena městská knihovna, městské muzeum a archiv
- 1945-1948 uzavřeny železnorudné doly v okolí města, do objektů bývalé tabákové továrny se nastěhoval závod přesného strojírenství Chronotechna
- 1947 Šternberský hrad po osvobození konfiskován a předán do správy Národní kulturní komise v Praze
- 1948 poprvé po generální opravě a instalaci sbírek zpřístupněn hrad veřejnosti, restaurován poškozený morový sloup na Horním náměstí, zahájena výstavba sportovního stadiónu (dokončeno 1953) a modernizace městského koupaliště ve Sprchovém údolí, zbořen rozsáhlý blok starých domů v Olomoucké ulici
- 1951 adaptace části objektů psychiatrické léčebny ve Lhotě pro potřeby nově zřizovaného vojenského technického ústavu (později vojenského opravárenského závodu), likvidace

- poslední šternberské textilky, uskutečněna důležitá rekonstrukce elektrické sítě ve městě na napětí 220 V
- 1955 dokončena přestavba bývalého Saxingerova kina na Tylovo divadlo, zastaven provoz mlýnu
- 1956 dokončena rekonstrukce Hlavního náměstí
- 1957 otevřen nový obchodní dům se samoobsluhou na ulici ČSA
- 1958 dokončena výstavba obřího sila u nádraží (nová pohledová dominanta města), zahájena výstavba očištěných lázní v Potoční ulici a dokončena rekonstrukce budovy spořitelny na ulici ČSA
- 1959 odbourán poslední pozůstatek Horní brány u mostu na Rýmařovské ulici, ve filiálním kostele v Babicích nalezena vzácná gotická madona z konce 14. století – od té doby nazývaná Šternberská madona
- 1961 předány veřejnosti moderní očištěné lázně s krytým bazénem v Potoční ulici, ničivý požár téměř zničil Slovanský dům (někdejší *Turnhalle*), celková rekonstrukce dokončena v r. 1964
- 1962 v rekonstruované budově u Tyršových sadů bylo umístěno nově zřízené odborné učiliště n. p. Chronotechna, opraven zchátralý klasicistní pavilon na Kiosku
- 1963 zahájena výstavba panelového sídliště před nádražím, vybudování sídlišť a budov nových průmyslových závodů změnilo výrazně podobu města, provedena generální oprava radnice
- 1964 v budově na Bezručově ulici č. 1 otevřeno specializované muzeum hodin
- 1967 hodnotný areál bývalého augustiniánského kláštera sloužil velkoskladu textilního zboží, který v něm prováděl rozsáhlé necitlivé úpravy pro své provozní potřeby
- 1969 zrušeno dříve proslulé Kašpárkovo divadlo v Olomoucké ulici
- 1972 dokončena oprava a modernizace budovy poštovního úřadu na tř. ČSA
- 1973 na hrad přestěhováno muzeum hodin
- 1975 zahájena celková rekonstrukce Odborového domu (dnešního Městského klubu) v Masarykově ulici
- 1978 otevřeno velké nákupní středisko na tř. Československé armády
- 1979 farní kostel získal novou fasádu
- 1982 ukončena výstavba rozsáhlého sídliště na Uničovské ulici, v areálu městského hřbitova vystavěna moderní smuteční síň
- 1983 postavena nová tržnice v prostoru před bývalou Horní bránou
- 1984 restaurován morový sloup na Horním náměstí
- 1987 zahájena výstavba nového sídliště na Jívavské ulici
- 1988 zahájena celková oprava pseudogotické budovy někdejší městské spořitelny v Radniční ulici a rekonstrukce klasicistního pavilónu na Kiosku
- 1990 zahájena obnova zastaralé infrastruktury – třetina šternberských domů nebyla napojena na kanalizaci, 80 % rozvodů pitné vody bylo za hranicí životnosti a jen do 50 % objektů ve městě byl zaveden plyn, vysvěcen nový kostel sv. Anežky České řeholních sester klarisek – kapucínek (r. 1996 dokončen klášter klarisek – kapucínek)
- 1991 otevřena městská galerie v klasicistním domě v Radniční ulici č. 3

- 1992 velkosklad textilu definitivně opustil budovy bývalého augustiniánského kláštera a byly zahájeny přípravy na jeho postupnou renovaci
- 1993 otevřen nový ošetřovatelský domov Na Valech pro seniory
- 1996 udělena „Cena za kultivovaný přístup k záchraně bytového fondu“ za modernizace a rekonstrukce domů v historickém jádru města Šternberka, dokončena rekonstrukce radnice, rekonstrukce důležitého mostu přes Sitku za bývalou Horní bránou v Rýmařovské ulici
- 1997 špitální kostelík Nejsvětější Trojice prohlášen za nemovitou kulturní památku
- 1998 otevřen první moderní supermarket na Věžní ulici
- 1999 zahájena přestavba bývalých městských lázní na bytový objekt, zahájena celková rekonstrukce rozsáhlého barokního komplexu bývalého augustiniánského kláštera
- 2000 olomoučtí archeologové objevili pod podlahou tzv. Šternberské kaple ostatky biskupa Alberta II. ze Šternberka, nejvýznamnější osobnosti moravské větve rodu a zakladatele zdejšího kláštera, spolu s pozůstatky jeho synovce Petra jeho ženy Anny, zrušeno muzeum hodin na šternberském hradě
- 2001 hrad prohlášen za národní kulturní památku
- 2002 zahájena stavba nového obytného domu v Labutí ulici, který byl vyhlášen stavbou Olomouckého kraje roku 2004
- 2003 adaptace budovy bývalého soudu (poté polikliniky) v Opavské ulici pro účely městského úřadu
- 2004 ukončena obnova a rekonstrukce městského parku
- 2005 provedena kompletní rekonstrukce a regenerace historického centra města, na Hlavním náměstí byla zbudována fontána a umístěn umělecký objekt evokující proud času, na Horním náměstí nalezena vzácná středověká studna, socha Šternberské madony byla prohlášena za kulturní památku
- 2006 zrestaurování barokního Mariánského sloupu na Horním náměstí, znovupozlacení vrcholové sochy Panny Marie
- 2007 Šternberk se stal vítězem celostátní soutěže Cesty městy za úpravy v centru města, instalován unikátní informační systém tzv. klikotočů, poskytujících v několika jazycích podrobné informace o jednotlivých šternberských památkách
- 2008 otevření nové sportovní haly gymnázia Ecce Homo, na jihovýchodním svahu Vinného vrchu proveden rozsáhlý geologický průzkum v místech starých důlních šachet
- 2009 Šternberk získal prestižní ocenění Historické město roku 2008 za dlouholetou systematickou a cílevědomou obnovu kulturního dědictví v městské památkové zóně a příkladnou spolupráci města s vlastníky kulturních památek, uspořádáno Národní zahájení Dnů evropského dědictví s ústředním mottem „*Památky měřené časem*“, zahájena obnova interiéru chrámu Zvěstování Panny Marie, otevřeny prostory budoucí Expozice času veřejnosti
- 2011 dokončení restaurátorských prací v interiéru chrámu Zvěstování Panny Marie, otevřena jedinečná Expozice času v kompletně zrenovovaném objektu ul. ČSA č. 19 a restaurována socha Krista „*Salvator mundi*“ v nice výklenku vnější fasády bývalého augustiniánského kláštera
- 2013 výstavba nové mateřské školy na ul. Světlov, prohlášení části městského opevnění na parcele č. 118/3 za kulturní památku
- 2014 restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého na Potoční ulici, rekonstrukce ulice U Horní brány

- 2015 rekonstrukce části městského opevnění v ulici Dvorská na parcele č. 118/3 (severní úsek hradeb), restaurování kamenného kříže na hřbitově, záchranné restaurátorské práce spočívající v zajištění trhlín soch sv. Rocha a sv. Karla Boromejského na Mariánském sloupu na Horním náměstí, restaurování pískovcového reliéfu klečící ženy (truchlící matky) od sochaře Ferdinanda Kuschela v nice kamenné ohradní zdi kostela Zvěstování Panny Marie, prohlášení altánu v Tyršových sadech za kulturní památku
- 2016 renovace věžních hodin kostela Zvěstování Panny Marie, restaurátorská obnova čtyř sálů (restaurování malířské a štukové výzdoby, obnova historické výmalby stěn, obnova podlah, dveří, zárubní a okenních parapetů) ve 2. NP západního křídla objektu bývalého augustiniánského kláštera, rekonstrukce části městského opevnění v ulici Dvorská na parcele č. 128 (severní úsek hradeb), restaurování sloupu se sochou Panny Marie v ulici Ořechová
- 2016–2021 rekonstrukce ulic Příkopy, Pekařská, Oblouková a částečně ul. Olomoucká a Dvorská
- 2017 renovace interiérových dveří a zárubní ve 2. NP bývalého augustiniánského kláštera a renovace nátěru historických vstupních vrat bývalého augustiniánského kláštera
- 2017–2019 obnova altánu v Tyršových sadech
- 2018 restaurování sloupu se sochou Ecce Homo na ulici Bezručova, restaurování kamenné kašny v Tyršových sadech, obnova 2. NP východního křídla bývalého augustiniánského kláštera (obnova dveří a zárubní, obnova omítek vnitřních stěn a provedení kompletní elektroinstalace, restaurování schodiště do 2.NP)
- 2018–2020 obnova střešního pláště a částečná obnova krovu bývalého augustiniánského kláštera
- 2018–2021 rozsáhlá a nejvýznamnější rekonstrukce areálu Státního hradu Šternberk v novodobých dějinách
- 2019 oprava oken ve 2. NP bývalého augustiniánského kláštera
- 2020 zahájení rekonstrukce krovů lodi kostela a prací na výměně střešní krytiny kostela Zvěstování Panny Marie, oprava oken ve 3. NP bývalého augustiniánského kláštera, rekonstrukce části městského opevnění v ulici Potoční na parcele č. 175 (jižní úsek hradeb), dokončení restaurování 13 ks kachlových kamen z různých historických období Státního hradu Šternberk
- 2020–2021 výstavba Komunitního centra v přízemí jižního křídla bývalého augustiniánského kláštera,
- 2020–2022 rozsáhlá rekonstrukce objektu Ústavu sociální péče Vincentinum na bytový dům Bezručova č. 20 a 22
- 2021 oprava výplní otvorů 1. NP a zahájeny práce na obnově jižní fasády bývalého augustiniánského kláštera
- 2022 restaurování vstupních dveří včetně kamenných portálů do objektu fary (vstup od kostela a vstup z ul. Farní)
- 2023 zahájena výstavba domu pro seniory a komplexní rekonstrukce mateřské školy na ulici Oblouková, na štítové stěně základní umělecké školy vznikl mural art z dílny šternberského výtvarníka francouzského původu Vincenta Chigniera

3.3. Architekti, stavitelé, sochaři a malíři

Přehled architektů, stavitelů, sochařů a malířů, kteří se podíleli na stavebně-historickém a uměleckém vývoji města do konce 19. století.⁶

a) Městská zástavba

architekti, stavitelé:

Franz Schmied (1751 – 1825), zednický mistr

dílo: zachoval se jediný plán na výstavbu malého předměstského domku

Ignaz Schmied (1789 -1875), zednický mistr, syn zednického mistra Franze Schmieda

dílo: malý rodinný domek v zahradě na Uničovském předměstí

účast na novostavbě domu č.p. 1294 na Olomouckém předměstí

dům č.p. 1151 na Olomouckém předměstí

dvoupatrový dům v severním ukončení Radniční ulice (plány z r. 1836)

novostavba mlýna

Jakub Petr Snietivý (1792 – 1836), městský stavitel

dílo: půdorysy augustiniánského kláštera překreslené podle starších plánů, rok

1824 plány pro znovuvýstavbu domu č.p. 140 v Partyzánské ulici, rok 1831

právozárečný městský dům č.p. 102

obytný dům č.p. 1180 (dnešní Česká spořitelna)

Johann Aulegk (1815 – 1873), městský stavitel

dílo: dům vystavěný v řadové zástavbě jižní fronty Hlavního náměstí, rok 1842

dům Franze Grögra v dnešní Bezručově ulici č.p. 1154 (objekt dochovaný téměř v původním stavu včetně empírové čelní fasády s trojúhelným štítem zdobeným reliéfním motivem)

dům s balkonem terakotovými reliéfy a vysokým pilastrovým řádem v Radniční ulici č.p. 163

plány pro přestavbu a rozšíření domu č.p. 68 v Opavské ulici, rok 1846

stavba nové měšťanské střelnice na Olomouckém předměstí, rok 1875

umělecká řemesla:

Jan Bolongari (1762 – 1807), šternberský cínař

Josef Cardis (1776 – 1862), šternberský cínař

Josef Florián Matzke (1748 – 1832), toufar – Šternberská fajáns (lidová keramika)

⁶ Literatura:

□ VÍTEK, Tomáš a Miroslav PAPOUŠEK. GRANTOVÝ PROJEKT MINISTERSTVA KULTURY ČR. *Architektura první poloviny 19. století ve Šternberku: Historický a architektonický vývoj Šternberka v 1. polovině 19. století*. Svazek 1. Olomouc, 2002.

□ Nizozemské obrazy ze sbírek Olomoucka, Katalog výstavy, Muzeum umění Olomouc, Arcidiecézní muzeum v Olomouci, 2003, 87 stran.

□ MALIVA, Josef. *Výtvarné památky renesančního slohu ve Šternberku*. 1. vydání. Město Šternberk, 2004.

□ HRADIL, Filip a Jiří KROUPA (eds.). *Šternberk. Klášter řeholních lateránských kanovníků*. 1. vydání. Římskokatolická farnost Šternberk, 2009.

□ TOGNER Milan. *Umění baroka ve Šternberku*. 1. vydání. MKZ, Galerie Šternberk, 2002.

b) Augustiniánská kanonie

architekti, stavitelé:

Karel Antonín Rejna (před 1680 – 1730), zednický mistr z Rokytnice

dílo: autor projektu proboštství a nového konventu kanonie

Antonio Maria Nicolao Beduzzi (1675 – 1735), boloňský malíř, architekt a divadelní inženýr

dílo: stavba dnes zaniklého letohrádku v zahradě kanonie spolu se Zachariášem Libischem

Matyáš Wagner (zemřel 1747), opavský geometr

dílo: podílel se na výstavbě kanonie

František Antonín Grimm (1712 – 1784), brněnský architekt a inženýr, jeden z nejvýznamnějších architektů 2. poloviny 18. století na Moravě

dílo: architektonické plány nového chrámu Zvěstování Panny Marie

Václav Thalherr, fulnecký architekt a zednický mistr

dílo: provedl stavbu nového chrámu Zvěstování Panny Marie s menšími úpravami původního Grimmova plánu

sochaři:

Augustin Jan Thomasberger (1680 – 1734), olomoucký sochař

dílo: sousoší Krista s apoštoly na Olivetské hoře ve výklenku mezi kostelem Zvěstování Panny Marie a renesančním portálem starého konventu kanonie

sochařská výzdoba mariánského morového sloupu na Horním náměstí

Baltassare Fontana (1660 – 1733), štukatér

dílo: výzdoba jednotlivých interiérů nového refektáře a proboštství lateránské kanonie

Filip Sattler (1692 – 1738), sochař a štukatér

dílo: podíl na výzdobě dnes zaniklého letohrádku v zahradě kanonie (spolu s J. K. Handkem)

hlavní oltář filiálního kostela Nejsvětější trojice ve Šternberku

Jan Kammereit (1715 – 1769), sochař

dílo: socha Salvatora Mundi v nice nádvorní fasády západního křídla konventní budovy

kanonie oltáře Panny Marie Pasovské v kostele Zvěstování Panny Marie

výzdoba reprezentativního sálu děkanství kanonie (spolu s J. K. Handkem)

Jan Michael Scherhauf (1724 – 1792), olomoucký sochař

dílo: sochy v průčelí kostela Zvěstování Panny Marie – sv. Jan Evangelista a sv. Jan Křtitel

monumentální figury alegorií (Víra, Naděje a Láska) osazené na vrchol nástavce kostela Zvěstování Panny Marie

Jan Václav Prchal (1744 – 1811), štukatér

dílo: štukové dekorace stěn presbytáře kostela, kompozitní hlavice pilastrů celého kostela Zvěstování Panny Marie

epitaf Alberta II. ze Šternberka v boční kapli Panny Marie Pomocné kostela Zvěstování Panny Marie

Ondřej Schweigl (1735 – 1812), brněnský sochař

dílo: hlavní oltář, bočního oltáře sv. Kříže, oltář Poslední večeře, oltář sv. Augustina v kostele Zvěstování Panny Marie

malíři:

Jan Kryštof Handke (1694 – 1774) malíř

dílo: oltářní obraz Nejsvětější Trojice v kostele Zvěstování Panny Marie
výzdoba některých místností kanonie (spolu se sochařem Baltasarem Fontanou), letního a zimního refektáře, knihovny, schodiště a dnes zaniklého letohrádku
nástěnná malba s námětem Oslavy Panny Marie v místnosti ve 2.NP nárožní prelatury
výzdoba obdélného sálu ve 2.NP jižního křídla konventu s nástěnnou malbou s námětem Kristus povolává učedníky, alegorické zobrazení čtyř ctností, dva fiktivní portréty připomínající osobnosti zakladatelů šternberské kanonie Alberta a Petra ze Šternberka, obraz Klanění tří králů, obraz Svatého Jeronýma, portréty významných proboštů kanonie

Josef Ignác Sattler (1725 – 1767), syn olomouckého sochaře Filipa Sattlera

dílo: plátno Zvěstování Panně Marii v kostele Zvěstování Panny Marie

Antonín Martin Lublinský (1636 – 1690) malíř

dílo: oltářní obraz Zvěstování Panně Marii (olejomalba) v kostele Zvěstování Panny Marie

Antonín Richter (1710 – 1760), jediný šternberský malíř působící na severní Moravě

dílo: obraz Adorace Nejsvětější svátosti v kostele Zvěstování Panny Marie

František Antonín Šebesta-Sebastini (1724 – 1789), prostějovský malíř

dílo: cyklus nástěnné malby věnovaný oslavě Panny Marie na klenbě kostela Zvěstování Panny Marie (1781 – 1784)
plátno Svatá rodina se sv. Jáchymem a Annou v kostele Zvěstování Panny Marie

Josef Winterhalder (1743 – 1807), vídeňský malíř

dílo: oltářní obrazy Svatý Augustin a Svatý Jan Nepomucký v kostele Zvěstování Panny Marie

Leopold Kupelwieser (1796 – 1862)

dílo: obraz s náměty Svatého Josefa a Svatého Floriána v kostele Zvěstování Panny Marie

c) Hrad Šternberk:

architekti:

Karl Gandolph Kayser (1837 – 1895), vídeňský architekt

dílo: přestavba hradu v pozdně historizujícím duchu

Gustav von Neumann (1859 – 1928), lichtenštejnský architekt

dílo: přestavba hradu v pozdně historizujícím duchu

Lichtenštejnská sbírka:

sochaři:

Domenico Ganini (kolem 1440 – 1490), italský sochař

dílo: socha z mramoru Anděl ze Zvěstování, konec 1. čtvrtiny 15. století

Giovanni Dalmata (asi 1440 – 1509), sochař dalmatského původu
dílo: mramorový reliéf Panna Maria s dítětem, počátek 16. století

malíři:

Girolamo di Benvenuto (1470 – 1524), italský malíř
dílo: obraz Vestálka Tuscia

Raffaellino del Garbo (1466 – 1526), italský malíř oltářních obrazů a fresek
dílo: obraz Hlava dívky

Bernardino Licinio (1489 – 1565), benátský malíř
dílo: obraz Dáma s chlapcem

Giorgio di Giovanni, zvaný též Giorgio da Siena (1538 – 1553), malíř
dílo: obraz Orfeus hrající zvířatům

Hans Maler (1490 – 1540), německý malíř
dílo: obraz Podobizna Hanse Schmidla
obraz Podobizna Anny Schmidlové

Friedrich Juvenel (1609 – 1647), německý malíř
dílo: obraz Chrámový interiér I (Kristus uniká kamenování)
obraz Chrámový interiér II (Kristus a cizoložnice)

Quirin Gerritszoon van Brekelenkam (1613 – 1675), významný Leidenský malíř žánrových scén
dílo: obraz V ševcovské dílně

Abraham de Pape (kolem 1620 – 1666), malíř mravoličných obrazů
dílo: obraz Holandská domácnost

Jacob Fopsen van Es (1590 – 1666), antverpský malíř květin a zátiší
dílo: obraz Zátiší s humrem a lososem

Pauwels Franck, zv. Paolo Fiammingo (1540 – 1569), antverpský malíř krajín
dílo: obraz Hornatá krajina s figurální stafáží a pohledem na město v nížině
obraz Hornatá krajina s figurální stafáží, hradem a mořským zálivem s loděmi

Jan van Huysum (1682 – 1749), významný amsterdamský malíř zátiší a krajín
dílo: obraz Italská krajina s figurální stafáží

Peter van Lint (1609 – 1690), antverpský malíř náboženských a historických výjevů a portrétista
dílo: obraz Podobizna ženy s vějířem

Joos de Momper (1564 – 1635), vlámský krajinář
dílo: obraz Pohled na Řím s Tiberou a Andělským hradem

Balthasar van der Veen (1596/1597 – 1657), holandský malíř šerosvitně malovaných krajín
dílo: obraz Pohled na holandské město s průplavem v popředí

3.4. Charakter zástavby a klasifikace veřejných prostor z pohledu jejich role v území – historická zástavba, novostavby a rušivé objekty, vývoj domovního a bytového fondu

Současný charakter zástavby města je výsledkem složitého vývoje. Za nejstarší jádro městského půdorysu je všeobecně považována zástavba dnešní Bezručovy ulice (tedy Olomoucké předměstí) a na ni navazující ulice ČSA. Kolonizačním aktem v závěru 13. století vzniklo jádro města s Hlavním náměstím a sítí okolních ulic. Tato část města se rozvíjela v podhradí hradu a byla později vymezena městskými hradbami (založenými kolem roku 1376) se třemi městskými branami (Horní, Dolní a Podzámecká). Středověký půdorys města, obehnaného hradbami, se udržel v podstatě až do závěru 18. století, kdy si rozvoj tkalcovství vyžádal rozšíření zástavby. Již v 80. letech 18. století jsou doloženy všechny později se prudce rozvíjející předměstské části: Uničovské předměstí, Novosady, Hvězdné pole (Sternfeld), k nim se ještě v 90. letech 18. století přidružil Zámecký vrch a Hvězdné údolí. Kolonie nových domů vznikaly také na panských pozemcích. V 80. letech 18. století již zde existoval Světlav a předměstí Valy. Zahušťování zástavby a růst počtu obyvatel je však možno sledovat i na starém Olomouckém předměstí a vrchnostenské Dlouhé ulici.

Kulminačního bodu dosáhl stavební rozvoj města však až v období mezi lety 1820 a 1840. V předměstských čtvrtích vznikaly další kolonie charakteristických přízemních domů, které obklopyly jádro města sevřené dosud hradební zdí s věžovými branami. Z velké části bylo v této době téměř od základů přestavěno samotné vnitřní město i staré části původních předměstí, kde starší, ještě přízemní venkovské domy, nahrazovaly patrové novostavby. Významným dokladem měšťanské éry té doby je honosný klasicistní měšťanský dům v Olomoucké ulici 1, budova bývalého Národního domu (někdejší střelnice, nyní bytový dům tzv. Lidovka) a novoklasicistní pavilon Kiosk nad městem.

Stará síť ulic a cest, v jádru středověká, byla určující osnovou při zakládání nových domů i přestavbách starších objektů. Jedinými razantnějšími zásahy do tohoto organismu bylo ve 40. letech 19. století zřízení nové Opavské cesty (roku 1845) a zboření Dolní brány (roku 1842). Horní brána přečkala až do roku 1871, kdy byla rovněž demolována.

Dnešní urbanistická situace města je tedy výsledkem složitého a nerovnoměrného vývoje, z velké části živelného a ve druhé polovině 20. století zcela nekonceptního.

Základní strukturu centra města tvoří bloková zástavba kolem centrálního Hlavního náměstí a ulic Radniční (směrem ke hradu), ČSA (Československé armády), Bezručovy a Olomoucké, doplněná na severu zástavbou kolem Horního náměstí a ulice Opavské, na jihu zástavbou mezi ulicemi Olomouckou, Obloukovou a Kopečnou. Urbanistická struktura postupně graduje od Bezručovy ulice a ulice ČSA přes čtvercové Hlavní náměstí, Radniční ulici k Hornímu náměstí s kostelem Zvěstování Panny Marie a bývalým klášterem k hradu Šternberk, který se nachází na nejvýše položeném místě. Další dominantou města je dvouvěžový kostel Zvěstování Panny Marie se širokým kamenným přístupovým schodištěm a s Mariánským sloupem. Vlastní město se rozkládá na území, které se svažuje dolů k říčce Sitce.

Na centrum města navazují jednotlivá předměstí, umístěná převážně podél hlavních komunikačních os. Těmi jsou ulice Opavská, Svatoplukova, Olomoucká, Masarykova, Uničovská, Rýmařovská a Hvězdné Údolí. S železniční stanicí je město spojeno ulicí Nádražní. Tranzitní silniční doprava je vedena převážně mimo centrum města (trasa Olomouc – Opava a Olomouc – Uničov), výjimkou zůstává silnice směrem na Paseku a Huzovou (ulice Rýmařovská), procházející těsně kolem severozápadního okraje centra města.

Klasifikace veřejných prostor z pohledu jejich role v území MPZ a ochranného pásma hradu

- Hlavní městské prostory: Hlavní náměstí, Horní náměstí, ulice Radniční, ČSA, Bezručova, Olomoucká, Opavská, U Horní brány, Čechova, Pekařská, Oblouková, Dvorská
- Významné městské prostory: ulice Na Valech, Jaroslavova, Světlav, Vodní, Potoční, Zahradní
- Doplňující městské prostory: ulice Panská, Farní, Příkopy, Ztracená, Ořechová, bývalé požární uličky

Novostavby a rušivé jevy

Na území městské památkové zóny je několik objektů, které narušují historickou urbanistickou skladbu města. Nejzávažnější závadu představuje obchodní dům na jižním konci ulice ČSA, který narušuje urbanistické řešení této části města svou hmotou, architekturou a především tím, že nerespektuje původní uliční čáru.

Dalšími rušivými objekty jsou:

- novostavba objektu finančního úřadu v Obloukové ulici, která svou hmotou i architektonickým řešením negativně narušuje tuto část městské památkové zóny před rekonstruovanými městskými hradbami
- novostavba objektu policie v Obloukové ulici, která svou hmotou i architektonickým řešením negativně narušuje tuto část městské památkové zóny
- ubytovací budova střední školy v Opavské ulici, která svou hmotou i architektonickým řešením negativně narušuje tuto část městské památkové zóny
- skladový objekt v Obloukové ulici, který svou západní stranou sousedí s vnější stranou městských hradeb, měl by být odstraněn bez náhrady
- nesourodá stavba ve Vodní ulici, která by měla být nahrazena kvalitnějším objektem na nároží ulic Vodní a Střední
- plechová hala a přístřešek ve dvoře školy v Opavské ulici, který by měl být odstraněn bez náhrady
- novostavba kláštera sv. Anežky České v zahradě ulice Opavské v sousedství bývalého augustiniánského kláštera, která svou hmotou i architektonickým řešením negativně narušuje tuto část městské památkové zóny
- rodinné domy v ulici Opavská
- rodinný dům Potoční 487/22
- některé drobné objekty a garáže

tab. 1

číslo v mapě M3	objekt	ulice	parc.č.
1	obchodní dům	ČSA	273
2	novostavba objektu finančního úřadu	Oblouková 2	279/9
3	novostavba objektu policie	Oblouková 4	397
4	ubytovací budova střední školy	Opavská 8a	32
5	skladový objekt	Oblouková 19	286
6	nesourodá stavba	Vodní 8	211
7	plechová hala a přístřešek ve dvoře školy	Opavská 8a	31/4
8	novostavba kláštera sv. Anežky České	Opavská 27	8/3
9	rodinný dům	Potoční 22	246

Domovní a bytový fond ve vlastnictví Města Šternberka

Regionální spisovatel a badatel Karel Morav ve svých místopisných studiích Šternberka dokládá, že se základní půdorys historického jádra zachoval až do dnešních dnů, s výjimkou většího stavebního zásahu u nákupního střediska naproti spořitelně, zmizel z něj však kostel sv. Jiří, dále městský příkop, zvaný voda a také městské hradby se všemi třemi branami i oběma fortami. Po jejich zbourání v polovině 19. století se s městem spojila tehdejší předměstská sídliště, samostatné vsi. Během několika desetiletí pozměnila vzhled rozrůstajícího se města zvláště výstavba panelových sídlišť, další zásahy do historické struktury, dále výstavba rodinných domků a budování průmyslových a sportovních areálů i nových komunikací.⁷

Výrazný hospodářský a populační rozvoj Šternberka od poloviny 19. století byl přirozeně provázen stavebním růstem a postupným budováním moderní infrastruktury města. Vedle průmyslových staveb, k nimž kromě tabákové továrny patřila zejména řada nových textilních závodů, bylo od 60. let 19. století postaveno i množství reprezentativních veřejných budov. Ještě výraznější byl v tomto období rozmach bytové výstavby, regulované od roku 1885 odborně zpracovaným a úředně schváleným polohovým a zastavovacím plánem města. Na okraji jeho historického jádra a na šternberských předměstích vznikly desítky nových ulic s obytnými domy pro stále rostoucí populaci města. Šternberští průmyslníci a další představitelé městské honorace si začali budovat své výstavní vily zejména při opavské silnici a v tzv. Sprchovém údolí (dnešní Jívavská ulice).

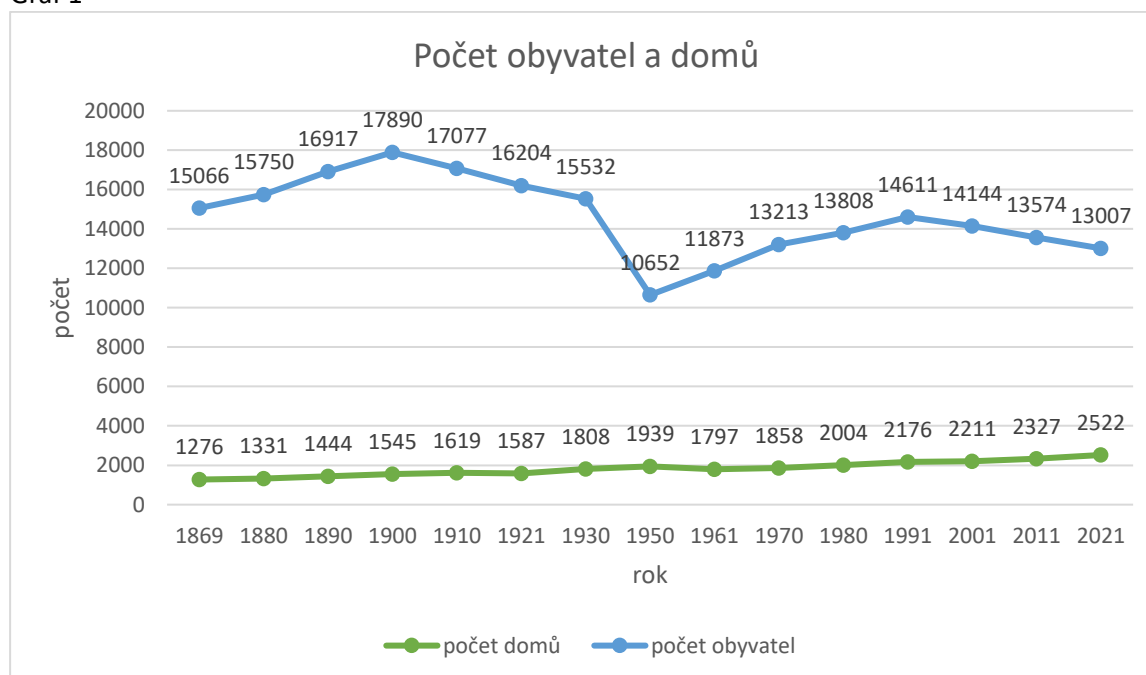
Historické jádro města přestávalo být sídlem ekonomicky nejaktivnější a finančně nejsilnější skupiny jeho obyvatel a zaznamenalo po polovině 19. století celou řadu více či méně závažných úprav a změn. K nejcitelnějším zásahům patřila demolice staré a stavba nové radnice, zboření věže Horní brány, posledního významného zbytku někdejšího městského opevnění, byl stržen historický dům v Radniční ulici s posledním dochovaným podloubím ve městě, byla zbořena poslední branka (fortna) ve zbytku městského opevnění. Bezespору nejviditelnější změnu v tradičním panoramatu historického jádra města přinesla generální rekonstrukce šternberského hradu, započatá v r. 1886. Hrad, který do té doby připomínal spíše zříceninu, jak dokládají dobová vyobrazení, byl z podnětu a nákladem knížete Jana II. z Lichtenštejna obnoven a přestavěn podle projektu věhlasného vídeňského architekta Karla Gandolpha Kaysera.

Na počátku 19. století bylo ve Šternberku 1,5 tisíce domů, jejichž počet se zvyšuje každých deset let o cca 100.⁸

⁷ HLŮZOVÁ, Vlasta. *Šternberské ulice*. Šternberk, 2007. str. 8.

⁸ Počet obyvatel a domů podle výsledků sčítání od roku 1869. Dostupné z <http://www.czso.cz/sldb/sldb10.nsf/index>
<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/shortUrl?su=2770a741>

Graf 1

Ke dni 31. 10. 1991 byl městu Šternberk na základě zákona ČNR č. 172/1991 Sb. předán bytový a nebytový fond z majetku státu. Hodnota předaného majetku k tehdejšímu datu představovala částku 150.095.772 Kč. Jednalo se o 1.596 bytů ve 231 domech, tj. 30,77% z celkového počtu bytů ve městě. Z uvedených 231 objektů se jich 95 nacházelo v městské památkové zóně. (Celkový počet objektů v městské památkové zóně byl 257. Počet obyvatel, trvale hlášených k pobytu v městské památkové zóně byl 909. Z tohoto počtu tvořili 46% lidé v důchodovém věku. S postupující rekonstrukcí a modernizací bytového fondu v městské památkové zóně se tato struktura obyvatelstva postupně měnila.)

Jaký byl předaný bytový fond?

- především v městské památkové zóně zchátralý;
- město nemělo možnost ovlivnit v bytových domech výši a délku nájmu nebytových prostor, pronajatých v rámci malé privatizace (výše nájemného bytů byla stanovena dle vyhlášky z roku 1964);
- byly přerušeny dotace do bytového fondu.

Na druhé straně se projevila i pozitiva:

- dobrá struktura bytového fondu, ve středu města s převážnou zástavbou bývalými měšťanskými domy;
- nevyužité rezervy ve stávajícím bytovém i nebytovém fondu.

Poměrně rozsáhlý bytový fond v centru města – jeho městské památkové zóně – vedl město Šternberk k přijetí zásad, které se staly i součástí celkové koncepce bytové politiky města Šternberka.

Pro městskou památkovou zónu vyplynuly z této koncepce následující hlavní principy:

- neprivatizovat objekty s nebytovými prostory a veškeré objekty v městské památkové zóně, neboť nájem z těchto objektů je významným finančním zdrojem na jejich obnovu,
- stabilizovat podnikatelské subjekty na území městské památkové zóny na základě dlouhodobých pronájmů,
- tyto pronájmy realizovat až po důkladném provedení přípravných prací, prověřujících využitelnost objektu a vhodnost účelu využití,
- zahájit výstavbu a rekonstrukci bytů a nebytových prostor s finanční účastí nájemců a vytvořit tak zdroje pro nutnou reprodukci bytů ve stávajícím domovním fondu s přihlédnutím k rezervám pro bytovou výstavbu a případné nebytové prostory,
- u domů v městské památkové zóně využívat pro nebytové potřeby v co nejširším měřítku pouze prostory 1.NP. V maximální možné míře pak zbývající prostory využít k účelům bytovým. Tímto vytvářet podmínky pro celkové oživení parteru města a současně zabránit večernímu „vyliidnění centra“, které se postupně stalo problémem celé řady měst. Cílem je, aby každý dům měl své stálé obyvatele.
- odstranit nevhodné úpravy členění bytů, vrátit původní zástavbě v co největší možné míře její původní dispozice,
- obnovu bytového fondu provádět systematicky a komplexně.

Bytová politika města Šternberka se tak v městské památkové zóně stala neodmyslitelnou součástí systematické památkové péče.

Veškeré práce jsou prováděny koncepčně, s dostatečným časovým předstihem, s důrazem na dokonalou přípravu akcí.⁹

Koncepce bytové politiky respektuje roli státu v oblasti bydlení, která je v evropských zemích obvyklá a která je zakotvena v mnoha mezinárodních dokumentech, např. ve Všeobecné deklaraci lidských práv, v Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech nebo v Evropské sociální chartě. V těchto a dalších dokumentech je obsaženo obecně formulované právo občanů na přiměřené bydlení, za jehož naplňování jsou vlády jednotlivých zemí odpovědné. Právo na bydlení však není chápáno jako nárokové, a proto úloha obce v oblasti bydlení nespočívá v přímém poskytování bydlení, nýbrž ve vytváření takové situace, kdy si lidé buď sami, nebo s určitou pomocí veřejné podpory zajistí odpovídající bydlení.

Pod pojmem veřejná podpora se rozumí poskytnutí finančních prostředků z jakéhokoli veřejného rozpočtu, včetně krajských a obecních; spadají sem všechny formy – tj. nejrozličnější dotace, půjčky s výhodným úročením nebo příspěvky na úhradu úroků, záruky za úvěry, osvobození od daně, snížení příspěvků na sociální zabezpečení, pronájem nemovitosti ve vlastnictví státu, kraje či obce za sníženou cenu apod. V případě veřejné podpory se tedy nejedná pouze o finanční prostředky přímo poskytnuté ze státního, resp. obecního nebo krajského rozpočtu, ale jde i o prostředky, které příjemce „ušetří“ v důsledku poskytnuté výhody.

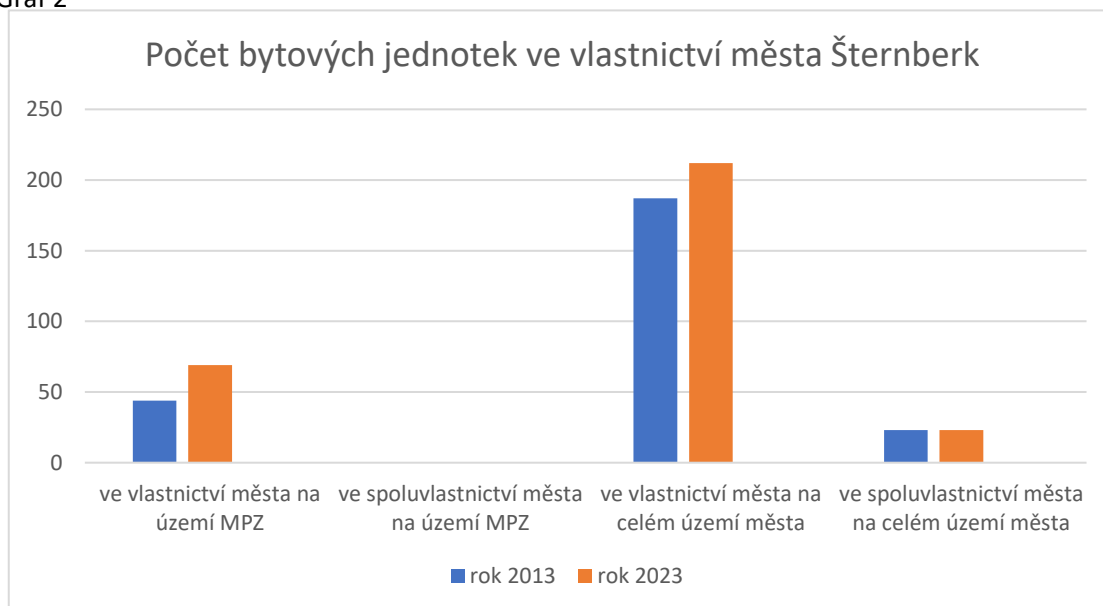
Výstavba obecních bytů je podporována ze zdrojů Ministerstva pro místní rozvoj a Státního fondu rozvoje bydlení primárně pro občany s nízkými příjmy a na okraji společnosti a na stávající nájemní byty obce.

Město Šternberk v zájmu zlepšení úrovně bydlení, životního prostředí a vzhledu města založilo v roce 1995 Fond rozvoje bydlení města Šternberka za účelem poskytování půjček na zvelebení obytných

⁹ SEHNAL, Pavel. *Šternberk, městská památková zóna a problematika obnovy bytového fondu v MPZ*. Závěrečná práce. České vysoké učení technické v Praze. Fakulta architektury, 1998.

budov na území města. Pravidla vytvoření a použití účelových prostředků fondu byly stanoveny ve smyslu Zásad pro poskytování návratné finanční výpomoci na opravy a modernizaci bytového fondu vydaných Ministerstvem financí České republiky v roce 1995. V prosinci roku 2005 deklarovalo zastupitelstvo města pokračování tohoto fondu z finančních prostředků Města Šternberka s názvem Fond rozvoje bydlení a rozvoje města. V roce 2012 bylo čerpání fondu pozastaveno a následně zrušeno.

Graf 2

Město Šternberk má povinnost v rámci své zákonem vymezené samostatné působnosti pečovat v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Dobrou bytovou politikou má možnost předejít umisťování občanů v pobytových sociálních službách a ušetřit tak nemalé finanční prostředky, které provoz sociálních služeb vyžaduje.

Město si zachová adekvátní počet bytových jednotek, kterými pokryje bytovou potřebu sociálně znevýhodněných obyvatel města. Městské byty projdou rekonstrukcí a modernizací a budou v dobrém stavebně technickém stavu se zvýšeným ekologickým standardem (úspory energií, vody apod.). Část bytů bude pro potřeby starších a omezeně pohyblivých osob rekonstruována na bezbariérové byty s odpovídajícím standardem.

Příloha: M1 – Vlastnické vztahy

3.5. Základní demografické a sociální tendence vývoje města

Před 100 lety představovalo město Šternberk se svými 14 600 obyvateli (dle výsledků sčítání lidu z r. 1910) významné hospodářské a správní centrum severní Moravy. Po r. 1848 sice přestalo být střediskem rozsáhlého lichtenštejnského dominia, převzalo však úlohu okresního města. Okresní hejtmanskství ve Šternberku vykonávalo státní správu nad 73 obcemi Šternberska a Uničovska s téměř 54 500 obyvateli.

Bouřlivý rozvoj města, které v průběhu 19. století více než zdvojnásobilo svou populaci a připojením řady předměstí i intenzivní výstavbou po r. 1850 podstatně rozšířilo své území, byl založen především na expanzi zdejšího textilního průmyslu. Z národnostního hlediska si Šternberk udržoval ještě před sto lety vyhraněně německý ráz (v r. 1910 se hlásilo 14 357 obyvatel města k německé obcovací řeči, jen 160 občanů k řeči české, podle výsledků sčítání lidu v roce 1921 se k české národnosti hlásilo 1 113 obyvatel města, výraznou většinu, 11 675 obyvatel, však nadále tvořili občané německé národnosti).

Při sčítání lidu v roce 1930 bylo ve Šternberku napočteno 1 503 domů a 12 760 stálých obyvatel, z nichž bylo 11 178 německé a 1 346 české národnosti. Počet obyvatel města tedy v průběhu 20. let mírně poklesl (oproti roku 1910 však činil úbytek 1 840 obyvatel), současně se zvýšil podíl českého obyvatelstva (na 10,5 % celkové populace).

V rámci sčítání lidu v únoru 1950 bylo ve Šternberku napočítáno 8 682 obyvatel (z nich jen 32 osob německé národnosti a 23 rakouských státních příslušníků), v r. 1957 zde žilo již 10 800 stálých obyvatel. K tomuto nárůstu přispělo i správní připojení obce Lhoty k městu Šternberku k 1. dubnu 1953.

V polovině roku 1960 byl zrušen šternberský okres a jeho území bylo začleněno do rozšířeného okresu Olomouc v rámci nově zřízeného Severomoravského kraje. Při sčítání lidu v březnu 1961 bylo ve Šternberku napočteno 11 327 obyvatel, na sklonku roku 1968 zde žilo již 12 136 obyvatel.

Dle výsledků sčítání lidu k 1. 12. 1970 žilo ve Šternberku 12 396 obyvatel. Ve 121 ulicích města se nacházelo 1 725 domů s 2 615 byty (599 z nich bylo postaveno před r. 1870, 356 v období 1870-1899, 659 v letech 1900-1945 a 111 po r. 1946). V katastru Šternberka bylo postaveno 120 rekreačních chat a zřízeno 469 zahrádek.

Území města bylo rozšířeno o sousední obec Lužici, která byla k 1. červenci 1971 připojena ke Šternberku. Koncem následujícího roku dosáhlo město počtu 12 927 obyvatel, čímž překonalo předválečnou úroveň populace. Počátkem roku 1974 byly ke Šternberku připojeny do té doby samostatné obce Babice s Krakořicemi, Chabičov s Hlásnicí a Těšíkov s Lipinou a Stachovem, v roce 1975 se stal místní částí města i Domašov u Šternberka. Město se tak rozrostlo na 14 471 obyvatel a koncem roku 1977 překročilo hranici 15 000 obyvatel.

K 1. červenci 1979 se Šternberk rozrostl o další integrované obce – k městu byly připojeny Mladějovice s místními částmi Komárovem a Řídečím, Dalov s Horním Žlebem a Horní Loděnice s Novými Dvorky. Na území rozšířené městské aglomerace tak k 31. 12. 1979 žilo 16 592 obyvatel (v samotném městě včetně Lužic 13 464 obyvatel). Na konci roku 1982 překročil počet obyvatel Šternberka poprvé hranici 17 000 (ve vlastním městě a Lužicích tehdy žilo 14 336 obyvatel) a tento stav se bez výraznějšího nárůstu udržel až do konce 80. let.

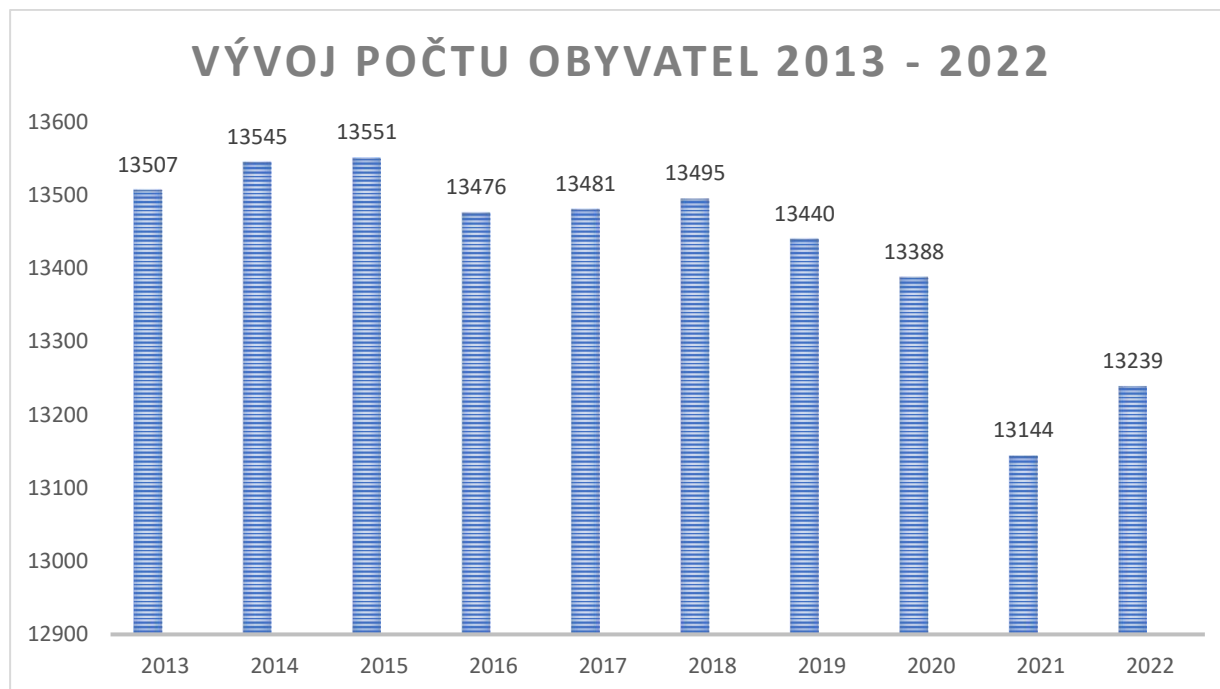
Obnova demokracie, lidských práv a občanských svobod vyvolala v prvních listopadových měsících vlnu euforie, v níž vznikaly nebo obnovovaly svou činnost desítky politických stran a společenských organizací. Také obce, které byly v 70. letech „z vyšší moci“ a většinou bez ohledu na názory svých obyvatel integrovány k městu Šternberku, využily příležitosti a obnovily svou samostatnost. Již na podzim 1990 se od města oddělily obce Babice, Domašov u Šternberka, Hlásnice, Lipina a Mladějovice,

v následujícím roce se osamostatnily Horní Loděnice a Lužice, od 1. 1. 1993 Komárov a na počátku roku 1994 Řídeč. Ve svazku s městem tak zůstaly jen Dalov s Horním Žlebem, Chabičov, Krakořice a Těšíkov.

V důsledku dezintegrací a dalšího demografického vývoje tak počet obyvatel Šternberka klesl ze 17 486 na sklonku r. 1989 na 14 334 na konci r. 1998.¹⁰ K 1. lednu 2023 má Šternberk 13 557 obyvatel.

Grafické znázornění vývoje počtu obyvatel města s trvalým pobytem 2013 - 2022:¹¹

Graf 4

V letech okupace a poválečné obnovy Šternberk opustila velká část obyvatel (podle výsledků sčítání r. 1939 zůstalo ve městě jen 74 obyvatel české národnosti). Od března do konce října 1946 byla odsunuta většina německých obyvatel, početní stav této populace tak poklesl na cca 6 000 osob. V průběhu prvních poválečných let Šternberk postupně zabydleli čeští a slovenští osídlenci z celé republiky. Počet obyvatel města však již nikdy nepřesáhl hranici 15 000.

Demografické a sociálně ekonomické tendence vývoje v městské památkové zóně jsou srovnatelné s vývojem v celém městě Šternberku a současně vývoj celého města ovlivňují. Vývoj některých jevů nelze analyzovat na úrovni památkové zóny vzhledem k absenci statistických údajů, které jsou dostupné jen za město jako celek.

Setrvalý pokles počtu obyvatel města jako celku se však na území památkové zóny neprojevuje, zde počet trvale bydlících roste zejména díky výstavbě nových bytů – renovací stávajících bytových prostor (často rozdělením velkých bytů na menší) a využití podkroví a půdních prostor.

¹⁰ KOUDELA, Miroslav. *Šternberské století 1909–2009*. 1. vydání. Sprint Olomouc, 2009

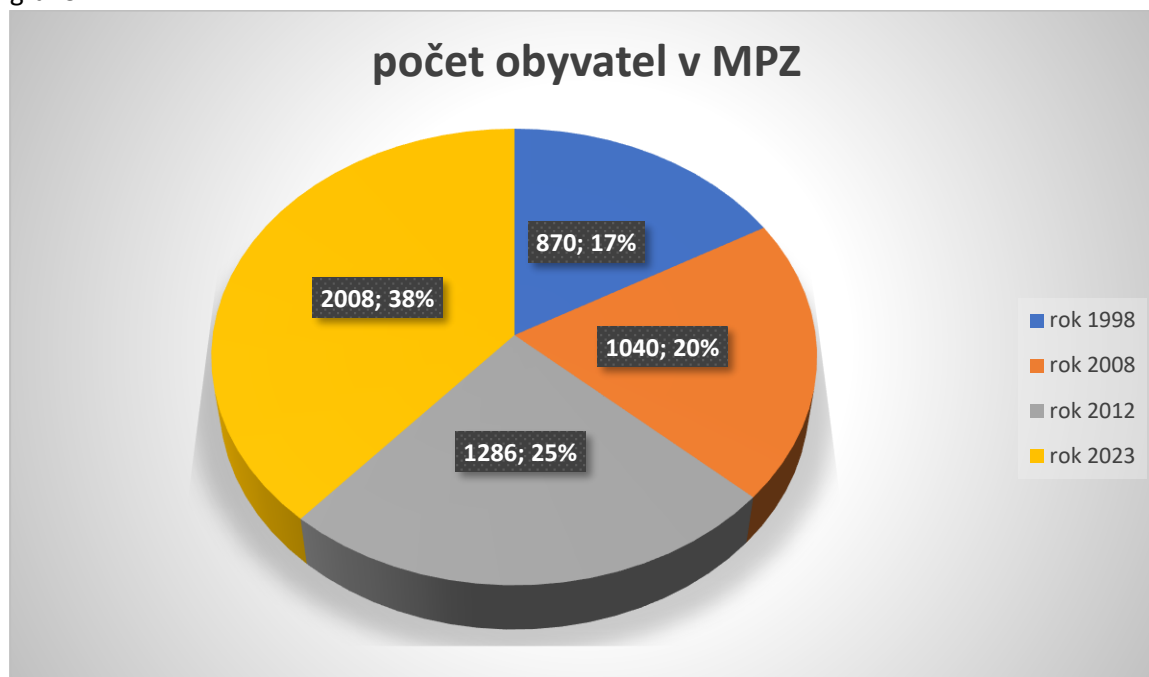
¹¹ [SO ORP Šternberk | ČSÚ v Olomouci \(czso.cz\)](#)

Počet trvale bydlících v MPZ:

v roce 1998	cca 870	cca 6% z počtu obyvatel města
v roce 2008	cca 1040	cca 7,5%
k 31.10.2012	1286	9,5 %
k 15.10.2023	2008	14,81 %

Grafické znázornění trvale bydlících v MPZ

graf 3

4. Program rozvoje města

Vize města:

Šternberk, rozvíjející se město zajišťující pro obyvatele příjemné bydlení, pracovní příležitosti a vzdělání. Pro obyvatele i návštěvníky města nabízející možnosti společenského, kulturního a sportovního vyžití.

4.1. Program rozvoje města Šternberk 2020 - 2025

Program rozvoje města Šternberka a akční plán byl schválen Zastupitelstvem města Šternberka dne 24.06.2020 usnesením číslo 280/11.

Program rozvoje města je základním plánovacím dokumentem, zakotveným v zákoně č. 128/200 Sb., o obcích (obecním zřízení). Jedná se o hlavní nástroj řízení rozvoje obce.

Prostřednictvím tohoto programu jsou formulovány představy o budoucnosti obce spolu s činnostmi, které vedou k naplnění dohodnutých představ. Hlavní motivací města k vytvoření Programu rozvoje města na období let 2020-2025 je efektivně dosáhnout stanovených cílů a lépe využít finančních, personálních a jiných zdrojů.

Program rozvoje města byl zpracován autorským kolektivem pracovníků Mikroregionu Šternbersko, hlavním řešitelem za město byl starosta Ing. Stanislav Orság. Program rozvoje města byl zpracován s podporou dotačního programu OP Zaměstnanost: Podpora strategického řízení obcí na území Šternberska.

Z programu rozvoje města vychází akční plán, který je zejména plánem aktivit, jejichž postupná realizace by měla zajistit implementaci přijatého programu rozvoje města. Akční plán je zpracován v krátkodobějším intervalu na období tří let.

Program rozvoje města a akční plán jsou živými dokumenty, které jsou pravidelně vyhodnocovány, a je sledováno naplňování aktivit.

Akční plán je hlavním nástrojem k naplnění cílů Programu rozvoje města Šternberka na období let 2020–2025. Do akčního plánu jsou řazeny investiční a neinvestiční projektové záměry vázané na rozpočet města a naplňující cíle Programu rozvoje.

Jelikož je akční plán nejrychleji zastarávající částí celého Programu rozvoje (mnohé projekty jsou postupně již realizovány, od některých projektových záměrů bylo upuštěno apod.), jedná se o otevřený pracovní dokument, který je nutné průběžně aktualizovat, upravovat a doplňovat podle konkrétní situace a vývoje vnějšího prostředí tak, aby skýtal co největší oporu rozvojovým činnostem obce. Je nutno ho přizpůsobovat především aktuálním potřebám obce.

Zatím poslední aktualizace akčního plánu byla schválena usnesením č. 92/5 Zastupitelstva města Šternberka ze dne 28. 6. 2023.

Dokumenty jsou vyvěšeny na stránkách města: [Program rozvoje města - Oficiální stránky město Šternberk \(sternberk.eu\)](https://www.sternberk.eu)

4.2. Územně analytické podklady města

Územně analytické podklady (dále jen také „ÚAP“) jsou územně plánovací podklady, které obsahují zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot, omezení změn v území z důvodu ochrany veřejných zájmů, vyplývajících z právních předpisů nebo stanovených na základě zvláštních právních předpisů nebo vyplývajících z vlastností území (dále jen "limity využití území"), záměrů na provedení změn v území, zjišťování a vyhodnocování udržitelného rozvoje území a určení problémů k řešení v územně plánovací dokumentaci (dále jen "rozbور udržitelného rozvoje území"). Zpracovávají se pro celé území obce s rozšířenou působností (dále jen ORP) Šternberk.

ÚAP jsou jedním z podkladů při pořizování územního plánu. Charakteristika ÚAP, způsob jejich pořizování, aktualizace a projednání, vyplývají z ustanovení § 26 až § 29 zákona č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu. Podrobnosti o obsahu a účelu ÚAP stanoví vyhláška o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti.

ÚAP pro ORP Šternberk byly pořízeny v roce 2008, poslední (pátá) úplná aktualizace byla pořízena v roce 2020. Pořizovatelem ÚAP je Městský úřad Šternberk, odbor stavební. Územně analytické podklady se skládají z textové a grafické části a jejich součástí jsou „Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území“ a „Rozbor udržitelného rozvoje území“ (RURÚ). Uvedené podklady jsou sledovány až do úrovně obce a jsou evidovány v kartách obcí.

[Územně analytické podklady - Oficiální stránky město Šternberk \(sternberk.eu\)](https://www.sternberk.eu)

4.3. Územní plán města

Územní plán stanoví základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání, uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury; vymezí zastavěné území, plochy a koridory, zejména zastavitelné plochy a plochy vymezené ke změně stávající zástavby, k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území (dále jen „plocha přestavby“), pro veřejně prospěšné stavby, pro veřejně prospěšná opatření a pro územní rezervy a stanoví podmínky pro využití těchto ploch a koridorů.

Územní plán Šternberk byl vydán Zastupitelstvem města Šternberka dne 11. 12. 2013, účinnosti nabyl 5. 2. 2014. Jeho změna č. 1 nabyla účinnosti 17. 10. 2019, Změny č. 2 a 3 nabýly účinnosti 18. 8. 2023. Dne 28. 6. 2023 byl schválený obsah změny č. 4 Územního plánu Šternberk a v současnosti probíhá výběr zhotovitele. Regulativy funkčního využití území na území MPZ jsou uvedeny v územním plánu.

Zásady územního rozvoje Olomouckého kraje

Zásady územního rozvoje jsou územně plánovací dokumentací pro území celého kraje. Stanoví zejména základní požadavky na účelné a hospodárné uspořádání území kraje, vymezují plochy nebo koridory nadmístního významu a stanoví požadavky na jejich využití, zejména plochy nebo koridory pro veřejně prospěšné stavby a veřejně prospěšná opatření, stanoví kritéria pro rozhodování o možných variantách nebo alternativách změn v jejich využití. Zásady územního rozvoje mohou vymezit plochy a koridory s cílem prověřit možnosti budoucího využití. Součástí zásad územního rozvoje je i vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území. Zásady územního rozvoje se aktualizují každé čtyři roky, případně na základě návrhu oprávněného investora.

Aktualizace č. 5 Zásad územního rozvoje Olomouckého kraje byla vydána usnesením Zastupitelstva Olomouckého kraje č. UZ/11/92/2022 ze dne 26. 9. 2022 a nabyla účinnosti 22. 10. 2022.

Příloha: M2 – Limity využití území

5. Historické hodnoty a památková ochrana území

5.1. Ochrana kulturních hodnot území

5.1.1. Národní kulturní památka, nemovité kulturní památky

Národní kulturní památka

Na řešeném území leží jedna národní kulturní památka – areál Státního hradu Šternberk se zámeckým parkem. Z historického i uměleckohistorického hlediska patří hrad ve Šternberku k nejvýznamnějším moravským zpřístupněným objektům.

Ve svém jádře vznikl kolem poloviny 13. století jako rodové sídlo předního moravského rodu Šternberků. Z původního raně středověkého hradu, poprvé v písemných pramenech zmíněného v roce 1269, a vybudovaného na nevelkém ostrohu na východním obvodu města, se zachovala válcová obranná věž a obvodové zdivo paláce, výrazně přestavěného v průběhu 15. století. Ve třetí čtvrtině 14. století byla v hradním paláci vybudována gotická arkýřová kaple, z jejíž malířské výzdoby bylo v nedávné době zjištěno několik fragmentů velmi významných gotických maleb. Rozsáhlými stavebními úpravami prošel hrad také v období renesance. V roce 1526 došlo k úpravě a rozšíření hradních fortifikací, v letech 1532 až 1536 k vybudování rozsáhlého renesančního předhradí se správními a hospodářskými budovami a v roce 1560 k dostavbě západního traktu hradního paláce. Poslední romantická přestavba hradu byla realizována po celkem bezvýznamných stavebních úpravách v období baroka ve druhé polovině 19. století, kdy hrad získal svou nynější podobu.

Až do roku 1397 vlastnil hrad rod pánů ze Šternberka. Z dalších významných rodů vlastnili hrad v první polovině 15. století páni z Kravař a v letech 1480 až 1566 Berkové z Dubé. V roce 1565 přešel hrad do držení knížat Münsterberských, v roce 1667 vévodů Württenberských a od roku 1705 knížat z Lichtenštejna. V roce 1945 se majitelem hradu stal československý stát, v současnosti je majitelem Národní památkový ústav.

Areál hradu je tvořen jádrem hradu s válcovou věží, předhradím s bývalou strážnicí, obytným domem správce s ledovnou a rozsáhlým zámeckým parkem.

V roce 1974 byl hrad zapsán do Ústředního seznamu kulturních památek ČR, ve kterém je veden pod rejstříkovým číslem 38729/8-1967. V roce 2001 byl areál hradu prohlášen národní kulturní památkou, vedenou pod číslem 286.

tab. 2

číslo rejstříku	národní kulturní památka	č. parcel
38729/8-1967	hrad Šternberk	92/1, 92/2, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 4749/1, 4749/2, 4750, 4751, 5236, 5237, 5238/1, 5238/2, 5239, 5292, 5294

Kulturní památky:

V sídelním útvaru Šternberk leží 69 kulturních památek, z toho 1 památka v ochranném pásmu; 63 na území městské památkové zóny včetně hradu a 5 památek mimo památkově chráněná území. Nejvýznamnějšími kulturními památkami jsou církevní objekty: pozdně barokní kostel Zvěstování Panny Marie a bývalý augustiniánský klášter, které tvoří hlavní dominanty historického jádra města Šternberka. Nejstarším dosud stojícím sakrálním objektem je kostel Nejsvětější Trojice, který pravděpodobně vznikl v druhé polovině 13. století.

Velmi významné jsou dva rozsáhlé domy na ulici ČSA č. o. 1 a 19, oba mají renesanční jádro a byly výrazně klasicistně přestavěny, jejich další úpravy proběhly ve 20. století. Dalšími památkami jsou měšťanské domy. Většina z nich jsou klasicistní objekty vzniklé buď na místě starších objektů, nebo se jedná o novostavby z třicátých let 19. století. Výjimečnou památkou je novogotický objekt bývalé spořitelny v Radniční ulici 18.

Důležitou součástí řešeného území jsou zbytky středověkých městských hradeb ve Dvorské a v Obloukové ulici a v zahradách mezi Opavskou ulicí a Hlavním náměstím a Pekařskou ulicí.

Dalšími památkami typickými pro Šternberk jsou klasicistní portály se vstupními dveřmi domů, např. v Jarní ulici 8, v ulici Na Valech 1 a v Partyzánské ulici 1.

V neposlední řadě se zde nachází barokní kamenný Mariánský sloup na Horním náměstí a dva přemístěné kamenné smírčí kříže vlevo od schodiště k farnímu kostelu.

Bývalý augustiniánský klášter vznikl postupně – kolem roku 1720 prelatura, v roce 1728 refektář a v roce 1737 konvent s knihovnou. Po zrušení kláštera v roce 1784 byl postupně využíván pro školy, kasárna a skladiště a s tím souvisely různé většinou účelové úpravy. Původní půdorysná dispozice kláštera těmito úpravami značně utrpěla, vznikly nevhodné přístavky sociálního zařízení a část interiéru prošla necitlivými adaptacemi. Tento stav trval prakticky až do roku 1991, kdy byl objekt předán Městu Šternberk. Z objektu byl vystěhován sklad textilu a o rok později zahájeny přípravné práce na nové celkové využití a postupnou stavební a památkovou rehabilitaci. Od roku 1999 je objekt bývalého augustiniánského kláštera zařazen do Programu záchrany architektonického dědictví a probíhají záchranné práce. Kromě záchranných prací jsou realizovány i práce, které svým charakterem přispívají k navrácení původního vzhledu objektu, dodávají osobitě kouzlo daných prostor, čímž dochází ke zvýšenému zájmu z řad veřejnosti. K těmto pracím patřilo zejména restaurování kamenného barokního vstupního portálu, dřevěných vstupních vrat, restaurování části nástěnných fresek, obnova nádvoří a fasád objektu.

Morový sloup nechal v roce 1719 postavit kníže Josef z Lichtenštejna na náměstí mezi kostelem a radnicí jako projev díky za ochranu města při morové nákaze, která zachvátila celou Moravu. Šternberku se nemoc však zázračně vyhnula. Sloup si Šternberští v čele s proboštem kláštera Patriciem Vavřincem Lehmannem objednali nejspíše v Olomouci u sochaře Jana Sturmera. Jeho dílna byla na přelomu prvních dvou desetiletí 18. století velmi oblíbená. Dodal morové sloupy i pro jiná města na liechtensteinských panstvích – například pro Moravskou Třebovou.

Části a materiál: Sloup je vytesaný z pískovce. Jednotlivé části jsou na sobě poskládány a zajištěny kovovými čepy. Spodní část sloupu tvoří podstavec, na něm následuje vysoký pylon s hlavicí, na které stojí vrcholová socha Panny Marie. Na rozích soklu nad zatočenými volutami stojí čtyři sochy světců, ke kterým se věřící v době moru modlili.

Světecké sochy: *Sv. Šebestián* žil ve 3. století a byl vojákem římské armády. Zemřel jako mučedník za křesťanskou víru. V roce 680 postavili Římané na jeho počest oltář v kostele San Pietro in Vincovi. Teprve tento skutek zahnal zuřící mor a od této doby je Šebestián uctíván jako jeden z hlavních protimírových patronů. *Sv. Josef* jako manžel Panny Marie a pěstoun Ježíška byl vzorem pro ctnostný život a patronem dobré smrti – tedy smrti poté, co se křesťan vyzpovídá ze svých hříchů a ze života odchází připravený na věčnost. *Sv. Karel Boromejský* patří k ochráncům proti moru. Působil jako biskup a kardinál v italském Miláně ve druhé polovině 16. století. Když zde byla morová epidemie, za které zemřelo množství obyvatel, staral se o nemocné, nosil jim jídlo a snažil se jít příkladem ostatním, kteří se nakažených báli. *Sv. Roch* se narodil v jižní Francii. Je zobrazen v poutnickém oblečení, protože

putoval do Říma. Cestou pomáhal nemocným morem, a nakonec se touto nemocí také sám nakazil. Schoval se do jeskyně, kde chtěl zemřít, ale cizí pes mu tam nosil jídlo, a tak mu pomohl k vyléčení.¹²

Příloha: M3 – Hodnoty území

Seznam nemovitých kulturních památek:

tab. 3

číslo v mapě M2, M3	číslo rejstříku	kulturní památk	ulice	č.p.	č.o.	parcela č.
1	11857/9-41	kostel Nejsvětější Trojice	Olomoucká			412
2	25534/8-1972	kostel Zvěstování Panny Marie	Horní náměstí			1
3	45097/8-1963	altán - Kiosk	okraj lesa nad Tyršovými sady			1391
4	13945/8-1977	městské opevnění	kolem historického jádra			3/1, 35, 45, 108, 110, 115, 116/2, 118/1, 118/3, 128, 129/1, 131, 133, 134, 164, 165, 167, 168, 169, 175, 179, 186, 257, 287
5	37172/8-1976	kříž	Olomoucká			413
6	20501/8-1975	socha sv. Jana Nepomuckého	Potoční			3675/1
7	11139/9-23	sloup se sochou Ecce Homo	Bezručova			439
8	44822/8-1973	sloup se sochou Panny Marie	Ořechová			4900/1
9	36724/8-1974	mariánský sloup	Horní náměstí			91/1
10	40227/8-1968	smírčí kříž	Horní náměstí			16
11	46351/8-1969	smírčí kříž	Horní náměstí			16
12	32052/8-1970	kašna	Tyršovy sady			1037
13	37317/8-2929	měšťanský dům	ČSA	6	44	165, 166
14	16445/8-1957	měšťanský dům	ČSA	7	42	167
15	29194/8-2928	měšťanský dům	ČSA	9	38	169
16	28802/8-2927	měšťanský dům	ČSA	10	36	170
17	41577/8-2926	měšťanský dům	ČSA	12	32	173
18	35987/8-1964	měšťanský dům	ČSA	13	30	174
19	22240/8-2924	měšťanský dům	ČSA	21	14	183

¹² ŘÍHOVÁ, Vladislava. *Šternberk – Otisk historie*. Libreto stálé výstavy z dějin města pro prostory augustiniánského kláštera. Město Šternberk, 2008–2009.

20	28360/8-2923	měšťanský dům	ČSA	23	10	185
21	16844/8-2922	měšťanský dům	ČSA	27	1	136
22	23293/8-2952	měšťanský dům	U Horní brány	42	21	121
23	37200/8-2930	měšťanský dům	Horní náměstí	46	1	116/1
24	29374/8-1955	činžovní dům	Horní náměstí	47	2	115
25	17590/8-2931	měšťanský dům s dvorním křídlem	Horní náměstí	49	4	109/1
26	20311/8-1971	bývalý augustiniánský klášter	Farní	53	7	2, 3/1, 3/2, 3/3, 5, 7, 8/5, 9, 10, 11, 12, 13, 14/1, 14/2, 15
27	22507/8-2932	měšťanský dům	Horní náměstí	57	9	18/1
28	19311/8-1964	portál měšťanského domu	Jarní	79	8	78
29	15897/8-3167	objekt Komerční banky	Radniční	80	18	89
30	47188/8-2951	měšťanský dům	Radniční	82	14	87
31	27995/8-2950	měšťanský dům	Radniční	83	12	86
32	18579/8-2948	měšťanský dům	Radniční	84	10	84
33	46950/8-2946	měšťanský dům	Radniční	88	2	77
34	28920/8-2933	měšťanský dům	Hlavní náměstí	90	2	60
35	45385/8-2934	měšťanský dům	Hlavní náměstí	93	5	54
36	29735/8-2935	měšťanský dům	Hlavní náměstí	94	6	52
37	24924/8-2942	měšťanský dům	Pekařská	97	1	46
38	16186/8-2944	měšťanský dům	Pekařská	98	3	43
39	19530/8-2943	měšťanský dům	Pekařská	102	2	254/1
40	16301/8-2936	měšťanský dům	Hlavní náměstí	105	11	259/1
41	27444/9-52	měšťanský dům	ČSA	113	19	270
42	32420/8-2925	měšťanský dům	ČSA	118	17	247/1, 247/2
43	47250/8- 1964	portál měšťanského domu	Partyzánská	140	1	248
44	16287/8-2937	měšťanský dům	Hlavní náměstí	142	16	204
45	27949/8-2949	měšťanský dům	Radniční	159	11	233
46	40383/8-2947	měšťanský dům	Radniční	161	7	236
47	46900/8-1954	měšťanský dům	Radniční	162	5	237
48	21809/8-1953	měšťanský dům	Radniční	163	3	238
49	35994/8-2945	měšťanský dům	Radniční	164	1	241
50	19325/8-1956	měšťanský dům	Hlavní náměstí	165	18	243
51	19102/8-1965	měšťanský dům	Krampolova	307	2	2785/1
52	30147/8-1964	portál	Na Valech	1142	1	4757

		měšťanského domu				
53	28988/8-1958	měšťanský dům	Bezručova	1151	1	438
54	36071/8-1959	měšťanský dům	Bezručova	1154	7	433
55	30467/8-1960	měšťanský dům	Nám. Svobody	1160	10	469
56	37947/8-2921	měšťanský dům	Bezručova	1166	14	461
57	31286/-1964	portál měšťanského domu	Bezručova	1168	10	457/1
58	13859/8-2920	měšťanský dům	Bezručova	1172	4	451
59	25624/8-1964	měšťanský dům	Potoční	1174	1	446
60	37330/8-1962	městský dům	Olomoucká	1252	71	616
61	50468/9-687	činžovní dům	Olomoucká	1280	18	420
62	38413/8-2940	měšťanský dům	Olomoucká	1282	14	424
63	33791/8-2939	měšťanský dům	Olomoucká	1283	12	425
64	35706/8-2941	měšťanský dům	Olomoucká	1294	13	409
65	38638/8-1961	měšťanský dům	Oblouková	1315	36	347
66	31922/8-2938	měšťanský dům	Olomoucká	1380	4	435
67	101478	socha Šternberská Madona	Arcidiecézní muzeum Olomouc			
68	105678	měšťanský dům	U Horní brány	45	23	117/1
69	105637	měšťanský dům	Radniční	81	16	88
70	105444	měšťanský dům	Hlavní náměstí	95	7	50/1
71	105617	altán	Tyršovy sady			1036/6
72	302	soubor gotických soch z období krásného slohu	hrad Šternberk			

Příloha 9.2. Karty kulturních památek

5.1.2. Archeologické lokality

Celé řešené území je z hlediska archeologického zájmu považováno za území s archeologickými nálezy. V databázi Státního archeologického seznamu ČR je evidováno pod poř. č. 14-44-24/7 „Šternberk – městská památková zóna“ jako území s archeologickými nálezy (ÚAN) kategorie I.

Od 2. poloviny 90. let 20. století jsou soustavněji archeologicky sledovány výkopové práce a prováděny záchranné archeologické výzkumy. Mezi nejvýznamnější akce realizované archeologickým pracovištěm Národního památkového ústavu, ú. o. p. v Olomouci patří rekonstrukce kanalizace ulice Čechova (2001), přípojky kanalizace v ulici U Horní brány (2001), záchranný archeologický výzkum v areálu Státního hradu Šternberk. Další organizací, která se podílí na archeologických výzkumech ve Šternberku, je Archeologické centrum Olomouc, p. o. – výzkum v kostele Zvěstování P. Marie (2000, 2011), v bývalém augustiniánském klášteře (2005), rekonstrukce Hlavního náměstí, Horního náměstí a

Radniční ulice včetně kanalizace (2005-2006) nebo rekonstrukce ulice a inženýrských sítí – ulice ČSA (2005-2006) a další.

Tyto archeologické výzkumy přinesly řadu poznatků, především však ten, že v historickém jádru města Šternberka jsou dosud pod novodobými úpravami terénu dochována kulturní souvrství středověkého a novověkého stáří. Na několika místech (např. v ulici U Horní brány nebo v Radniční ulici) byly dokonce zachyceny vrstvy popožárových planýrek z doby kolem poloviny 16. století. Kromě toho se také pod povrchem nacházejí pozůstatky zděných konstrukcí – základy zaniklých domů, studny (Čechova ul., Horní nám.).

5.1.3. Válečné hroby a pohřebiště, pietní místa

Péči o válečné hroby upravuje zákon č. 122/2004 Sb., o válečných hrobech a pietních místech a o změně zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Válečným hrobem je místo, kde jsou pohřbeny ostatky osob, které zahynuly v důsledku aktivní účasti ve vojenské operaci nebo v důsledku válečného zajetí, anebo ostatky osob, které zahynuly v důsledku účasti v odboji nebo vojenské operaci v době války. Válečným hrobem může být hrob jednotlivce, hrob hromadný nebo osárium, včetně náhrobků a ostatního hrobového zařízení. Válečným hrobem je rovněž evidované místo s nevyzvednutými ostatky osob zemřelých v souvislosti s válečnou událostí, anebo jiný objekt, který je za válečný hrob považován.

Válečným hrobem je i pietní místo, kterým se rozumí pamětní deska, pomník, památník nebo obdobný symbol připomínající válečné události a oběti, které zahynuly v důsledku aktivní účasti ve vojenské operaci nebo v důsledku válečného zajetí, anebo oběti osob, které zahynuly v důsledku účasti v odboji nebo vojenské operaci v době války.

Na katastrálním území města Šternberka jsou evidovány válečné hroby, které se nacházejí mimo území MPZ a ochranného pásma kolem hradu Šternberka na Moravě.

tab. 4

umístění	název	popis
náměstí Svobody parcela č. 482	Socha Svobody	Socha z roku 1933 je tvořena podstavcem s obdélnou nikou s nápisovou deskou, pod římsou podstavce je reliéf vavřínového věnce s mečem. Na podstavci je ženská figura, která drží v levé ruce štít se znakem československé státnosti a v pravici větev vavřínu.
hřbitov parcela č. 2534/1	Pomník obětem 1. světové války	Na skalce, která je vytvořená umělým navršením lomového kamene, je osazen kamenný kříž. Na čelní straně skalky je umístěna pamětní deska a pod ní deska s figurálním reliéfem. Ústřední pomník doprovází pole dřevěných křížů obětí 1. světové války.

5.1.4. Ostatní kulturní, urbanistické a architektonické hodnoty

Prostory se zachovalou původní urbanistickou strukturou – svou půdorysnou stopou a hmotovým uspořádáním jsou dokladem historického vývoje města a zahrnují celé řešené území.

Navazující „sestupný“ **systém veřejných prostor** – Horní náměstí (nejbližší hradu, součást podhradí, s kostelem, radnicí a klášterem), Hlavní náměstí (přitom bez významných veřejných budov) a Bezručova ulice jako významná historická tržní místa.

Hlavní komunikační osy výškových dominant: hrad – kostel – klášter – ... (dnes zbořené brány Horní a Dolní)

Objekty přispívající k identitě území – drobná architektura (včetně novodobé), kříže apod.

Významné vyhlídkové body, průhledy – jedná se o místa, ze kterých je možno shlédnout zajímavé partie, dále místa dálkových pohledů a průhledy na městské dominanty.

Budou respektovány plochy a objekty přispívající ke kulturnímu dědictví a identitě sídla, které nepoživají zákonné ochrany památkové péče.

Vstupní portály

Na území města se v jednotlivých objektech zachovalo poměrně velké množství uměleckořemeslných detailů, mezi nimiž vyniká zejména soubor dochovaných vstupních portálů, které patřily k výtvarně nejvýpravnějším prvkům šternberských klasicistních domů. Vstup býval opatřen zdobeným portálem i u malých předměstských staveb. Vysoké oblibě se těšily portály dřevěné, jak dokládá již jen několik dochovaných kusů, které jsou místním specifikem. Soubor klasicistních portálů a vrat ve Šternberku je jedinečným dokladem vysoké úrovně zdejších řemesel, zejména stolařství a řezbářství v první polovině 19. století. Dnes se zachoval oproti původnímu množství jen zlomek a je nadále ohrožen necitlivými přestavbami a výměnami.

Dnešní fond architektonických památek, připomínající někdejší šternberské tkalce, je již do značné míry jen malým torzem, zasaženým navíc necitlivými úpravami a zejména ochuzeným v případech mnoha objektů o původní detaily.¹³

tab. 5

ulice	č.p.	č.o.	kulturní památka	kamenný portál		dřevěný portál	
				zachovalý	porušený	zachovalý	porušený
Bezručova	1161	22		x			
Bezručova	1162	20		x			
Bezručova	1166	14	dům			x	
Bezručova	1167	12	dům	x			
Bezručova	1168	10	portál	x			
Bezručova	1169	8		x			
Bezručova	1154	7	dům	x			
Bezručova	1170	6			x		
Bezručova	1172	4	dům	x			

¹³ VÍTEK, Tomáš. *Stavební rozmach Šternberka v období klasicismu*. Šternberk, 2002.

Bezručova	1152	3					
Bezručova	1151	1	dům		x		
Čechova	109	5			x		
ČSA	113	19	dům	x			
ČSA	118	17	dům	x			
ČSA	123	13			x		
ČSA	124	11			x		
ČSA	23	10	dům		x		
ČSA	21	14	dům	x			
ČSA	17	22		x			
ČSA	10	36	dům	x			
ČSA	9	38	dům	x			
ČSA	7	42	dům		x		
ČSA	4	48			x		
ČSA	1180	56		x			
Hlavní nám.	89	1			x		
Hlavní nám.	90	2	dům		x		
Hlavní nám.	92	4		x			
Hlavní nám.	94	6	dům	x			
Hlavní nám.	103	9				x	
Hlavní nám.	104	10		x			
Hlavní nám.	106	12		x			
Hlavní nám.	165	18	dům	x			
Horní nám.	47	2	dům	x			
Jarní	79	8	portál	x			
Jaroslavova	171	14					x
Nám. Svobody	1160	10	dům			x	
Na Valech	1142	1	portál			x	
Oblouková	1315	36	dům			x	
Oblouková	1314	34				x	
Olomoucká	1289	3			x		
Olomoucká	1280	18	dům		x		
Olomoucká	1236	49			x		
Olomoucká	1252	71	dům		x		
Opavská	68	2			x		
Opavská		4			x		
Opavská	56	8			x		
Partyzánská	140	1	portál	x			
Pekařská	97	1	dům		x		
Pekařská	102	2	dům		x		
Pekařská	98	3	dům	x			
Potoční	1174	1	portál			x	
Potoční	1177	6				x	

Potoční	482	18			x		
Potoční	487	22			x		
Příkopy	1331	3			x		
Radniční	164	1	dům	x			
Radniční	163	3	dům	x			
Radniční	162	5	dům	x			
Radniční	161	7	dům	x			
Radniční	88	2	dům	x			
Radniční	87	4			x		
Radniční	84	10		x			
Radniční	83	12	dům		x		
Radniční	158	13				x	
Radniční	82	14	dům	x			
Rýmařovská	573	25				x	
Schodová	1206	1				x	
Sluneční	1336	6					x
U Horní brány	45	23			x		

Ostatní architektonické hodnoty

V roce 2006 byla dokončena rekonstrukce Hlavního náměstí. V jeho jižní části je umístěn vodní prvek, v severní části náměstí je umístěno sochařské dílo Stroj času.

Kašna vychází z rastru břidlicových desek a projevuje se jako výrazná vertikální dominanta ve formě břidlicových bloků, mezi kterými tryská do výšky voda. Další dominanta náměstí – sochařské dílo Stroj času je umístěna na ose objektu uzavírajícího severní stranu náměstí. Autorem díla je místní akademický sochař Petr Kuba.

Příloha: M4 – Návrhy na prohlášení a zapsání do ústředního seznamu kulturních památek

Objekty navržené na prohlášení a zapsání do ústředního seznamu kulturních památek

tab. 6

číslo v mapě M4	objekt	ulice	č.p.	č.o.	parcela č.
1	dům	Bezručova	1155	9	429
2	dům	Bezručova	1168	10	457/1
3	dům	Horní náměstí	58	10	19
4	dům	Jarní	71	1	75
5	dům	U Horní brány	45	23	117

Na indikativním seznamu Národních kulturních památek je od 18. 5. 2021 bývalý augustiniánský klášter, Farní 3,4,5,6,7, č.p. 50, parcela č. 2, 3/1, 3/2, 3/3, 5, 7, 8/1, 9, 10, 11, 12, 13, 14/1, 14/2, 15, 4761.

Seznam památek místního významu v sídelním útvaru Šternberk:

- na území městské památkové zóny

tab. 7

Číslo v mapě M2, M3	objekt	ulice	Č.p.	Č.o.	parcela č.
1	dům	Horní náměstí	58	10	19
2	dům	Horní náměstí	59	11	20
3	dům	Horní náměstí	60	12	21
4	dům	Horní náměstí	61	13	22, 23
5	dům	Radniční	160	9	234
6	dům	ČSA	11	34	172
7	dům	ČSA	8	40	168
8	dům	Hlavní náměstí	106	12	260
9	dům	Bezručova	1167	12	459
10	dům	Jarní	79	8	78
11	dům	Jaroslavova	151	13	222

- mimo území městské památkové zóny

tab. 8

památká	ulice	č.p.	č.o.	parcela č.
dům	Sadová	1426	7	1408
kaple	Svatoplukova			991
kaple	Vinohradská			3567
kaple	Olomoucká			195
náhrobek E. Riedla	hřbitov			2534/1
náhrobek PhDr. Huga Širokého, CSc.	hřbitov			2534/1
Tyršovy sady				1036/4, 1037
kamenný kříž	Opavská			1257
kamenný kříž	Olomoucká			195
kamenný kříž	hřbitov			2534/1
kamenný kříž	Lhota			3173
kamenný kříž	Lhota			2145
pomník obětem 1. sv. války	hřbitov			2534/1
socha Svobody	Nám. Svobody			482

Návrh územního plánu města stanovuje podmínky pro ochranu, regeneraci a využití architektonických hodnot. Jako architektonicky cenné stavby na území města jsou vymezeny následující architektonicky cenné stavby, které nemají status památky:

tab. 9

průmyslový objekt Tabačka	Nádražní 2481	parcela č. 2174
městská vila	Opavská 1347/12	parcela č. 1108
městská vila	Opavská 1409/15	parcela č. 1114
městská vila	Opavská 1408/16	parcela č. 1305
kino Oko	náměstí Svobody 1503/7	parcela č. 473
bytový dům Labutí	Labutí 2411/25	parcela č. 3344/4
vila	Smetanova 2476/49	parcela č. 4434/4
rodinný dům	U Vrby 2520/23	parcela č. 1617/1

5.2. Ochrana přírodních hodnot území

Na území Městské památkové zóny Šternberk se nenachází významné krajinné prvky, ani větší plochy zeleně.

Při realizaci programu regenerace budou respektovány chráněné přírodní hodnoty dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se především o obecnou ochranu rostlin a živočichů, ochranu významného krajinného prvku – vodní tok Sitka – a o ochranu krajinného rázu.

Pozitivem městské památkové zóny je lokalizace mimo hlavní dopravní tepny – komunikační průtah městem (silnice I/46) se nachází mimo MPZ a v její dostatečné vzdálenosti, čímž nedochází k rušivým vlivům hluku a prachu. Ve velké části MPZ je doprava řešena snížením povolené rychlosti vozidel na 30 km/hod. a zpomalovacími prvky.

5.3. Zásady obnovy historického jádra města

Hlavním cílem je uchovat a rehabilitovat historické dědictví MPZ Šternberk. Zajišťování ochrany historických hodnot území a kulturních památek vychází z platných právních předpisů (zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 66/1988 Sb., k provedení zákona o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů). Snahou památkové péče je rovněž zajistit záchranu a obnovu významných památkových objektů i v rámci celého správního obvodu Šternberka.

Zamýšlí-li vlastník kulturní památky provést údržbu, opravu, rekonstrukci, restaurování nebo jinou úpravu kulturní památky nebo jejího prostředí (dále jen „obnova“), je povinen si předem vyžádat závazné stanovisko orgánu státní památkové péče, a jde-li o národní kulturní památku, závazné stanovisko Krajského úřadu Olomouc. Vlastník (správce, uživatel) nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace, nebo památkové zóny (§ 17), je povinen k zamýšlené stavbě, změně stavby, terénním úpravám, umístění nebo odstranění reklamního zařízení, umístění nebo odstranění reklamního nebo informačního poutače, pokud nejde o reklamní zařízení podle stavebního zákona, odstranění stavby, úpravě dřevin nebo udržovacím pracím

na této nemovitosti si předem vyžádat rozhodnutí nebo závazné stanovisko orgánu státní památkové péče, není-li tato jeho povinnost podle zákona o státní památkové péči nebo na základě tohoto zákona vyloučena (§ 6a, § 17).¹⁴ Orgán státní památkové péče, oddělení přípravy investic a památkové péče Městského úřadu Šternberk, vydá závazné stanovisko po předchozím písemném vyjádření Národního památkového ústavu v Olomouci (NPÚ).

S největším problémem najít kompromisní řešení se setkáváme při výměnách oken, nátěrů fasád, výměnách střešních krytin a umísťování solárních panelů. Vlastníci objektů při výměně oken preferují moderní plastová okna či okna typu Euro, která jsou z pohledu NPÚ zcela nevhodná pro objekty v MPZ, jedná se o modernizaci a není zde dodržen požadavek preference původního materiálu – dřevo (plastová okna) a tradičního způsobu úpravy a řešení oken (izolační dvojsklo/trojsklo a široké profily nových oken, které nelze po technické stránce přizpůsobit tradičně zasklívaným oknům). Při obnově fasády je kladen důraz na doplnění plastických prvků (pásová rustika, šambrány, římsy atd.) a na barevné řešení objektů, které musí vycházet z původního barevného řešení objektu (to lze zjistit ze sond, které se provádějí přímo na objektu, dále ze stavebně-historického průzkumu nebo z doby vzniku objektu). Majitelé objektů při obnově fasády preferují moderně pojatou kombinaci barev (modrá/žlutá) či syté a hodně výrazné barvy (modrá, vínová, tmavě zelená, modrofialová, oranžová ...), které nemají na území města Šternberka historické opodstatnění a řada objektů může pak působit nevěrohodně a ahistoricky. Při výměnách střešních krytin vlastníci objektů požadují velkoformátové střešní krytiny z ocelového nebo hliníkového plechu s různou povrchovou úpravou před tradičním materiálovým i barevným řešením, což je dle sklonu střechy skládaná černošedá břidlicová krytina, skládaná černošedá vláknocementová krytina, falcovaný pozinkovaný plech bez nátěru nebo s nátěrem černošedé barvy. Požadavky k osazování fotovoltaiky na střechách objektů vyvstaly s nárůstem cen energií a mnohdy je vlastníci objektů požadují neuvážlivě umísťovat i na střechách historických budov. Fotovoltaická zařízení jsou z hlediska památkové péče problematická. Nejpodstatnější a nejviditelnější je narušení vzhledu historických střech, a to jak vzhledu dotčeného objektu, tak i celkových pohledů.

Oproti předchozím letům výrazně ubylo úprav objektů prováděných zcela nebo z části v rozporu se závaznými stanovisky.

5.3.1. Zásady pro ochranu historických hodnot a urbanistické kompozice

- respektovat urbanistickou kompozici historického jádra sídla, pohledy a průhledy na významné dominanty MPZ, zachovat historickou parcelaci
- zachovat výškovou hladinu zástavby
- pokračovat v realizaci postupné obnovy hradebního systému města
- respektovat veřejná prostranství, historické cesty a pěší trasy
- respektovat plochy zeleně
- zachovat základní principy historického urbanismu a architektonického výrazu
- zachovat historickou zástavbu a novodobé architektonicky kvalitní objekty
- při využití staveb a ploch přihlížet k jejich kapacitním možnostem (únosnosti stavby, území, prostoru) se zřetelem na památkovou podstatu území
- při stavebních úpravách, změnách staveb, které nejsou kulturními památkami a neuvažují se k ochraně, zajistit obnovu směřující k nápravě rušivého působení objektu

¹⁴ Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči

- dostavby dvorních traktů připustit pouze tehdy, pokud se nebudou rušivě uplatňovat z veřejného prostoru či v panoramatech, jejich objem nesmí výrazně překročit obvyklou zastavěnost v dané části sídla
- novou výstavbu navrhnout přednostně na místě objektů zaniklých, případné novostavby situovat na pozemek podle principů utváření historického půdorysu sídla
- půdorysné a hmotové řešení nové výstavby musí korespondovat s historickou hmotovou strukturou a parcelací, novostavby nesmějí rušivě ovlivňovat působení historických dominant a charakteristických panoramat sídla
- zůstane zachována stávající skladba střech s možnostmi změn na novostavbách rušivě působících v tradiční skladbě střech
- veškerá reklamní a propagační zařízení musejí být zhotovena tak, aby co nejméně ovlivnila vzhled stavby a architektonickou kompozici průčelí a jeho významné detaily
- při jakýchkoliv zásazích do terénu, který lze označit za území s archeologickými nálezy, je třeba respektovat § 21-23 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Stavebník je povinen záměr stavební činnosti oznámit archeologickému ústavu a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický průzkum
- v souladu s článkem 4, odstavcem (iii) Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy, (Sb. m. s. č. 99/2000) zajistit ochranu a údržbu archeologického dědictví, nejlépe na původním místě – omezit zásahy do terénu na nutný rozsah jak plošně, tak i do hloubky

Při provádění stavební údržby a rekonstrukce všech objektů, které se nacházejí na území městské památkové zóny a ochranného pásma, je nutné se řídit obecnými zásadami. Každý objekt však musí být posuzován individuálně a výchozím předpokladem je to, že zůstane v podstatě zachován půdorysný tvar objektu, výška objektu, tvar střechy, průčelí domu.

Požaduje se ochrana všech dosud dochovaných historických krovů, zpracovaných tradiční tesařskou technikou s dřevěnými prvky. Při výměně střešní krytiny je důležité hledisko zachování autenticity historického materiálu a vzhledu. Za nejvhodnější střešní krytinu lze považovat takovou, která je na dané střeše historicky doložena. V případě, že toto není možné, je nutné vycházet z místní tradice a autentické krytiny obdobných staveb v dané oblasti. U novostaveb se doporučují tvary střech a krytiny, které se na řešeném území v minulosti aplikovaly, a které jsou pro toto území charakteristické.

Prosvětlení podkroví osazením vikýřů a střešních oken je třeba řešit vždy ve vztahu ke konkrétnímu objektu, k jeho stavebnímu vývoji, architektonickému řešení a situování v rámci řešeného území; jejich tvar, velikost a umístění musí být posuzováno individuálně pro každý případ. Komíny jsou součástí střešní krajiny, jejich bourání je možné pouze ve výjimečných případech (posuzováno individuálně pro každý případ). Veškeré architektonické prvky střechy musí být navrhovány a posuzovány v širším kontextu celkového řešení budovy nebo podle prokazatelně doložených historických prvků. Výtahové strojovny nesmí přecházet nad hřeben střechy, budou umísťovány do dvorních poloh. Prvky solární energetiky jsou výjimečně přípustné v místech, která nejsou pohledově exponovaná.

Televizní antény, satelitní paraboly a zabezpečovací zařízení na bázi vnějšího kamerového systému budou umístěny mimo pohledově exponovaná místa jako dočasné technické vybavení, jejich umísťování bude hodnoceno a povolováno zejména z hlediska ochrany památkové podstaty objektů.

Historická průčelí domů budou zachovávána a rehabilitována od nevhodných mladších zásahů, která nectila jejich architektonické a uměleckořemeslné zpracování. Při obnově průčelí domů je nutné vycházet z historické obrazové a fotografické dokumentace. Barevnost nátěru fasády bude vycházet z

nálezové situace na konkrétním domě. V případě zániku původní barevnosti fasády bude nová barevnost vycházet ze slohové analogie památkové zóny.

Přípustná jsou okna a ostatní otvory svou velikostí, měřítkem, povrchovou úpravou a členěním odpovídající historickému charakteru objektu a prostoru památkové zóny. Nově zhotovené okenní výplně budou zachovávat materiálovou skladbu historických okenních výplní vždy ve vztahu ke konkrétnímu objektu. Hodnotné uměleckořemeslně zpracované okenní výplně je žádoucí uchovat a repasovat.

Cenné kamenné a sochařské stavební detaily, dveře, vrata, mříže, domovní znamení a další artefakty budou zachovány na původních místech.

Pro oplocení a vymezení pozemků jsou přípustné dřevěné laťkové a prkénkové ploty, omítané ohradní zdi, stříhané živé ploty, v exponovaných polohách kovářsky vypracované mříže. Ploty z drátěného pletiva jsou přípustné pouze v poloze mimo pohledový kontakt s veřejně přístupným prostorem.

Vestavby do proluk, nahrazující zbouraný objekt nebo novostavby v území památkové zóny musí svým architektonickým řešením vhodně doplnit historické prostředí; v prolukách bude využito maximálně původně zastavěné území (bude dodržována stávající uliční i stavební čára, přednostně se bude vycházet z půdorysů zaniklých staveb). Rušení a zastavování ploch veřejné zeleně je možné pouze ve výjimečných případech (posuzováno individuálně pro každý případ).

Reklama na území MPZ Šternberk¹⁵

Podle § 3 odst. 2 zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, se zařízením pro účely tohoto zákona rozumí informační a reklamní panel, tabule, deska či jiná konstrukce a technické zařízení, pokud nejde o stavbu podle § 2 odst. 3. V pochybnostech, zda se jedná o stavbu nebo zařízení, je určující stanovisko stavebního úřadu. Zařízení o celkové ploše větší než 8 m² se považuje za stavbu pro reklamu.

Označení provozoven, reklamní a propagační zařízení mnohdy představují základní problém z hlediska obrazu historických center. Pro regulaci označení provozoven, reklamních zařízení se v městské památkové zóně Šternberk aplikuje ustanovení § 14 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, který regulaci reklamy nepojímá v obecnější podobě, ale vždy ke konkrétnímu reklamnímu zařízení. Město Šternberk nemá zpracován závazný dokument upravující umísťování označení provozoven, reklamních a propagačních zařízení v městské památkové zóně.

Při posuzování označení provozovny na území městské památkové zóny Šternberk jsou důležitými aspekty:

- velikost – je posuzována podle názvu, charakteru a návrhu řešení označení provozovny
- materiál – preferovány jsou tradiční materiály (dřevěné, kovářské, kamenické, keramické, štukatéřské)
- technické provedení – nežádoucími prvky jsou veškerá světelná zařízení
- estetické provedení – musí být v souladu s architektonickým a barevným řešením fasády
- umístění – v souladu s architektonickou kompozicí průčelí a jeho významnými detaily

Veškerá reklamní a propagační zařízení musejí být zhotovena tak, aby co nejméně ovlivnila vzhled stavby a architektonickou kompozici průčelí a jeho významné detaily.

¹⁵ KUČA, Karel a Věra KUČOVÁ. *Principy památkového urbanismu*. Praha: Státní ústav památkové péče, 2000. ISBN 80-8623415-0.

Předzahrádky na území MPZ Šternberk

Předzahrádky jsou oblíbenou součástí provozoven pohostinství, které umožňuje dočasné navýšení kapacity a tím i příjmu jejich provozovatelům. Jsou vítaným oživením měst a již v minulosti byly součástí pohostinství. Město Šternberk nemá zpracován závazný dokument, který by komplexně upravoval umísťování restauračních předzahrádek. Vzhledem k počtu provozoven s pohostinskou činností, která je v podstatě stálá a požadavky památkové péče na vzhled předzahrádek provozovatelé respektují, nevystala doposud nutnost jejich vzhled a umísťování upravit např. obecní vyhláškou.

Předmětem památkové ochrany je v případě umísťování předzahrádek především historické prostředí městské památkové zóny zahrnující historicko-architektonické hodnoty přilehlé zástavby, tak i veřejných ploch a v neposlední řadě celkové urbanistické řešení prostředí. V urbanisticky exponovaných polohách se nesmí umísťovat dočasné stavby, které by toto území mohly znehodnotit, zejména svým řemeslným ztvárněním, objemovými parametry, vzhledem a použitými materiály¹⁶.

Předzahrádky pohostinských služeb jsou v historickém centru města posuzovány individuálně. Při jejich povolování je přihlíženo k jejich estetickému působení v dané lokalitě a dodržení požadavků památkové péče. Předzahrádky v historickém centru města se stávají jeho podstatnou součástí, a proto je žádoucí řešit je jako lehké a neuzavřené prostory s lehkým a přenosným mobiliářem ztvárněným z tradičních přírodních materiálů a umístěným přímo na dlažbě. Měly by být více preferovány předzahrádky v provedení bez navyšování podlah sezení kromě minimálního rovinného srovnání a nenarušení historické dlažby, s ohrazením minimalizovaným, bez reklam, s použitím tradičních přírodních materiálů.

Předzahrádky tvořené zastřešeným pódiem či masivním ohrazením jsou povolovány pouze ve výjimečných případech, a to pouze tam, kde to vyžaduje bezpečnost hostů a zachování plynulého dopravního provozu. Pevné konstrukce předzahrádek zastiňují pohled na dominanty města – hrad Šternberk, kostel Zvěstování Panny Marie, mariánský sloup, bývalý augustiniánský klášter i další významné objekty v městské památkové zóně. Taktéž zcela nepřípustné je umísťování reklamních zařízení na výrobky či rozmísťování zařízení typu grilů, chladících boxů, výčepních zařízení, mobilní zeleně ve velkých nádobách nebo televizních a rádio přijímačů.

Předzahrádky považujeme za vhodné a atraktivní zpříjemnění letního období, ale zároveň požadujeme od provozovatelů restauračních zařízení určité parametry estetického provedení, které vychází z požadavků památkové péče jako je např. zachovat veškeré pohledy a průhledy historického centra města na památky, nenavyšovat zastavěnou plochu a nenarušovat prostředí městské památkové zóny reklamními zařízeními.

Požadavky památkové péče, které jsou při povolování předzahrádek posuzovány:

- Doba, na kterou jsou předzahrádky povolovány: od 1. 4. do 31. 10.
- Umístění: v bezprostřední blízkosti provozovny restauračního zařízení na dlažbě chodníku nebo komunikace.
- Provedení a mobiliář předzahrádky: neuzavřený prostor se zachováním volných průhledů s mobiliářem, který lze každý den instalovat a uklízet.
 - ✓ Mobiliář: jednoduše řešené lehké židle, lavice a stoly z tradičních přírodních materiálů např. dřevo, kov, ratan. Zcela nepřípustný je plastový a reklamní nábytek.
 - ✓ Stínící prvky: jednobarevné plátěné slunečníky ve světlých odstínech bez reklamních potisků, osazené v podestě nebo stojanu. Dále pak subtilní textilní markýzy ve světlých odstínech bez reklamních potisků.

¹⁶ KUČA, Karel a Věra KUČOVÁ. *Principy památkového urbanismu*. Praha: Státní ústav památkové péče, 2000, s. 104. ISBN 8086234-15-0.

- ✓ Ohrazení předzahrádky: musí být provedeno ze subtilních profilů s maximální výškou do 100 cm. Souvislé zábrany (např. plné plotové výplně, desky, sklo) jsou nežádoucí.
- Ostatní mobiliář a doplňky:
 - ✓ Zeleň pouze drobné dekorativní rostliny v malých květináčích či truhlících, které nebrání průhledům. Nevhodné jsou „živé ploty“ ve velkoobjemových květináčích s jehličnany, okrasné vzrostlé traviny, túje, oleandry aj.
 - ✓ Doplňkový mobiliář – výčepní zařízení, chladicí box, gril, osvětlení, televize, teplomet aj. jsou zcela nepřipustné.
- Reklama: přípustné je pouze logo s názvem restauračního zařízení v drobné až střední velikosti. Ostatní reklamy na výrobky či velkoplošné potisky log dodavatelů sortimentu jsou nepřipustné.
- Zastřešená pódia, podesty: nepřipustné je řešení restaurační předzahrádky jako samostatné trvalé stavby. Pódia a podesty jsou přípustné pouze v případech příliš nerovného či svažitého terénu.

Požadavek restaurátérů na provozování restauračních předzahrádek celoročně jsme zaznamenali pouze ojediněle a spíše jej považujeme za problém větších měst.

Fotovoltaika

S nárůstem cen energií narůstají i požadavky obyvatel města umisťovat fotovoltaické panely či solární zařízení na kulturních památkách, objektech v městské památkové zóně i ochranném pásmu.

Fotovoltaická/solární elektrárna „fotovoltaika“ vyrábí elektřinu ze slunečního záření. Jedná se o obnovitelný a nevyčerpatelný zdroj energie. Majitelé nemovitostí očekávají od fotovoltaiky především finanční úspory na energiích, které mohou být u správně nastavené a používané elektrárny výrazné. Mezi další důvody k pořízení fotovoltaiky v historickém centru města patří soběstačnost a rezerva v případě výpadku energie. V ochranném pásmu jsou to pak i zhodnocení nemovitostí; pohon klimatizace, vyhřívání bazénu aj. Fotovoltaická elektrárna je mj. tvořena fotovoltaickými panely, které při dostatečném osvětlení vyrábí elektřinu. Tyto panely lze umístit na střechy, garáže, pergoly, fasády nebo na pozemky. Čím více a čím delší dobu jsou panely ozářeny sluncem, tím více elektřiny elektrárna vyrobí.

Nejpřesnější a technicky správné označení je fotovoltaická elektrárna, zkráceně „fotovoltaika“. Ostatní pojmy (solární nebo sluneční elektrárna) jsou hovorové označení téhož. Fotovoltaický panel vyrábí elektřinu, zatímco solární kolektor získává teplo, ohřívá vodu. Solární panel je proto širší pojem a můžeme ho označovat jak fotovoltaika, tak solární kolektor.¹⁷

Při posuzování jednotlivých záměrů vycházíme z kulturně-historických hodnot celého území s památkovou ochranou, posouzení pouze předmětného objektu je nedostačující. K umisťování fotovoltaických a solárních zařízení je přístupováno tak, aby nedocházelo k poškozování kulturního dědictví, které mj. spočívá i v jiných materiálech, odlišných konstrukcích a tvarosloví.

V rámci výkonu státní památkové péče je při posuzování instalace fotovoltaických zařízení sledována:

- právní ochrana daného objektu či prostředí,
- kulturně historické hodnoty daného objektu,
- hodnoty památkově chráněného území,
- pohledové uplatnění navržené instalace,
- důsledky instalace.

¹⁷ [Střešní fotovoltaika – jak funguje a co od ní očekávat? - TZB-info](#)

Fotovoltaika a solární panely v Městské památkové zóně Šternberk:

V mimořádně odůvodněných případech jsou fotovoltaická zařízení akceptovatelná. Pro osazení fotovoltaických zařízení přicházejí v úvahu ve zvláště odůvodněných případech např. novostavby, novodobé administrativní budovy nebo novodobé objekty s plochou střechou, novodobé přístavby ve vnitrobloku, které jsou pohledově kryté.

Při posuzování umístění fotovoltaiky na střechě objektu se vychází z toho, že daná střecha je neoddělitelnou součástí celého objektu a výrazně se podílí nejen na vzhledu daného objektu, ale především spoluvytváří střešní krajinu daného historického prostředí. Střecha se obecně uplatňuje v rámci celkových pohledů, včetně pohledů shora a leteckých pohledů.

Umísťování na fasádě objektu je velmi sporné. Fasáda je neoddělitelnou součástí architektonického ztvárnění objektu, výrazně se podílí na jeho celkovém vzhledu, jedná se o pohledově nejexponovanější část, která se v historickém prostředí dané lokality výrazně pohledově uplatňuje, ale podílí se i na vzhledu a vnímání celého veřejné prostranství.

Fotovoltaika a solární panely v ochranném pásmu kolem Státního hradu Šternberka na Moravě:

V ochranném pásmu lze umístění fotovoltaických zařízení považovat za akceptovatelné s výjimkou případů kdy by instalací fotovoltaiky došlo k narušení pohledových hodnot chráněného území nebo přímo národní kulturní památky. To se týká i pohledů z hradu do jeho bezprostředního okolí, v takovém případě může dojít k zamítnutí jejich umístění, v opačném případě lze s umístěním fotovoltaiky souhlasit.

Fotovoltaika a solární panely na kulturních památkách:

Umísťování fotovoltaiky na kulturních památkách je komplexně nežádoucí. Žádosti jsou posuzovány individuálně a povolovány jen ve výjimečně odůvodnitelných případech, a to pouze u pohledově krytých novodobých částí kulturních památek za předpokladu, že nelze najít jiné vhodnější řešení.

Fotovoltaika a solární panely na veřejném prostranství:

Je nutné vycházet z celkového charakteru památkové ochrany veřejného prostranství a jeho hodnoty, včetně pohledového uplatnění daného prostranství.

Při vyhodnocování umístění fotovoltaických a solárních zařízení je posuzován nejen samotný zdroj (fotovoltaické panely, fotovoltaické tašky apod.), ale i související technické zařízení, včetně všech komponentů, které tvoří funkční celek a svým osazením zasahují do konstrukce a struktury nemovitosti. Jedná se především o rozsah zásahu, vizuální změnu, navrácení do původní podoby aj. Dále je přihlíženo k tomu, zda se jedná o systémy integrované (např. napodobeniny střešních tašek), neintegrované (např. pergoly, garáže, volně umístěné panely) nebo částečně integrované do objektu (např. systémy umístěné na povrchu objektu). Ve všech případech, kdy má být fotovoltaika umísťována na historické objekty i do historického prostředí, je potřeba zvážit a vyhodnotit negativní dopad na objekt a dané prostředí v porovnání s přínosem fotovoltaiky.

5.3.2. Zásady obnovy hradebního systému města

Městské opevnění ve Šternberku se dochovalo pouze ve fragmentech, přesto však představuje důležitý urbanizační prvek památkové zóny. Výstavba gotického městského opevnění je datována před rokem 1376, oprava severní části hradeb je datována po povodni roku 1789, Dolní brána byla zbořena v roce 1845, Horní brána v roce 1871.

Opevnění se zachovalo jen asi v jedné třetině délky svého původního průběhu po obvodu jádra města (ulice Dvorská, Farní, Oblouková, Opavská a Potoční). Dominantní prvky fortifikace – brány, bašty, ochozy se nedochovaly. Část opevnění je v původní linii doplněna novějšími konstrukcemi. Autentické zdivo tvoří řádkovaný lomový kámen o síle asi 2 m, výška se dochovala v různé úrovni, nejvíce na západní straně.

Severní úsek opevnění uzavírá parcely domů v ulici U Horní brány a je pohledově přístupný z ulice Dvorské. V západní části je v délce asi 75 m v místě gotické hradby, stržené po povodni na konci 18. století, zachována kamenná ohradní zeď o výšce cca 2,5 m a tloušťce 1 m. Další úseky hradby na severní straně městského jádra se dochovaly na zadní části pozemků domů na Horním náměstí, přičemž z větší části se jedná o autentickou středověkou konstrukci pojatou do zástavby dvorních traktů.

Východní úsek začíná v ulici Farní, je veden od severní strany k jihozápadu po hranici areálu augustiniánského kláštera, až po ulici Opavskou ulicí, délka dochovaného úseku je asi 45 m. Jižní část východního úseku v délce 85 m kopíruje hranici parcely č. 33 až k jihovýchodnímu nároží opevnění a je zcela skryta v pozemcích zahrad.

Jižní úsek hradby uzavírá dvory domů jižní fronty Hlavního náměstí, přičemž však skutečně středověkou konstrukci, dochovanou do výše cca 4 m představuje pouze část po hranici domu č.p. 105.

Západní úsek opevnění je tvořen celistvějšími částmi hradby v zadních částech pozemků domů na ulici ČSA, kde jsou však z velké části pojaty do pozdější zástavby. Pohledově přístupný líc hradby je na jižním konci Potoční ulice, v zahradě na pozemku parcelní č. 152. Kamenné zdivo zde dosahuje výšky až 5 m.

Městské opevnění číslo rejstříku: 13945/8-1977

tab. 10

lokality	parcela č.	omezení ochrany	vlastník
jižní úsek			
Oblouková	257	hradební zeď	Město Šternberk
Oblouková	287	jen část pozemku, v rozsahu hradební zdi	SV ¹⁸
východní úsek			
Farní	3/1	v rozsahu hradební zdi, součást jiné KP	církev
Opavská	35	hradební zeď	Olomoucký kraj
Opavská	45	hradební zeď	Město Šternberk
severní úsek			
Dvorská	108	jen část pozemku, v rozsahu hradební zdi	Olomoucký kraj
Dvorská	110	jen část pozemku, v rozsahu hradební zdi	SV
Dvorská	115	v rozsahu hradební zdi, součást jiné KP	Město Šternberk
Dvorská	116/2	v rozsahu hradební zdi, součást jiné KP	SV

¹⁸ vysvětlivka: SV = soukromý vlastník (fyzická/právní osoba)

Dvorská	118	jen část pozemku, v rozsahu hradební zdi	SV
Dvorská	128	jen část pozemku, v rozsahu hradební zdi	Město Šternberk
Dvorská	129/2	jen část pozemku, v rozsahu hradební zdi	SV
Dvorská	131	jen část pozemku, v rozsahu hradební zdi	SV
Dvorská	133	jen část pozemku, v rozsahu hradební zdi	SV
Dvorská	134	jen část pozemku, v rozsahu hradební zdi	SV
západní úsek			
ČSA	164	hradební zeď	Město Šternberk
ČSA	165	v rozsahu hradební zdi, součást jiné KP	SV
ČSA	167	v rozsahu hradební zdi, součást jiné KP	SV
ČSA	168	jen část pozemku, v rozsahu hradební zdi	SV
ČSA	169	v rozsahu hradební zdi, součást jiné KP	SV
ČSA	175	hradební zeď	Město Šternberk
ČSA	179	jen část pozemku, v rozsahu hradební zdi	SV
ČSA	186	hradební zeď	SV

Příloha: M5 – městské opevnění

Obnova fragmentů opevnění má být vždy prováděna po předchozím zpracování stavebně-historického průzkumu a na základě jeho závěrů a doporučení. Stavebně-historický průzkum opevnění ve Šternberku byl zpracován pouze na některé části hradeb, konkrétně na severní úseky obracející se do ulice Dvorské (autor Z. Gardavský, 1993) a na jižní část hradeb (PÚ v Olomouci, 1999). Průzkum není dosud zpracován pro dochované fragmenty hradeb na západní a východní straně města.

Oprava opevnění byla v roce 1994 provedena v severním úseku. Zajištění jižního úseku hradeb bylo provedeno v roce 2001. Rekonstrukce části severního úseku hradeb v rozsahu parcel č. 118/3 a 128 byla realizována v letech 2015–2016. Západní úsek hradeb na parcele č. 175 byl rekonstruován v letech 2019–2020.

Pro zajištění možnosti další obnovy dochovaných fragmentů opevnění bude nutno zpracovat stavebně historický průzkum pro západní a východní úseky hradebních zdí. Je možné zvolit zpracování elaborátu podle standardní metodiky, přizpůsobené zjednodušenou formou charakteru památky (fotografická dokumentace, terénní nákresy, archivní rešerše, bez vyhodnocení stavebního vývoje do půdorysných plánů). Pro zpracovatele průzkumu bude nutné zajistit přístup ke zkoumaným objektům (soukromé zahrady, areály).

5.3.3. Zásady pro funkční využití území

Hlavní využití	bydlení ve víceúčelových objektech
	bydlení v bytových domech
	občanské vybavení veřejné (výchova a vzdělávání, sociální služby, zdravotnické služby, kultura, veřejná správa, ochrana obyvatelstva)
	občanské vybavení komerční (administrativa, obchodní prodej, ubytování, stravování, služby)
Přípustné využití	ostatní doplňující zařízení přímo související s funkčním využitím jednotlivých ploch a zařízení a jejich provozoven
	stavby a zařízení drobné nerušivé výroby
	stavby a zařízení pro vědu a výzkum
	venkovní otevřená zařízení pro tělovýchovu a sport do 1000 m ²
	parkoviště na terénu, řadové (skupinové) garáže, hromadné garáže (parkovací domy) nebo podzemní hromadné garáže pro uspokojení potřeb kapacity dopravy v klidu obyvatel a uživatelů dané plochy
	infrastruktura cestovního ruchu
	nezbytné liniové trasy a plochy technické a dopravní infrastruktury
	plochy veřejných prostranství
	ochranná, izolační a vnitroareálová zeleň, veřejná zeleň
Nepřípustné využití	maloobchodní zařízení nad 800 m ² prodejní plochy
	zařízení komerčního občanského vybavení, velkoplošná a velkoprostorová zařízení pro velkoplošný maloobchod a velkoobchodní prodej, společenská a zábavní centra, výstavní areály, administrativní komplexy a jiná komerční zařízení s vysokými nároky na dopravní obslužnost
	samostatné objekty a zařízení pro tělovýchovu a sport
	veškeré využití, které není v souladu s hlavním nebo přípustným využitím
	všechny činnosti, zařízení a stavby, jejichž negativní účinky na životní prostředí překračují limity stanovené příslušnými právními předpisy nad přípustnou míru

- zachovat využití MPZ jakožto smíšeného centrálního území města s reprezentativní funkcí a pestrou škálou nabídky občanského vybavení, zejména v okolí Hlavního náměstí a hlavních ulic
- území ostatních historických ulic rozvíjet jako symbiózu bydlení, občanského vybavení a kulturních aktivit, podporovat vznik drobných provozoven, nebytové funkce integrovat přednostně do parteru objektů bytových domů nebo víceúčelových objektů
- hlavním principem navržených zásad je umožnit (při zachování památkových hodnot) rozvoj území a zajistit tak živost památek a MPZ
- nepřipustit výrobní a jiné podnikatelské záměry, narušující obytnou pohodu a prostředí MPZ
- respektovat současné prostorové dispozice

5.3.4. Technická a dopravní infrastruktura

Jedním z nejdůležitějších prvků původní technické infrastruktury, procházející celou památkovou zónou, byl původní mlýnský náhon. Ve fragmentech jsou dochovány jeho zatrubněné části, které bývaly využívány jako součást veřejné kanalizace. Stopy náhonu jsou zřejmé i v parcelaci (některé parcely v místech původních otevřených úseků dodnes nesou označení jako vodní tok). Mimo zmíněné fragmenty byl náhon na mnoha místech přerušen při provádění dalších sítí, případně byla při jejich provádění využita jeho původní trasa. Systém je tak prakticky neobnovitelný.

Celá městská památková zóna je zásobena veřejným vodovodem, území je kompletně plynofikováno a celé území je odkanalizováno veřejnou kanalizací.

Systém dopravní infrastruktury respektuje vývoj území, parcelaci a vychází tak z původních schémat obsluhy území. Provedená opatření v nedávné minulosti kladla důraz na zklidnění dopravy bez současného potlačení či upřednostnění jednotlivých druhů dopravy. Potřeby statické dopravy pro centrum města vyřešilo vybudování kapacitního parkoviště v lokalitě „Dvorská“ v bezprostředním sousedství městské památkové zóny.

5.3.5. Veřejná prostranství a zeleň, městský mobiliář

Provedená rekonstrukce centra města (v letech 2005-2006) kladla, v rámci finančních možností, důraz na tradiční materiálová řešení. Na hlavních veřejných prostranstvích (Horní a Hlavní náměstí) byly užity tradiční materiály, v méně exponovaných prostorech byla užita „náhradní“ řešení – živичné povrchy vozovky v kombinaci maloformátové betonové dlažby pěších tras.

Užitý mobiliář klade důraz na funkčnost a střídmost, výjimkou jsou solitérní řešení některých prvků (mříž studny na Horním náměstí), kde je však také kladen důraz na řemeslné zpracování.

Město Šternberk má zpracován generel veřejné zeleně. Významnější plochy veřejné zeleně se nacházejí v MPZ pouze v okolí bývalého špitálního kostela na Olomoucké ulici. Bývalá klášterní zahrada, která tvoří největší celek zeleně na území MPZ, je veřejnosti nepřístupná – s rušícím prvkem nového objektu kláštera klarisek-kapucínek na Opavské ulici. V zahradních a dvorních traktech měšťanských domů se nacházejí na soukromých pozemcích celky zeleně. Jedná se především o zadní trakty domů na ulicích Opavská, Příkopy a Oblouková.

Významnější celky liniové veřejné zeleně se nacházejí na Hlavním náměstí, ulicích Radniční, ČSA, Bezručova a Potoční; jedná se většinou o mladé stromy vysazené při rekonstrukci centra města v letech 2005-2006. Solitérní stromy většího vzrůstu na území MPZ nejsou – nově byla na ulici Bezručova vysazena Lípa státnosti (2009) a na Hlavním náměstí platan (2012). Obě dřeviny budou v budoucnosti tvořit významnou dominantu těchto veřejných prostranství.

Celkově lze konstatovat, že z důvodu urbanistického vývoje města je území MPZ Šternberk chudé na plochy zeleně, např. chybí tradiční prstenec parků kolem bývalých hradeb, jak je tomu u jiných historických měst.

V ochranném pásmu Státního hradu Šternberk, které na severu navazuje na MPZ, se nachází park, zvaný také Zámecký, který prošel v roce 2012 celkovou regenerací – ta měla za cíl nejen ozdravit a vyměnit vzrostlou zeleň, ale také provést terénní úpravy, které zvýraznily celý areál a zpřístupnily ho z více směrů. Tím vznikl nový, doposud neznámý pohled na hrad s odpočinkovými a vyhlídkovými místy. Výsadbou nových stromů a keřů, kterých bylo vysazeno přes 5 tisíc kusů, se zcela změnilo dříve zanedbané území. Projekt měl za cíl vrátit parku podobu z počátku 20. století. V roce 2021 byla dokončen nejvýznamnější rekonstrukce části hradu v novodobých dějinách jejíž součástí byla i stavební

obnova hradního parku. Došlo k dobudování části cestní sítě, oplocení včetně vstupních bran, přestavbě zdevastovaného skleníku na vyhlídkovou pergolu s posezením, herními prvky a vodním prvkem. Dále došlo k vybudování a opravě zpevněných ploch, odpočívadel, schodišť a vybavení parku mobiliářem v podobě laviček, košů či stojanů na kola.

5.3.6. Vodní toky a plochy, záplavová území

Na území MPZ se nenacházejí žádné vodní plochy. Západní hranici MPZ tvoří vodní tok Sitka, který má vyznačenu hranici záplavového území (pro úroveň Q_{100}) pouze v rozsahu svého koryta. Pozůstatkem vodního díla je dnes již zatrubněný bývalý mlýnský náhon, který procházel napříč celým územím MPZ od severu k jihu; v současné době existují jen jeho dílčí části bez podrobnějších zmapování – jsou určeny ke zrušení.

5.3.7. Nakládání s odpady

Netříděný komunální odpad je pravidelně svážen od původců z nádob (kontejnerů a popelnic) ve stanovené dny. Nádoby jsou ve vlastnictví občanů, nebo původců odpadu, tzn. majitelů a nájemců nemovitostí. Některým občanům, na základě jejich žádosti, byly městem poskytnuty nádoby na tříděné odpady (papír, plast a biologicky rozložitelný odpad). Nádoby dle Obecně závazné vyhlášky města Šternberka č. 6/2021 o stanovení obecního systému odpadového hospodářství nesmí být umístěny na veřejném prostranství – kromě svozového dne.

Na území památkové zóny jsou na veřejných plochách čtyři stanoviště kontejnerů na tříděný odpad – nacházejí se na ulicích Příkopy, U Horní brány, Potoční a Na Valech. Na všech těchto stanovištích jsou podzemní kontejnery z důvodu snížení vizuální rušivosti.

Odpadní vody z nemovitostí v MPZ jsou odváděny jednotnou veřejnou kanalizací do městské čistírny odpadních vod. V několika lokalitách jsou však části nemovitostí stále napojeny na bývalou (historickou) kanalizaci, která může fungovat už jen jako kanalizace dešťová. Jedná se především o některé domy v ulicích Panská, Potoční a Bezručova. Po napojení těchto nemovitostí na řádnou kanalizaci budou staré kanalizace zrušeny – včetně zbytků bývalého mlýnského náhonu. V současné době je připravován monitoring starých kanalizací za účelem jejich zmapování a postupného zrušení a nahrazení. Realizace monitoringu je plánována na rok 2024.

5.4. Zásady obnovy v ochranném pásmu hradu

Památkové ochranné pásmo kolem hradu Šternberk bylo vymezeno správním rozhodnutím pro ochranu vnějšího obrazu okolí chráněného území¹⁹. Památkové ochranné pásmo je formou nepřímé ochrany chráněné památky či sídla. V památkovém ochranném pásmu jsou sledována poněkud odlišná hlediska než ve vlastních chráněných územích, neboť je zde jiný předmět ochrany, a ochranný režim je zde nejmírnější a znamená regulaci určitých činností v okolí kulturní památky či památkové rezervace nebo zóny. Památkové ochranné pásmo zajišťuje vlastní ochranu chráněného území před „vnějším“ poškozením, k němuž by došlo například měřítkově neúměrnou novou výstavbou v těsném sousedství chráněného území nebo porušením panoramatu. Zabezpečuje nerušené působení historických

¹⁹ Rozhodnutí odboru školství a kultury Okresního národního výboru Olomouc zn. Škol/457/1-64/T ze dne 22. 1. 1964

urbanistických dominant a zachování významných průhledů (jak pohledů na chráněné území zvenčí, tak pohledů z chráněného sídla do okolí či do volné krajiny)²⁰.

Předmětem ochrany památkového ochranného pásma kolem hradu Šternberk je především zachování dominantního postavení hradu Šternberka tak, aby byly zachovány veškeré průhledy. Z hlediska zájmů památkové péče je nutné výškovou hladinu jednotlivých bloků budov uvnitř ochranného pásma uzpůsobit tak, aby nedošlo k narušení pohledového uplatnění národní kulturní památky. Nová zástavba se nesmí pohledově uplatňovat při dálkových pohledech na národní kulturní památku hrad Šternberk.

5.5. Cestovní ruch a kulturní život v kontextu ochrany území

Město Šternberk má silné předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu a kulturního života. Předností této lokality je především výhodná a atraktivní poloha a klíčové atraktivity: hrad Šternberk, trať pro mezinárodní automobilové závody – akce spojená se značkou Ecce Homo, Expozice času – silné spojení image města s hodinami a přírodní potenciál (cykloturistika, pěší turistika, rekreace...). Další atraktivity města představují městská památková zóna s klikotoči a rekonstruovaný střed města, kulturní a historická hodnota komplexu bývalého augustiniánského kláštera a nově i aquacentrum.

Město Šternberk podporuje a vítá tzv. kulturní turistiku. Nabízí obyvatelům a návštěvníkům nejen poznávání krajiny, památek a sídel, ale také poznávání tradic a způsobů života např. v prostorách hradu (stále expozice, výstavy s velikonoční a vánoční tematikou), v bývalém augustiniánském klášteře (expozice města, galerie významných osobností, ukázky interiérů), nabízí spojení zábavy a vzdělávání v Expozici času (animační programy pro děti i dospělé) a lidovou zábavu a sport např. při Šternberských slavnostech či akci Město v pohybu.

Kulturní památky jsou ve Šternberku otevřeny návštěvníkům a jsou ožiovány bohatou nabídkou kulturních programů a výstav, které dotvářejí image místa. Vhodný výběr a propagace pořádaných akcí v památkových objektech mohou přilákat nové návštěvníky a zpříjemnit nebo prodloužit pobyt těch, kteří region navštívili za jinými účely. Památková a turistická atraktivita toho kterého památkového objektu je vyjádřena zájmem nejširší veřejnosti. Tento zájem je pak měřitelný počtem návštěvníků, kteří projdou objektem a množstvím doprovodných akcí pro veřejnost, které se na daném objektu ročně uskuteční.

Vztah mezi kulturním dědictvím a turistikou je dynamický, ve Šternberku se zaměřujeme na zachování kulturního dědictví pro příští generace a jeho ochranu, která však nebude překážkou rozvoje cestovního ruchu a nabídky kvality prožitku pro návštěvníky. Návštěvníka je nutné nejen informovat o tom, že památka či produkt existuje a jaké služby nabízí, ale je třeba jej přesvědčit k návštěvě a připomínat se k opětným návratům. Tuto strategii se snažíme ve Šternberku důsledně uplatňovat, nejen prezentací na internetových portálech, ale také cíleně zaměřenou propagací ve spolupráci s Olomouckým krajem, propagací v tiskovinách zaměřených na cestovní ruch, vydáváním vlastních propagačních materiálů, billboardy apod.

Kulturní cestovní ruch je třeba chápat nejenom jako důležitou součást cestovního ruchu, ale i jako sociální a ekonomický jev. Je potřeba mít na paměti, že kulturní turismus je nejenom ovlivňován společensko – ekonomickými trendy, ale sám je i aktivně ovlivňuje.

²⁰ KUČA, Karel a Věra KUČOVÁ. *Principy památkového urbanismu*. Praha: Státní ústav památkové péče, 2000, s. 104. ISBN 8086234-15-0.

6. Cíle programu regenerace městské památkové zóny

6.1. Výsledky programu regenerace z minulých let, příklady dobré praxe

Město Šternberk je od roku 1995 zapojeno do Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón. V rámci dotačního programu jsou rekonstruovány měšťanské domy, kostel Zvěstování Panny Marie, Expozice času nebo bývalý augustiniánský klášter.

Hlavní důraz Programu regenerace městské památkové zóny byl v předchozích letech kladen na systematickou a komplexní obnovu objektů v MPZ, především zanedbaného domovního fondu, stabilizaci obyvatel v historických částech města, vytváření podmínek návratu života do centra města, zachování autentičnosti tvarosloví, materiálů, členění.

U všech akcí v městské památkové zóně předcházeli přípravným a projektovým pracím důkladně zpracovaný stavebně historický průzkum stavby, kdy součástí, týkající se návrhu památkové obnovy, se stala hlavním jasným vodítkem a současně i určujícími mantinely pro další práci architekta a projektanta. Dalším stupněm přípravy pak bylo zpracování studie využití objektu (často ve variantách). Nedílnou součástí studie využití objektu je i ekonomické vyhodnocení s cílem optimalizace vynaložených nákladů při respektování památkové hodnoty objektu.

Právě studie využití objektů napomohly ve vyhledávání případných rezerv v bytovém fondu, případně prostorů k nebytovým účelům a ověření proveditelnosti navrhovaných úprav. O efektivnosti tohoto způsobu práce hovoří počet 11 nových bytových jednotek, které v letech 1992–1996 vznikly v městské památkové zóně Šternberk při zániku jediné bytové jednotky ve stejném období.

Obnova objektu Pekařská 2²¹ byla první akcí, realizovaných na výše uvedeném principu v městské památkové zóně a prokázala i zde možnost užití tohoto způsobu zajištění výstavby. Celý dům Pekařská 2 je klasicistní novostavba, vystavěná na úzké středověké parcele původního domu, strženého v roce 1832. Stavitelem byl jeden z nejvýraznějších místních stavitelů 1. třetiny 19. století, Jakub Petr Snietivý. Ze staršího objektu ponechal Snietivý pouze část pravé obvodové zdi, která byla společná se sousedním objektem. Podstatou památkové rekonstrukce objektu byla důsledná obnova jeho klasicistní dispozice a fasády. Do průčelí objektu byl opětovně vsazen kamenný portál, druhotně použitý na dvorní fasádě. Bylo zrušeno propojení domu s vedlejším objektem. Na domě byly obnoveny původní vikýře v mansardové střeše. Tato obnova umožnila využití podkroví pro vznik dvou nových bytových jednotek. Naopak odstraněny byly úpravy, provedené v patře v r. 1947. Toto řešení znamenalo návrat do původních dispozic, a z něj vyplývající obnovení jediné velké bytové jednotky. Celé přízemí pak bylo využito k nebytovým účelům pro provozy služeb.

Termíny realizace:		11/1994 – 06/1995
Celkové náklady:		4.340.000 Kč
Autor řešení:		Ing. arch. Blanka Zlamalová
Zhotovitel:		Stavební firma Světnický, Olomouc

Příloha: 9.3 – Přehled vynaložených prostředků na obnovu památek

²¹ SEHNAL, Pavel. *Šternberk, městská památková zóna a problematika obnovy bytového fondu v MPZ*. Závěrečná práce. České vysoké učení technické v Praze. Fakulta architektury, 1998.

Přehled dosavadních akcí obnovy v městské památkové zóně Šternberk

(z Programu regenerace MPR a MPZ, jiných dotačních titulů, z vlastních zdrojů; bez ohledu na vlastníka)

měšťanské domy

Obnovy realizované v letech 1997–2012 jsou uvedeny v Programu regenerace městské památkové zóny Šternberk na období let 2013–2023.

2013:	Radniční 80/18 – restaurování výmalby vstupní části objektu
	ČSA 18/20 – výměna střešní krytiny
	Horní náměstí 46/1 – obnova fasády
	Hlavní náměstí 92/4 – dispoziční úpravy 1. NP
	Radniční 82/14 – obnova krovu
	Radniční 88/2 – výměna střešní krytiny
	Potoční 1432/11 – osazení oken a stavební úpravy
	Potoční 1429/13 – stavební úpravy
	ČSA 122/15 – nátěr uliční fasády
	Potoční 1179/2 – stavební úpravy pro změnu užívání
	U Horní brány 38/13 – stavební úpravy
	Radniční 83/12 – restaurování vstupních dřevěných vrat
	Partyzánská 141/2 – stavební úpravy
	U Horní brány 129/2 – stavební úpravy 1. NP se vznikem tří bytových jednotek
	Jaroslavova 171/14 – rekonstrukce objektu
	Světlov 896/2 – rekonstrukce objektu a vestavba bytových jednotek
	ČSA 128/3 – výměna oken
	Hlavní náměstí 94/6 – stavební úpravy objektu
	Partyzánská 120/3 – výměna vstupních dveří
	Hlavní náměstí 93/5 – rekonstrukce objektu
	Horní náměstí 167/5 – zateplení fasády, výměna oken a nátěr fasády
	Bezručova 1166/14 – stavební úpravy 1. PP
	Potoční 1179/2 – stavební úpravy na provozovnu rychlého občerstvení
	Olomoucká 1280/18 – opravy štukové omítky v prostorách chodby včetně výmalby, instalace plyn. topení, restaurování vstupních dveří
	Olomoucká 1380/4 – obnova fasády
	Olomoucká 1294/13 – restaurování vstupních dveří
2014:	Radniční 83/12 – obnova kamenného obkladu
	Bezručova 1172/4 – oprava fasády
	ČSA 22/12 – oprava výkladců
	Potoční 1179/2 – výměna oken
	Hlavní náměstí 93/5 – výměna oken a výměna interiérových dveří ve 2. a 3. NP
	Dvorská 169/23 – rekonstrukce zděného plotu
	Partyzánská 140/1 – restaurování vstupních vrat
	Hlavní náměstí 103/9 – stavební úpravy 1. NP
	Panská 44/9 – výměna střešní krytiny, výměna oken 1. NP
	Světlov 841/4 – výměna střešní krytiny
	Bezručova 1166/14 – osazení nových dveří do provozovny, obložení dveří a oken, řešení nového vnitřního schodiště

	Opavská 68, 67/4,2 – zbourání komínu a zazdění dvou kleneb
	Potoční 485/16 – oprava objektu
	Bezručova 1167/12 – dispoziční úpravy nebytových prostor na bytové prostory, stavební úpravy bytu v 1. NP
	Hlavní náměstí 96/8 - stavební úpravy
	Panská 36/5 – výměna oken
	Ztracená 1475/1 – zateplení a nátěr fasády
	Bezručova 1167/12 – výměna konstrukce krovu
	ČSA 27/1 – stavební úpravy části 1. NP
	Radniční 83/12 – vestavba bytu do krovu, obnova uliční fasády, výměna klempířských prvků
	Olomoucká 1380/4 – výměna klempířských prvků
	Jaroslavova 171/14 – stavební úpravy
	Hlavní náměstí 95/7 – restaurování vchodových dveří
	Radniční 162/5 – nátěr výkladců, vstupních dveří
	Na Valech 1079/7 – zateplení a oprava fasády
	Bezručova 1170/6 – výměna oken a obnova vstupních dveří
	ČSA 7/42 – restaurování vstupních vrat
	Olomoucká 1280/18 – restaurování dřevěných dveří
	Hlavní náměstí 103/9 – stavební úpravy podkroví a dvorní přístavby
2015:	ČSA 125/9 – výměna dveří do provozovny a výloh, drobné stavební úpravy
	Hlavní náměstí 142/16 – rekonstrukce střechy
	Radniční 158/13 – stavební úpravy
	Radniční 80/18 – obnova fasády, restaurování vchodových dveří a vstupní dvoukřídlé mříže, repase oken
	Horní náměstí 47/2 – vybudování informačního centra
	ČSA 16,15/ 24,26 – změna užívání části 2. NP a celého 3. a 4. NP
	Radniční 157/15 – stavební úpravy 1. NP a vestavba bytů do krovu
	Jaroslavova 172/16 – oprava střešní krytiny
	Potoční 482/18 – obnova fasády, výměna střešní krytiny
	Radniční 84/10 – vznik nové provozovny
	Jaroslavova 172/16 – výměna oken v 1. NP
	Panská 36/5 – udržovací práce
	Horní náměstí 58/10 – rozšíření provozovny v 1. NP
	Radniční 80/18 – oprava střechy, výměna světlíku, odvětrání suterénu
	Bezručova 1167/12 – výměna oken v 1. a 2. NP hlavního objektu
	Bezručova 1169/8 – obnova uliční fasády
	Hlavní náměstí 93/5 – obnova fasády
	Olomoucká 1283/12 – obnova fasády
	Jaroslavova 171/14 – obnova barevného nátěru
	ČSA 6/44 – úprava uliční fasády
	Bezručova 1170/6 – výměna střešní krytiny a oplechování
	Hlavní náměstí 95/7 – restaurování vstupních bytových dveří
	Hlavní náměstí 96/8 – stavební úpravy
2016:	ČSA 125/9 – obnova nátěru objektu, stavební úpravy části 1. NP
	Oblouková 1193/21 – výměna 3 ks oken ve 2. NP

	Oblouková 1202/27 – obnova nátěru fasády
	ČSA 118/17 – stavební úpravy
	ČSA 165/44 – stavební úpravy 1. a 2. NP
	Panská 44/9 – zateplení fasády, obnova nátěru fasády
	Olomoucká 1280/18 – sanace krovu, výměna střešní krytiny včetně klempířských prvků, nové komíny, oprava uliční římsy
	Radniční 162/5 – výměna venkovní a vnitřních okenních křidel, sanace vlhkosti zdiva
	Hlavní náměstí 91/3 – stavební úpravy
	Radniční 80/18 – obnova vnitřních omítek u vstupu
	U Horní brány 38/13 – výměna krovu
	U Horní brány 130/4 – oprava stropu nad bývalou uhelnou
	Radniční 82/14 – obnova kamenného portálu a vstupních dveří
	Jarní 76/6 – provedení nové omítky včetně barevného nátěru
	Oblouková 1315/36 – odstranění stávajících omítek, podlah
	Bezručova 1132/2 – stavební úpravy
	Bezručova 1166/14 – stavební úpravy ke vzniku dětské skupiny
	ČSA 10/36 – stavební úpravy místnosti 1. NP
	Radniční 81/16 – nátěr oken a dveří
	ČSA 123/13 – zateplení dvorní fasády
	U Horní brány 42/21 – dispoziční úpravy, renovace omítek a sanace zdiva
	ČSA 6/44 – restaurování kovových výkladců
	Bezručova 1167/12 – rekonstrukce krovu a vestavba bytové jednotky
	ČSA 6/44 – obnova dvorní fasády
	Jarní 71/1 – výměna střešní krytiny a klempířských prvků
	Hlavní náměstí 93/5 – stavební úpravy a změna užívání části 1. NP pro vznik bytu
	ČSA 21/14 – výměna 3 ks oken ve 2. NP, výměna klempířských prvků, obnova uliční fasády
	Horní náměstí 47/2 – výměna střešní krytiny
	Radniční 83/12 – půdní vestavba
	Světlov 896/2 – kompletní rekonstrukce objektu a vestavba bytů
	Hlavní náměstí 103/9 – nástavba podkroví a dvorní přístavba objektu
	Olomoucká 1380/4 – restaurování vchodových dveří
	Potoční 147/22 – stavební úpravy domu se vznikem 6 bytových jednotek
	ČSA 17/22 – výměna oken, oprava poškozené fasády a nátěr fasády
2017:	Oblouková 1315/36 – obnova uliční fasády, výměna oken, stavební úpravy
	Hlavní náměstí 89/1 – stavební úpravy
	U Horní brány 31/7 – osazení kovového zábradlí balkonu
	Olomoucká 1319/15 – stavební úpravy
	Oblouková 1313/32 – oprava uliční fasády
	Horní náměstí 47/2 – dispoziční a instalační úpravy
	Potoční 1178/4 – oprava uliční fasády včetně nátěru
	Bezručova 1132/2 – obnova fasády
	Hlavní náměstí 143/17 – sanace vlhkosti zdiva
	ČSA 125/9 – změna užívání nebytových prostor
	Světlov 896/2 – osazení oken a dveří
	Potoční 486/20 – oprava uliční fasády

	Horní náměstí 48/3 – výměna střešní krytiny
	Partyzánská 121/4 – oprava fasády
2018:	U Horní brány 42/21 – restaurování vnitřního schodiště
	Partyzánská 120/3 – výměna střešní krytiny
	Příkopy 1326/15 – nástavba objektu
	Olomoucká 1280/18 – obnova uliční fasády
	Hlavní náměstí 91/3 – osazení oken, vstupních dveří a dveří do komerčních prostor
	Olomoucká 1319/15 – výměna střešní krytiny
	Radniční 80/18 – rekonstrukce objektu
	ČSA 118/17 – obnova fasády
	U Horní brány 129/2 – oprava fasády
	Oblouková 1193/21 – oprava fasády štítové stěny, výměna oken 3. NP
	Příkopy 1324/19 – výměna oken ve 2. NP
	Radniční 162/5 – sanace vlhkosti
	ČSA 6/44 – stavební úpravy, obnova vstupních dveří
	Horní náměstí 47/2 – obnova vstupních vrat, oken, dveří a výkladců
	Radniční 158/13 – stavební úpravy objektu
	Horní náměstí 48/3 – výměna oken
	Radniční 81/16 – oprava střechy
	Hlavní náměstí 139/15 – výměna střešní krytiny
	Jaroslavova 148/7 – stavební úpravy domu
	Partyzánská 121/4 – výměna střešní krytiny jednopodlažního objektu
	Oblouková 1315/36 – stavební úpravy v interiéru objektu
	U Horní brány 42/21 – oprava fasády, lokální oprava střešní krytiny dvorních objektů
	Radniční 157/15 – stavební úpravy a půdní vestavba
	Světlov 2338/22 – obnova fasády
	Světlov 896/2 – nátěr fasády
	U Horní brány 38/13 – obnova krovu a střechy
	Hlavní náměstí 106/12 – výměna střešní krytiny
	Opavská 55/8 – výměna výplní otvorů, zateplení a nátěr fasády
	Radniční 158/13 – tepelná izolace podlah v 1. NP
	Partyzánská 120/3 – obnova vstupních dveří
	ČSA 19/18 – oprava výkladců
	Radniční 157/15 – výměna vchodových dveří, nátěr výkladce a dveří
	ČSA 125/9 – stavební úpravy podkroví
	Střední 145/2 – výměna střešní krytiny
	Potoční 482/18 – nátěr fasády
2019:	Farní 63/2 – oprava fasády
	Olomoucká 1284/8 – obnova fasády
	Potoční 1432/11 – rekonstrukce objektu v 1. NP, 2. NP a mezonetových bytů ve 3. a 4. NP
	ČSA 20/16 – úpravy povrchu fasády
	Potoční 484/14 – oprava uliční fasády a výměna oken v 1. NP
	Partyzánská 121/4 – výměna 10 ks oken
	U Horní brány 38/13 – umístění dvou střešních oken
	Horní náměstí 48/3 – výměna oken a dveří do dvora

	Bezručova 1156/11 – výměna střešní krytiny, výměna 8 ks oken
	Opavská 64/1 – oprava a nátěr fasády
	Bezručova 1161, 1162/20, 22 – rekonstrukce objektu
	ČSA 125/9 – oprava dvorní fasády
	Farní 62/1 – stavební úpravy bytu
	Nám. Svobody 1160/10 – stavební úpravy, obnova fasády a restaurování pískovcových prvků, restaurování vstupního dřevěného portálu s dvoukřídlými dveřmi a souborem interiérových dveří, obnova podlah v 1. NP
	Střední 145/2 – oprava oken
	Partyzánská 140/1 – výměna dlažby v 1. NP
	Radniční 80/18 – obnova nátěru kovových mříží a vstupních dvoukřídlých vrat
	U Horní brány 2345/9 – stavební úpravy
	Světlov 841/4 – stavební úpravy
2020:	Farní 62/1 – stavební úpravy bytu ve 3. NP
	U Horní brány 42/21 – výměna střešní krytiny, oprava a nátěr fasády
	Nám. Svobody 1160/10 – stavební úpravy se vznikem podkrovního bytu, restaurování interiérového portálu
	ČSA 125/9 – výměna vchodových dveří
	Horní náměstí 48/3 – oprava střešní krytiny, výměna 11 oken na východní fasádě
	Oblouková 1315/36 – barevný nátěr fasády
	Hlavní náměstí 106/12 – oprava fasády, výměna výplní otvorů v 1. NP, obnova schodu a soklu
	Partyzánská 141/2 – výměna výkladců a vchodových dveří
	Opavská 68/2 – stavební úpravy
	Potoční 1179/2 – oprava střechy
	Horní náměstí 58/10 – obnova soklu, obložení vstupních schodů, zhotovení nových dveří
	U Horní brány 30/5 – oprava uliční fasády
	ČSA 1180/56 – stavební úpravy
	Olomoucká 1205/5 – výměna střešní krytiny
	Bezručova 1166/14 – osazení oken do vikýřů
2021:	Horní náměstí 48/3 – výměna vchodových vrat
	Potoční 487/22 – výměna oken na uliční fasádě
	Hlavní náměstí 92/4 – obnova oken, stavební úpravy
	ČSA 125/9 – obnova fasády
	ČSA 27/1 – odstranění omítek a podlah v 1. NP
	Olomoucká 1284/8 – výměna střešní krytiny
	Světlov 843/6 – stavební a udržovací práce, výměna oken,
	Jaroslavova 146/3 – stavební úprav
	Na Valech 1081/11 – stavební úpravy
	Jaroslavova 144/1 – obnova fasády
	Horní náměstí 47/2 – oprava výplní otvorů
	Potoční 1179/2 – oprava fasády
	Farní 3/50 – restaurování hlavního a vedlejšího vstupního kamenného portálu
	Světlov 855/34 – nástavba a stavební úpravy
	Bezručova 1155/9 - stavební úpravy
	Radniční 82/14 – půdní vestavba

	Vodní 580/8 – stavební úpravy
2022:	Potoční 494/36 – půdní vestavba, stavební úpravy
	Bezručova 1154/7 – obnova oken a vstupních dveří
	Čechova 110/7 – výměna střešní krytiny
	ČSA 129/9 – stavební úpravy bytového domu
	U Horní brány 2345/9 – výměna střešní krytiny
	Radniční 158/13 – obnova vnitřních dveří
	Opavská 68/2 – výměna oken v 1. NP
	Radniční 157/15 – výměna výkladců a osazení oken
	Hlavní náměstí 92/4 – výměna střešní krytiny
	Olomoucká 1286/6 – výměna střešní krytiny
	Úzká 1094/18 – výměna oken
	U Horní brány 153/8 – oprava a nátěr fasády
	Radniční 155/19 – oprava nátěru výkladců a dveří do provozovny

Expozice času (bývalý dům osvěty)

2000:	částečná oprava krovu
2001:	příprava projekčních a inženýrských prací k zahájení celkové rekonstrukce objektu za účelem vzniku Expozice času
2002:	zahájena komplexní rekonstrukce
2003:	výměna střešní konstrukce, výměna stropů ve 2. NP
2004:	obnova fasády, obložení pískovcovým obkladem, osazení oken a plynofikace objektu
2005:	přečištění portálu a přelakování dřevěných vrat, obnova dvorní fasády, instalace ocelové konstrukce požárního schodiště, osazení ocelových mříží oken v suterénu
2006:	obnova podlahových konstrukcí v 1. PP
2009:	restaurování vrat a portálu
2009 – 2010:	stavební úpravy pro Expozici času

městské opevnění (hradby)

1999:	zpracování projektové dokumentace
2000:	komplexní rekonstrukce jižních hradeb
2009:	oprava hradební zdi parcela č. 116 (u objektu U Horní brány)
2015–2016:	rekonstrukce části severního úseku hradeb v rozsahu parcel č. 118/3 a 128
2019–2020:	rekonstrukce západního úseku hradeb na parcele č. 175

bývalý augustiniánský klášter	
1999–2000:	1. etapa záchranných prací na krovech, výměna střešní krytiny, sanace vlhkosti, oprava komínů
2001–2004:	2. etapa záchranných prací na krovech, výměna střešní krytiny, sanace vlhkosti zdiva, oprava komínů, repase oken, demolice novodobých přístavků, restaurování fresek, obnova arkád, oprava opěrné zdi
2005:	obnova kamenných podlah, odkanalizování objektu, zajištění vnitřních schodišť
2006:	realizace sociálních zařízení, obnova fasád vnitřního nádvoří, restaurování fresek, restaurování portálu a vrat, obnova povrchů vnitřního nádvoří
2007:	zahájena obnova Z fasády vstupního nádvoří, obnova schodiště do sklepa, obnova vnitřních schodišť, obnova části interiérových dveří v 1. NP
2008:	zahájena obnova SZ a JZ fasády vstupního nádvoří, obnova vnitřních schodišť
2009:	nátěr fasád vnitřního a vnějšího nádvoří
2015:	restaurování schodiště v jižním křídle
2017:	renovace nátěru vchodových vrat
2019–2020:	výměna střešní krytiny, sanace krovu, sanace povalového stropu v malém a velkém freskovém sále ve východním křídle 3. NP, obnova 3 sálů v 1.NP jižního křídla (komunitní centrum)
2019–2021:	repase a oprava oken a vstupních otvorů
2020:	doplnění a modernizace zabezpečovacího systému a rozšíření požárně bezpečnostního systému
2021–2023:	obnova jižní fasády 1. a 2. etapa

mariánský sloup na Horním náměstí	
2003:	čištění a zpevnění soch, odstranění starých tmelů, domodelování chybějících částí, retuše doplňků a restaurování svatozáře Panny Marie s pozlacením svatozáře
2004:	restaurátorské práce na sochách světců, obnova erbů, odstranění betonových doplňků a mechanické čištění balustrád, rozebrání a lepení poškozených kusů na těle sloupu
2005:	závěrečné povrchové úpravy a zlacení vrcholové sochy Panny Marie Immaculaty, závěrečné úpravy těla sloupu, závěrečné povrchové úpravy, tmelení, retuše doplňků, zlacení atributů soch světců
2006:	osazení balustrády, schodů a dlažby, spárování, závěrečné povrchové úpravy, paginace, hydrofobizace, úprava betonového základu
2014–2015:	udržovací restaurátorské práce a zajištění prasklin na sochách sv. Rocha a sv. Karla Boromejského
2023:	doplnění zlacení na soše Panny Marie a zajištění praskliny na zeměkouli

kostel Zvěstování Panny Marie, farní budova	
2000:	oprava střechy a krovu, výměna střešní krytiny
2001:	pokračování v opravě střechy a krovu, výměna střešní krytiny
2002:	oprava střechy a krovu, výměna střešní krytiny
2004:	restaurování pískovcové vázy, restaurování obrazu Portrét probošta Václava
2005:	pokračování ve výměně střešní krytiny na severní části chrámové lodi
2006:	oprava krovů dvou věží kostela
2008:	výměna střešní krytiny nad bočním vchodem
2010–2011:	rekonstrukce elektroinstalace a osvětlení kostela, restaurování zábradlí kůru, restaurování fresek a štukové výzdoby, restaurování oken, obnova varhanního nástroje
2011–2014:	restaurování lavic, restaurování pískovcového reliéfu v ohradní zdi kostela
2015–2017:	oprava krovu a střešní krytiny farních budov
2016:	renovace věžních hodin
2018:	restaurování bočních oltářů
2020:	výměna krovu a střešní krytiny severní věže
2021:	výměna krovu a střešní krytiny jižní věže
2022:	oprava krovu a výměna střešní krytiny mezivěží
2023:	oprava krovu a výměna střešní krytiny části severní střechy

kostel Nejsvětější Trojice	
2000:	odstranění vlhkosti zdiva a úpravy okolí
2001:	odstranění vlhkosti zdiva, dostavba zídky
2002:	úpravy okolí
2008:	provedení sanačních omítek
2011:	restaurování dveří do krovu
2019:	oprava střešní krytiny věže kostela

ostatní architektura	
2009–2010:	obnova poškozeného figurálního reliéfu na podstavci a zajištění statiky krucifixu, přemístění a restaurování (původně ul. Uničovská, nyní ul. Olomoucká)
2013:	restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého
2017:	Restaurování sloupu se sochou Ecce Homo na ul. Bezručova

6.2. Hlavní cíle rozvoje města

Podle Programu rozvoje města Šternberka na období 2020 – 2025, ve kterém jsou stanoveny dlouhodobé strategické cíle rozvoje města a vyhodnocení plnění akčního plánu rozvoje města Šternberk a jeho aktualizace na období 2023 - 2025²², lze k území památkové zóny vztáhnout tyto cíle:

Cíl	Aktivita	Poznámka
1. Rozvoj dopravní infrastruktury	ulice Příkopy, Pekařská	dokončeno
	PD doprava místní komunikace – cyklo (cyklotrasy ul. Nádražní – centrum)	
	Potoční ul. – práh (úprava nástupu na lávku)	dokončeno
	Opavská ul. – oprava komunikace	chybí dokončit vjezd k bývalému augustiniánskému klášteru
	Dvorská ul. – oprava komunikace, chodníky, opěrné zdi	příprava PD
	Stavební úpravy komunikace Za Zahradami	

Cíl	Aktivita	Poznámka
2. Rozvoj infrastruktury školských zařízení a sportovní infrastruktury	Fit stezka – dokončení	dokončeno
	Rekonstrukce Mateřské školy Oblouková	příprava realizace 2023
	Základní umělecká škola – rekonstrukce, sanace vlhkosti, sociální zařízení	dokončeno

Cíl	Aktivita	Poznámka
3. Rozvoj technické infrastruktury a ochrana ŽP	Kontejnerová stanoviště	
	Elektrorozvody Hlavní náměstí – nové rozvody pro akce (náhrada nevyhovujících)	dokončeno
	Klimatizace Opavská 1	dokončeno
	Demolice Bezručova (pavilon) – vybudování parkovacích míst pro bydlení Bezručova 20-22	dokončeno
	Lesopark – 1. etapa (odstranění náletů)	dokončeno
	Čechova 112/11 (Hotel m) - opravy	dokončeno
	Snížení energetické náročnosti městských budov - FVE	

²² [Program rozvoje města - Oficiální stránky město Šternberk \(sternberk.eu\)](https://www.sternberk.eu)

Cíl	Aktivita	Poznámka
4. Rozvoj bydlení a sociální péče	Domov pro seniory Oblouková ul.	duben 2023 zahájeny stavební práce
	Nájemní bydlení Bezručova 20-22 (zahájení)	dokončeno
	Nákup nemovitosti Čechova 112/11	dokončeno
	Rekonstrukce domova pro seniory Na Valech	hranice MPZ a ochranného pásma

Cíl	Aktivita	Poznámka
5. Rozvoj a zlepšování podmínek k životu občanů v obci	Webové stránky města – nutné úpravy (slabozrací, nevidomí...)	
	Varovný informační systém města a digitální povodňový plán	
	Revitalizace Tyršových sadů	Památka místního významu na hranici MPZ

Cíl	Aktivita	Poznámka
6. Rozvoj kultury a ochrana kulturních památek	Klášter – přípojka plynu	
	Komunitní centrum – klášter	dokončeno
	ŘKF – spoluúčast (fasáda průčelí kostela, věže, střechy, ...)	probíhá
	Klášter – střecha	dokončeno
	Hradby západní úsek	dokončeno

6.3. Hlavní cíle regenerace a obnovy území městské památkové zóny

➤ Ochrana a obnova kulturního dědictví

- komplexní rekonstrukce městského opevnění
- pokračování obnovy interiérů bývalého augustiniánského kláštera
- pokračování obnovy fasád bývalého augustiniánského kláštera
- obnova kostela Zvěstování Panny Marie – fasád včetně sochařské výzdoby, výměna střešní krytiny, obnova krovu, oprava přístupového schodiště
- provádět průběžné opravy kulturních památek
- restaurování drobné architektury
- informovat vlastníky kulturních památek o dotačním Programu regenerace MPR a MPZ
- informovat vlastníky objektů v MPZ o dotačním programu Města Šternberka na obnovu objektů v MPZ, které nejsou kulturní památkou

➤ Ochrana a obnova městské památkové zóny

- provádět průběžné opravy ohrožených objektů a souborů
- umísťování sezónních restauračních předzahrádek v souladu s hodnotami památkové zóny
- regulace umísťování reklamních zařízení a označování provozoven
- průběžné doplňování a obnova veřejných prostranství o městský mobiliář a úsporné veřejné osvětlení

➤ Rozvoj společenského života

- rozšíření osvětové činnosti v oblasti kulturního dědictví
- zachovat pestrou nabídku kulturních programů v rámci Dnů evropského dědictví, oslav výročí založení města Šternberka a jiných významných akcí
- aktualizovat propagační materiály o kulturních památkách a historii města
- rozšíření a zkvalitnění nabídky sezónních restauračních služeb
- rozšíření služeb kulturního a sportovního využití

➤ Úprava veřejných prostranství a systémů technické infrastruktury

postupná rekonstrukce a úpravy dalších veřejných prostranství

- ✓ lokalita ulic Jaroslavova a Vodní
- ✓ ulice Oblouková
- ✓ ulice Zahradní
- ✓ ulice Potoční

rekonstrukce technické infrastruktury

- ✓ ulice Dvorská
- ✓ lokalita ulic Jaroslavova a Vodní

➤ Ochrana životního prostředí

běžná údržba zeleně

ochrana a údržba významného krajinného prvku – vodní tok Sitka

regenerace veřejné zeleně – promenádních alejí

- ✓ ulice Olomoucká – lokalita u kostela Nejsvětější Trojice
- ✓ ulice Opavská
- ✓ Tyršovy sady

výstavba podzemních kontejnerů

- ✓ ulice Bezručova/nám. Svobody

- Do prostředí městské památkové zóny Šternberk je nejvhodnější mobilní vybavení předzahrádek, které nevyžaduje úpravy stávajícího stavu prostranství (kromě vybudování pódia v místech s vyšším sklonem) ani nebrání pohledům na historickou zástavbu.
- Z pohledu zájmů památkové péče je problematické umístování reklamy na výrobky na zařízení předzahrádek (včetně slunečníků), neboť působí rušivě, nepříznivě se pohledově uplatňuje a degraduje okolní historicky hodnotné prostředí.
- Historické zástavbě a prostředí památkové zóny je důležité přizpůsobit i vzhled slunečníků, proto je nezbytné volit tlumené (nejlépe přírodní) odstíny, které nebudou působit rušivě. Z pohledu památkové péče jsou preferovány slunečníky drobných rozměrů pro jednotlivé stoly před realizací zastřešení předzahrádky pevnou konstrukcí, která brání průhledům na okolní zástavbu a vytváří dojem nového objektu. Markýzy budou mít horní hranu těsně pod úrovní kordonové římsy. Dále je žádoucí, aby byly v textilním provedení a bez reklamy.

6.4. Legislativa

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

§ 2

- (2) Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.

§ 7

- (1) Obec spravuje své záležitosti samostatně (dále jen "samostatná působnost"). Státní orgány a orgány krajů mohou do samostatné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který zákon stanoví. Rozsah samostatné působnosti může být omezen jen zákonem.

§ 35

- (1) Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon.
- (2) Do samostatné působnosti obce patří zejména záležitosti uvedené v § 84, 85 a 102, s výjimkou vydávání nařízení obce. Obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu dále pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.
- (3) Při výkonu samostatné působnosti se obec řídí
- a) při vydávání obecně závazných vyhlášek zákonem,
 - b) v ostatních záležitostech též jinými právními předpisy vydanými na základě zákona.

§ 61

- (1) Přenesená působnost ve věcech, které stanoví zvláštní zákony, je
- a) v základním rozsahu svěřeném obci vykonávána orgány obce určenými tímto nebo jiným zákonem nebo na základě tohoto zákona; v tomto případě je území obce správním obvodem,
 - b) v rozsahu pověřeného obecního úřadu (§ 64) vykonávána tímto úřadem,
 - c) v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností (§ 66) vykonávána tímto úřadem.
- (2) Při výkonu přenesené působnosti se orgány obce řídí
- a) při vydávání nařízení obce zákony a jinými právními předpisy,

- b) v ostatních případech též
1. usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů; tato usnesení a tyto směrnice nemohou orgánům obcí ukládat povinnosti, pokud nejsou zároveň stanoveny zákonem; podmínkou platnosti směrnic ústředních správních úřadů je jejich publikování ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí;
 2. opatřeními příslušných orgánů veřejné správy přijatými při kontrole výkonu přenesené působnosti podle tohoto zákona.
- (3) Metodickou a odbornou pomoc ve věcech uvedených v odstavci 2 vykonává vůči orgánům obcí krajský úřad.

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči

Zákon definuje podmínky, zásady a postupy péče o kulturní památky, o jejich zachování, zpřístupňování a vhodné využívání.

Tvoří nedílnou součást správního práva a s prováděcími vyhláškami č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, vyhláškou č. 187/2007 Sb., kterou se stanoví obsah a náležitosti plánu území s archeologickými nálezy a vyhláškou č. 420/2008 Sb., kterou se stanoví náležitosti a obsah plánu ochrany památkových rezervací a památkových zón uceleně upravuje problematiku nakládání s památkovým fondem. Zákon o státní památkové péči především upravuje práva a povinnosti směrem k vlastníkům kulturních památek, ale i ostatním fyzickým a právnickým osobám ve vztahu k památkovému fondu. Upravuje problematiku památkových rezervací, památkových zón a ochranných pásem, archeologických výzkumů a nálezů. Stanoví pravomoc a působnost správních úřadů v oblasti státní památkové péče a v neposlední řadě zakotvuje sankce a nápravná opatření pro případ porušení povinností. Další nařízení vlády a vyhlášky upravují prohlašování národních kulturních památek, památkových rezervací, památkových zón.

§ 29

Obecní úřad obce s rozšířenou působností

- (1) Obecní úřad obce s rozšířenou působností vykonává a organizuje státní památkovou péči ve stanoveném správním obvodu v souladu s koncepcí rozvoje státní památkové péče v České republice.
- (2) Obecní úřad obce s rozšířenou působností
 - a) podílí se na zpracování krajské koncepce podpory státní památkové péče a na zpracování střednědobých a prováděcích plánů a programů obnovy kulturních památek,
 - b) zabezpečuje předpoklady pro komplexní péči o kulturní památky a nemovitosti, které nejsou kulturní památkou, ale jsou v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu (§17), a v souvislosti s tím vydává jako dotčený orgán na návrh nebo z vlastního podnětu závazné stanovisko a poskytuje další podklady do řízení vedených jinými správními úřady než orgány státní památkové péče podle zvláštních právních předpisů,
 - c) uplatňuje stanovisko k územně plánovací dokumentaci pro území, ve kterém je nemovitá kulturní památka nebo ochranné pásmo nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny, nejde-li o působnost ministerstva kultury podle § 26 odst. 2 písm. c) nebo působnost krajského úřadu podle § 28 odst. 2 písm. c), a ve vztahu k tomuto území uplatňuje stanovisko k vymezení zastavěného území,
 - d) usměrňuje péči o kulturní památky zajišťovanou obcemi,
 - e) vykonává státní správu na úseku státní památkové péče, pokud podle tohoto zákona není příslušný jiný orgán státní památkové péče,

- f) koordinuje jednotné označování nemovitých kulturních památek tabulkou opatřenou nápisem "Kulturní památka" a velkým státním znakem, popřípadě i značkami stanovenými mezinárodními smlouvami,
 - g) vykonává dozor při obnově kulturních památek a při stavbě, změně stavby, terénních úpravách, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby nebo udržovacích pracích na nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu (§ 17) z hlediska státní památkové péče,
 - h) dozírá v rozsahu své působnosti na dodržování tohoto zákona a předpisů vydaných k jeho provedení,
 - i) plní další úkoly stanovené mu tímto zákonem.
- (3) Obecní úřad obce s rozšířenou působností se při plnění svých úkolů opírá o odbornou pomoc odborné organizace státní památkové péče.

Vyhláška č. 476/1992 Sb. ze dne 10.9.1992, o prohlášení území historických jader vybraných měst za památkové zóny

§ 3

Pro zabezpečení ochrany a péče o památkovou hodnotu zóny, kterou tvoří zejména význam daného území pro historickou, kulturní a jinou osobitost místa, historické vazby nemovitostí a prostorů a vnější i vnitřní obraz sídla, se stanoví tyto podmínky:

- a) programy rozvoje měst se zpracovávají na základě stavebně historických průzkumů území i jednotlivých objektů,
- b) při přípravě programů rozvoje měst a při pořizování územně plánovací dokumentace je třeba respektovat památkovou hodnotu zóny,
- c) využití jednotlivých objektů a prostorů musí odpovídat jejich kapacitě a technickým možnostem a musí být v souladu s památkovou hodnotou zóny,
- d) obnova a restaurování nemovitostí v zóně se musí provádět na základě stavebně historického a restaurátorského průzkumu,
- e) pro ochranu technického stavu nemovitostí, které jsou na území zóny, je nutné neodkladně provádět udržovací práce do doby, než bude provedena celková obnova.

Rozhodnutí o památkovém ochranném pásmu kolem hradu Šternberka na Moravě

Rozhodnutí školské a kulturní komise ONV v Olomouci o zřízení památkového ochranného pásma kolem hradu Šternberka na Moravě zn. Škol/457/1-64/T ze dne 22. 1. 1964.

6.5. Návrh postupu regenerace

6.5.1. Obnova kulturních památek a objektů

Program regenerace je jednou z významných možností zachovat kulturně-historické hodnoty městské památkové zóny. Program vhodně kombinuje vícezdrojové financování zachrany kulturního dědictví a vhodně propojuje aktivity jak města, tak i jednotlivých soukromých vlastníků objektů v rámci přípravy a realizace jednotlivých akcí. Z hlediska synergie je také významné, že jsou dále nastartovány aktivity navazující nebo dále rozvíjející projekty.

Program regenerace musí být zajišťován v úzké spolupráci veřejného a soukromého sektoru. Veřejných prostředků je málo a budou se pravděpodobně dále relativně snižovat. Ideálem proto je, aby se soukromé potřeby vlastníků domů do značné míry překrývaly s potřebami obecnými a veřejnými. Na participaci občanů a partnerství veřejného a soukromého sektoru spočívá rozvoj měst v západních zemích. Výdaje, vynaložené soukromými majiteli nebo podnikateli nad rámec vlastních potřeb – ve prospěch veřejnosti nebo města, jim mohou v některých případech přinášet zisk. Jinde je možné jiné zvýhodnění formou převzetí záruk městem nebo zvýhodněná půjčka. Zásadní podpora včetně nevratných příspěvků bude potřebná v případě aktivit neziskových, které však jsou ve veřejném zájmu.

Dotace z programu regenerace je možné čerpat na úhradu prací zabezpečujících uchování souhrnné památkové hodnoty kulturní památky (obnova, repase, restaurování), ne však na modernizace a jiné práce, které nejsou pro uchování souhrnné památkové hodnoty kulturní památky nezbytné (např. zateplování, vytápění, rozvody vody, kanalizace, nové typy oken a dveří, zřizování obytných podkroví, nové vikýře).

Pouze vlastníci objektů, které jsou kulturními památkami, mohou žádat ministerstvo kultury o příspěvek z dotačního Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón na úhradu prací zabezpečujících uchování souhrnné památkové hodnoty. Účel příspěvku vymezuje MK ČR. Není možné žádat příspěvek na výměny oken a dveří, pokud se nenacházejí v havarijním stavu, který vylučuje jejich opravu (v případě jejich nutné výměny budou akceptovány pouze tvarové a materiálové repliky), na modernizaci bytového fondu a zřizování nových bytových jednotek, na technické zařízení budov, projektovou dokumentaci a na kopie sochařských děl. Dotace je určena na zvýšené náklady, spojené se zachováním a obnovou autentických prvků a konstrukcí kulturní památky.

Vlastníci objektů, které se nacházejí v MPZ, ale nejsou kulturními památkami, nemají možnost získání státní dotace na obnovu svých domů, i když podmínky pro stavbu, změnu stavby, terénní úpravy, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravy dřevin nebo udržovací práce na nemovitosti jsou přísné a podobné podmínkám pro údržbu, opravu, rekonstrukci, restaurování nebo jiným úpravám kulturní památky.

1. měšťanské domy

Potřeba obnovy a regenerace vychází z kritické analýzy stavebně-technického stavu objektů a z požadavků a potřeb památkové ochrany a jednotlivých vlastníků. Následující přehledy zahrnují největší závady objektů:

Výčet kulturních památek v havarijním stavu

tab. 11

rejstříkové číslo ÚSKP ČR	památk	vlastník
	Ve Šternberku se nenachází žádná kulturní památka v havarijní stavu.	

Výčet kulturních památek v technicky nevyhovujícím stavu

tab. 12

rejstříkové číslo ÚSKP ČR	památk	vlastník
16287/8-2937	měšťanský dům Hlavní náměstí 142/16 narušená statika schodiště, nevyhovující elektroinstalace, poškozená fasáda	SV
50468/9-687	měšťanský dům Olomoucká 1280/18 částečně napadený krov, poškozené okenní a dveřní výplně	SV
24924/8-2942	měšťanský dům Pekařská 97/1 poškozená fasáda, vztlínající vlhkost	SV
41577/8-2926	měšťanský dům ČSA 12/32 poškozený/chybějící pískovcový obklad, poškozená střešní krytina	SV
28988/8-1958	měšťanský dům Bezručova 1151/1 poškozená fasáda včetně pískovcového obkladu, poškozená střešní krytina, vztlínající vlhkost, poškozené dveřní a okenní výplně, poškozené veškeré vnitřní instalace v I.NP	SV
13945/8-1977	městské opevnění narušená statika části jižního úseku hradeb, lokální poškození severního úseku hradeb	Olomoucký kraj, Město Šternberk, SV

2. kostely

Kostel Zvěstování Panny Marie

Již v románské době stával na místě dnešního kostela Zvěstování Panny Marie kostelík zasvěcený svatému Jiří. V roce 1371 byl místo něj postaven gotický kostel a vedle byl vybudován klášter. Později kostel dvakrát vyhořel, byl proto zbořen a započalo se se stavbou nynějšího kostela.

Z hlediska umělecké výzdoby si zaslouží pozornost především rokoková výmalba interiéru. Velkým neštěstím proto bylo její úplné zničení zapříčiněné požárem varhan v létě 1927. Poničená fresková výzdoba se v letech 2009–2010 dočkala obnovy. Součástí projektu byla rovněž údržba oken, rekonstrukce elektroinstalace a nové osvětlení chrámového interiéru. Z důvodu existence podzemních krypt a dalších anomálií na základě geofyzikální prospekce si složitost konstrukce lešení vynutila

demontáž 40 kostelních lavic. Lavice byly napadeny dřevokazným hmyzem a některé konstrukční spoje byly volné. Před zpětnou montáží lavic do kostela byla provedena jejich obnova.

Původní břidlicová střecha značně chátrala a tím trpěla stropní výmalba. V roce 1969 bylo započato s obnovou střechy, byla pokryta novou břidlicovou krytinou. V roce 1979 byla dokončena oprava fasády kostela. Od roku 2020 probíhá postupná obnova věží kostela, částečná výměna krovu a obnova střešní krytiny. Obnova fasády, přístupového schodiště a okolních ploch budou předmětem dalších etap obnovy.

Kostel Nejsvětější Trojice

Původně špitální kostelík připomíná, že na jeho místě kdysi stával špitál. Původní podoba kostelíku se nedochovala, v r. 1775 byl zbořen a nově postaven. Rovněž původní zasvěcení bylo změněno, kostel byl zasvěcen Nejsvětější Trojici a o tomto svátku se u něj konalo každoroční posvícení. Parčík, který jej obklopuje, byl založen po zbourání špitálu v r. 1909. Kolem roku 1580 se stal špitální kostel útočištěm šternberských protestantů, kteří zde zřídili vlastní duchovní správu a školu a zahradu u špitálu změnili na hřbitov. Po r. 1918 se zde konaly bohoslužby v českém jazyce a kostelu se začalo říkat český kostelík, kostelíček. V současnosti je filiálním kostelem šternberského farního chrámu, leží na okraji památkové zóny.

Mladší cementová omítka byla po obvodu odspodu místy až do výšky tří metrů ze sanačních důvodů otlučená, bude provedena obnova nátěru. V roce 2011 došlo k restaurování dveří do krovu a v roce 2019 byla provedena oprava střešní krytiny věže kostela. V roce 2024 budou zahájeny práce na obnově fasády, restaurování portálů a vstupních dveří.

3. bývalý augustiniánský klášter

Bývalý augustiniánský klášter v současné době vlastní dva majitelé – Město Šternberk (klášter) a Římskokatolická farnost Šternberk (kostel, ambit, bývalý proboštský palác – v současnosti fara). Město Šternberk od r. 1999 usiluje o záchranu objektu ve svém majetku a v dnešní době je objekt opraven tak, že převážná část se dá již využívat pro širokou veřejnost – např. vnitřní nádvoří ke kulturním akcím, v přízemí kláštera vzniklo komunitní centrum a expozice k závodům Ecce Homo, 2. NP je součástí prohlídkové trasy areálu kláštera a nachází se zde trvalá expozice osobností a dějin města, část prostor ve 3. NP je využívána k výstavním účelům. V bývalém proboštském paláci jsou sály k různým společenským a duchovním aktivitám.

V současné době se vedou snahy získávat prostředky z různých dotačních titulů k obnově rozsáhlých prostor kláštera a každoročně jsou do obnovy kláštera investovány nemalé finanční prostředky i ze strany vlastníků.

V roce 2015 došlo k restaurátorskému zásahu na schodišti v jižním křídle. V roce 2017 byla provedena renovace nátěru vchodových vrat. V letech 2018–2021 byla realizována výměna střešní krytiny a sanace krovu proboštského paláce. V letech 2019–2020 byla provedena výměna střešní krytiny a sanace krovu, sanace povalového stropu v malém a velkém freskovém sále ve východním křídle 3. NP. Obnova tří sálů v 1. NP jižního křídla se vznikem Komunitního centra proběhla v letech 2019–2020. V roce 2019–2021 byly repasovány okenní a dveřní výplně. V roce 2022 byly restaurovány vstupní dveře i s portály obou vstupů do proboštského paláce. Doplnění a modernizace zabezpečovacího systému včetně rozšíření požární bezpečnostního systému byla realizována v roce 2020. Od roku 2021 probíhá postupná obnova jižní fasády.

Pro veřejnost je k dispozici prohlídka celého areálu, která zahrnuje expozici o historii města, historii kláštera, klášterní sklepy, historické sály s obnovenou nástrojnou malbou, obrazárnu barokních malířů, věžní hodinové stroje, tematické výstavy i výstavy současných autorů.

Prostory po zrušení kláštera byly využívány jako kasárna, německé gymnázium a jako skladiště textilu. Od roku 1991 do 1999 prostory byly opuštěny a bez zájmu investorů. Po uvolnění objektu vznikaly různé studie využití jednak ze strany studentů architektury, jednak ze strany projekčních kanceláří na základě požadavků vlastníka objektu. V současné době není jasná koncepce budoucího využití objektu.

6.5.2. Obnova hradeb

Z původního rozsahu fortifikační architektury města Šternberka zůstaly dochovány fragmenty. Z celkové délky 1,2 km (viz mapy, ikonografie) je dochováno cca 500 m, což je 40 % původní délky. Přestože se toto procento zdá vysoké, působí hradby nesourodě bez výrazněji exponovaných částí; navíc kromě krátkého jižního úseku a severního úseku jsou fragmenty městské zdi skryty po většinu roku v bujně vegetaci nebo v zadních částech parcel soukromých domů a zahrad, bez možnosti prezentace.²³

Obnova zdí a hradeb bude probíhat koncepčně a způsobem, který nepoškozuje specifickou památkovou podstatu těchto významných komponentů městského prostředí. Pro obnovu bude volena nejvhodnější metoda konzervační, nebudou realizovány postupy víceméně vedoucí k výraznému odstraňování starých omítkovin, masivnímu novému nahazování, popř. k mechanickému přetírání obnovovaného díla nevhodným nátěrem.

Výsledkem nevhodného zásahu by bylo potlačení jakéhokoli kouzla obnovovaných objektů, ale též jejich značná nevěrohodnost.

Při obnově hradebních zdí je nezbytné mít na vědomí, že stopy času a dílčí poškození nejsou nutně závadou z hlediska památkové podstaty objektu a že zpravidla ani nejsou vnímány jako nedostatek estetický, ale spíše naopak. Cílem obnovy proto musí být především zastavení chátrání a ve většině případů následná konzervace a restaurátorské doplnění a sjednocení objektů takovým způsobem, aby neztratily svou charakteristickou vypovídací hodnotu.

Kvalitní obnova historické zdi není jednoduchý úkol ani pro projektanta, ani pro stavební firmu. Vyžaduje specifické způsoby práce – podrobný projekt konzervace, který na základě nálezů zobrazuje celé dílo a stanoví postup práce v každém jednotlivém vymezeném místě, a velmi citlivou a zručnou pracovní sílu na straně stavební firmy.

Zachování památkové podstaty a původu této důležité součásti prostředí památkové zóny, zejména prostřednictvím uplatnění konzervační metody, je prioritním úkolem památkové péče.

Pro současný stav hradeb platí: severní a jižní úsek jsou z velké části stavebně zajištěny a vzhledem k jejich vizuálnímu exponování nehrozí bezprostřední zánik; pro západní a východní úsek platí opak. Postupné pohlcování druhotnou zástavbou spolu se zanedbanou údržbou a nezájmem soukromých vlastníků domů a zahrad čím dál více znemožňuje pohledové uplatnění těchto hradeb; posouvají se tak do pozadí zájmu o jejich existenci. Komplexní rekonstrukce jižního úseku městského opevnění proběhla v roce 2000. Západní úsek městského opevnění v rozsahu parcely č. 175 byl rekonstruován v letech 2019–2020.

²³ CHUPÍK, František. *Památková péče a zříceniny – IV. etapa. Středověké opevnění města Šternberka*. Institucionální úkol Státního památkového ústavu v Olomouci č. G 82. Olomouc, 2002.

Severní část hradeb se v posledních letech dostává do popředí pohledového uplatnění v návaznosti na odstavné a záchytné parkoviště. Jsou připraveny jednotlivé úseky obnovy severních hradeb v ulici Dvorská z důvodu postupné rekonstrukce v závislosti na odlišném rozsahu prací, technologii obnovy a finančních možnostech:

Úsek č. 1 – parcely č. 134, 133, 131, 129/2

Úsek č. 2 – parcela č. 128, rekonstrukce proběhla v roce 2016

Úsek č. 3 – parcela č. 108

Úsek č. 4 – parcela č. 116/2, oprava části hradební zdi proběhla v roce 2009

Úsek č. 5 – parcela č. 115

Úsek č. 6 – parcela č. 110

Úsek č. 7 – parcela č. 118/3, rekonstrukce proběhla v 2015

Je žádoucí, aby hradební úseky byly posuzovány jako jednotný útvar a jako takový byl úpravami scelen. Doporučuje se případně *zazdít průlomy vzniklé probouráním branek nebo vytvořit zde nové branky v dřevěné nerušivé konstrukci a provázat je na stříšku hradeb, jíž jedinou je možno korunu hradeb uspokojivě zajistit proti dalšímu rozpadu*²⁴.

6.5.3. Obnova v ochranném pásmu hradu

Při veškerých stavebních úpravách, úpravách prostředí či úpravách dřevin na území ochranného pásma kolem hradu Šternberka, kterými se zasahuje do vnějšího vzhledu, je nutné vycházet z předem vydaného závazného stanoviska a z podmínek prohlášení ochranného pásma kolem hradu Šternberka na Moravě.

Pro nejbližší období nejsou připravovány žádné rozsáhlejší obnovy, úpravy prostředí či nové výstavby.

6.5.4. Obnova veřejných prostranství, zeleně a technické infrastruktury

Dokončení obnovy veřejných prostranství je třeba koordinovat s úplnou kompletací, případně rekonstrukcemi technické infrastruktury a souvisí s dořešením systému zklidnění dopravy v rozsahu celé městské památkové zóny, včetně doplnění dopravního skeletu pro obsluhu území ve vhodných trasách bez nutnosti asanačních zásahů.

Většina akcí pro nejbližší období má zpracovanou technickou dokumentaci v různých stupních projektové připravenosti.

Následující přehled zahrnuje hlavní připravované akce, včetně stupně jejich zajištění:

1. Dvorská ulice – obnova parkovacích ploch
2. Potoční ulice – celkové úpravy parkovacích ploch v bývalé tržnici
3. Dvorská ulice – obnova parkovacích ploch, rekonstrukce vodovodu, rekonstrukce komunikací a veřejného osvětlení
4. Opavská – oprava povrchu křižovatky s ulicí Farní
5. Zahradní, Sluneční – výstavba veřejného osvětlení
6. městská památková zóna – modernizace veřejného osvětlení spočívající ve výměně svítidel za LED světla

Příloha: M6 – Plán regenerace veřejných prostranství, zeleně a technické infrastruktury

²⁴ GARDAVSKÝ, Zdeněk. *Město Šternberk. Severní hradby*. Stav – dokumentace – koncepce – studie – technické a architektonické řešení. Strojopis. Olomouc, 1993.

6.5.5. Etapizace, odhad nákladů obnovy památek

Návrh zařazení akcí k obnově v roce 2024 a v dalších letech jsou pouze orientační. Realizace jednotlivých akcí není možné předem pevně stanovit a mohou být průběžně měněny. Jednotlivé etapy a akce budou realizovány podle finančních, organizačních i technických zajištění. Akce, které budou jen částečně realizovány nebo nebudou vůbec realizovány v daném roce, se automaticky přesunují do dalších let.

Odhad nákladů je pouze orientační, skutečné náklady budou stanoveny až na základě zpracovaných projektů, podrobných průzkumů a závazných rozpočtů.

Z výše uvedených důvodů mohou být akce zpracované do Programu regenerace MPZ Šternberk aktualizovány, pozměňovány či upravovány na základě aktuálních potřeb, podnětů ze stran vlastníků a uživatelů, možností financování a okolností zjištěných při zpracování odborných dokumentací.

Etapizace je navržena následovně:

Příloha: M7 – Plán regenerace objektů

tab. 13

MĚSTSKÉ OPEVNĚNÍ – HRADBY – odstranění havarijního stavu, obnova			
etapa	časový předpoklad	vymezení/rozsah	odhad nákladů
1.	do roku 2028	východní úsek hradeb	10 000 000 Kč
2.	do roku 2030	severní úsek hradeb	5 000 000 Kč
3.	do roku 2032	západní úsek hradeb	5 000 000 Kč
4.	do roku 2035	jižní úsek hradeb	7 000 000 Kč

tab. 14

BÝVALÝ AUGUSTINIÁNSKÝ KLÁŠTER – pokračování obnovy			
etapa	časový předpoklad	vymezení/rozsah	odhad nákladů
1.	rok 2024	dokončení galerie v severním sále 1. NP	1 000 000 Kč
2.	rok 2026	zázemí pro sklad mobiliáře	400 000 Kč
3.	rok 2028	restaurování nástěnné malby v 1. NP jižního křídla (komunitní centrum)	800 000 Kč
4.	rok 2030	obnova schodiště s balustrádou jihovýchodní křídlo	300 000 Kč
5.	rok 2031	obnova severního schodiště	200 000 Kč
6.	do roku 2031	dokončení obnovy jižní a jihovýchodní fasády	30 000 000 Kč
7.	rok 2032–2037	postupná obnova 3. NP – podlah, stěn, dveří a zárubní	8 000 000 Kč

tab. 15

KOSTEL ZVĚSTOVÁNÍ PANNY MARIE – obnova vnějšího pláště a prostředí areálu kostela			
etapa	časový předpoklad	vymezení/rozsah	odhad nákladů
1.	roky 2024–2027	oprava krovu	32 000 000 Kč
		obnova fasádního průčelí (včetně kamenných, dřevěných, kovových prvků a zpřístupnění severní věže)	50 000 000 Kč
		sanace schodišť	9 500 000 Kč
		předpolí chrámu	11 000 000 Kč
2.	roky 2028–2030	obnova fasády lodi kostela	30 000 000 Kč

tab. 16

DROBNÁ ARCHITEKTURA				
etapa	památk	časový předpoklad	vymezení/rozsah	odhad nákladů
1.	kašna v Tyršových sadech	do roku 2025	restaurování	300 000 Kč
2.	socha sv. Jana Nepomuckého	do roku 2026	retuše, hydrofobizace, biocidní ošetření	180 000 Kč
3.	mariánský sloup na Horním náměstí	do roku 2027	revize stavu trhliny na zeměkouli, čištění a hydrofobizace	300 000 Kč
4.	sloup se sochou Panny Marie	do roku 2028	retuše, hydrofobizace, biocidní ošetření	200 000 Kč
5.	kříž na ul. Olomoucká	do roku 2029	retuše, hydrofobizace, biocidní ošetření	200 000 Kč
6.	sloup se sochou Ecce Homo	do roku 2030	retuše, hydrofobizace, biocidní ošetření	180 000 Kč
7.	smírčí kříže	do roku 2031	biocidní ošetření	150 000 Kč
8.	altán v Tyršových sadech	rok 2034	udržovací práce	300 000 Kč

tab. 17

KOSTEL NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE – pokračování obnovy			
etapa	časový předpoklad	vymezení/rozsah	odhad nákladů
1.	rok 2024	oprava střechy kostela	1 800 000 Kč
2.	roky 2025–2026	obnova fasády kostela	2 000 000 Kč

tab. 18

MĚŠŤANSKÉ DOMY (rozsah obnovy včetně jejich realizace se bude odvíjet od požadavků vlastníků)			
číslo v mapě M7	číslo rejstříku	objekt	vlastník
1	37317/8-2929	ČSA 6/44, parcela č. 165, 166	SV
2	16445/8-1957	ČSA 7/42, parcela č. 167	SV
3	29194/8-2928	ČSA 9/38, parcela č. 169	SV
4	28802/8-2927	ČSA 10/36, parcela č. 170	SV
5	41577/8-2926	ČSA 12/32, parcela č. 173	SV
6	35987/8-1964 portál	ČSA 13/30, parcela č. 174	město
7	22240/8-2924	ČSA 21/14, parcela č. 183	SV
8	28360/8-2923	ČSA 23/10, parcela č. 185	SV
9	16844/8-2922	ČSA 27/1, parcela č. 136	SV
10	23293/8-2952	U Horní brány 42/21, parcela č. 121	SV
11	37200/8-2930	Horní náměstí 46/1, parcela č. 116/1	SV
12	29374/8-1955	Horní náměstí 47/2, parcela č. 115	město
13	17590/8-2931	Horní náměstí 49/4, parcela č. 109/1	SV
14	22507/8-2932	Horní náměstí 57/9, parcela č. 18/1	město
15	19311/8-1964 portál	Jarní 79/8, parcela č. 78	SV
16	15897/8-3167	Radniční 80/18, parcela č. 89	SV
17	47188/8-2951	Radniční 82/14, parcela č. 87	SV
18	27995/8-2950	Radniční 83/12, parcela č. 86	SV
19	18579/8-2948	Radniční 84/10, parcela č. 84	SV
20	46950/8-2946	Radniční 88/2, parcela č. 77	SV
21	28920/8-2933	Hlavní náměstí 90/2, parcela č. 60	SV
22	45385/8-2934	Hlavní náměstí 93/5, parcela č. 54	SV
23	29735/8-2935	Hlavní náměstí 94/6, parcela č. 52	SV
24	24924/8-2942	Pekařská 97/1, parcela č. 46	SV
25	16186/8-2944	Pekařská 98/3, parcela č. 43	SV
26	19530/8-2943	Pekařská 102/2, parcela č. 254/1	SV
27	16301/8-2936	Hlavní náměstí 105/11, parcela č. 259/1	SV
28	27444/9-52	ČSA 113/19, parcela č. 270	SV
29	32420/8-2925	ČSA 118/17, parcela č. 247/1, 247/2	stát
30	47250/8-1964 portál	Partyzánská 140/1, parcela č. 248	město
31	16287/8-2937	Hlavní náměstí 142/16, parcela č. 204	SV
32	27949/8-2949	Radniční 159/11, parcela č. 233	SV
33	40383/8-2947	Radniční 161/7, parcela č. 236	město
34	46900/8-1954	Radniční 162/5, parcela č. 237	město
35	21809/8-1953	Radniční 163/3, parcela č. 238	SV

36	35994/8-2945	Radniční 164/1, parcela č. 241	SV
37	19325/8-1956	Hlavní náměstí 165/18, parcela č. 243	SV
38	19102/8-1965	Krampolova 307/2, parcela č. 2785/1	město
39	30147/8-1964 portál	Na Valech 1142/1, parcela č. 4757	SV
40	28988/8-1958	Bezručova 1151/1, parcela č. 438	SV
41	36071/8-1959	Bezručova 1154/7, parcela č. 433	SV
42	30467/8-1960	Nám. Svobody 1160/10, parcela č. 469	SV
43	37947/8-2921	Bezručova 1166/14, parcela č. 461	SV
44	31286/8-1964 portál	Bezručova 1168/10, parcela č. 457/1	SV
45	13859/8-2920	Bezručova 1172/4, parcela č. 451	SV
46	25624/8-1964 portál	Potoční 1174/1, parcela č. 446	SV
47	37330/8-1962	Olomoucká 1252/71, parcela č. 616	SV
48	50468/9-687	Olomoucká 1280/18, parcela č. 420	SV
49	38413/8-2940	Olomoucká 1282/14, parcela č. 424	SV
50	33791/8-2939	Olomoucká 1283/12, parcela č. 425	SV
51	35706/8-2941	Olomoucká 1294/13, parcela č. 409	SV
52	38638/8-1961	Olomoucká 1315/36, parcela č. 347	SV
53	31922/8-2938	Olomoucká 1380/4, parcela č. 435	SV
54	105678	U Horní brány 45/23, parcela č. 117/1	SV
55	105637	Radniční 81/16, parcela č. 88	SV
56	105444	Hlavní náměstí 95/7, parcela č. 50/1	SV

6.5.6. Realizace připravené pro nejbližší období

Přehled kulturních památek, pro které jsou připraveny k zahájení práce v následujícím rozsahu:

Bývalý augustiniánský klášter – 3. - 7. etapa obnovy jižní fasády

Kostel Zvěstování Panny Marie – oprava krovu, obnova průčelí fasády, sanace schodišť, předpolí chrámu, obnova fasády lodi kostela

Kostel Nejsvětější Trojice – oprava střechy kostela a obnova fasády

Objekt Bezručova 1134/7 – rekonstrukce objektu

Objekt Bezručova 1151/1 – rekonstrukce objektu

ČSA 7/42 – oprava parteru fasády

ČSA 27/1 – obnova parteru fasády včetně pískovcového obkladu

ČSA 9/38 – repase oken, vstupních dveří, dveří do provozovny, výloh a obnova střešního pláště

Hlavní náměstí 142/16 – obnova uliční fasády

Horní náměstí 49/4 – obnova uliční fasády a pískovcového soklu

Seznam bude doplňován dle aktuální připravenosti.

6.5.7. Dotace z rozpočtu města Šternberka

V roce 2017 byl obnoven dotační program z rozpočtu města Šternberka „**Podpora obnovy objektů v památkové zóně**“, který každoročně vyhlašuje Rada města Šternberka.

O dotaci mohou žádat vlastníci objektů, které se nacházejí na území Městské památkové zóny Šternberk a nejsou kulturními památkami.

Dotace lze poskytnout v min. výši **20 000 Kč** a max. výši **200 000 Kč** na daný účel, který je předmětem žádosti. Podíl spoluúčasti žadatele z vlastních a jiných zdrojů činí minimálně **50 %** celkových skutečně vynaložených uznatelných výdajů na projekt. Celkový objem peněžních prostředků na podporu stanoveného účelu činí **650 000 Kč** a je limitován objemem finančních prostředků, který je vyčleněn na stanovený účel ve schváleném rozpočtu města Šternberka na daný rok.

Program je vyhlašován v těchto opatřeních:

1: střecha, fasáda – odstraňování nežádoucích stavů objektu spočívající:

- v obnově střechy včetně krovů a klempířských prvků
- v obnově uliční fasády (průčelí) objektu, který má stavebně zajištěnu statiku a střechu vč. krovů a klempířských prvků

2: okna, dveře, výkladce – odstraňování nežádoucích stavů objektů spočívající:

- v restaurování/obnově výplní směřujících do ulice (průčelí), tj. oken, vstupních dveří včetně portálu, výkladců

3: architektonické prvky – odstraňování nežádoucích stavů objektů spočívající:

- v obnově architektonických prvků směřujících do ulice, např. balkón, arkýř, schodiště

Důvody pro podporu vlastníků objektů na území městské památkové zóny (dále jen „MPZ“) vycházejí ze záměrů přispět ke zvýšení atraktivity města, pomoci vlastníkům při obnově objektů a zajistit tak zachování jejich podstaty pro budoucí generace. Budovy, které sice nejsou kulturními památkami, jsou však neopomenutelnou součástí MPZ a dotvářejí celkový kolorit centra města. Program směřuje nejen k zachování a obnově, ale také k vhodnému užívání a prezentaci MPZ, jakožto významné složky našeho hmotného kulturního dědictví.

tab. 19

rok	počet podpořených žádostí	vyčerpaný objem peněžních prostředků
2017	4	492 000 Kč
2018	10	779 000 Kč
2019	9	500 000 Kč
2020	6	500 000 Kč
2021	7	590 000 Kč
2022	10	650 000 Kč
2023	5	566 000 Kč

7. Závěr

Soustavná, systematická práce týmu lidí (odborníků i veřejnosti) je důležitá pro zaznamenávání, uchovávání a zpracovávání nových podnětů přínosných pro regeneraci městské památkové zóny. Naplňování dlouhodobého programu regenerace památkové zóny, rozsáhlých i menších památek a veřejných prostranství není většinou dílem jednoho volebního období, proto je pro zdárný průběh nejdůležitější kontinuita v rozhodování, kvalitní projektová příprava a tým osobností, které svou odborností a autoritou, ruku v ruce s osvědčenou politickou podporou dokážou dotáhnout jednotlivé akce ke zdárnému konci.

Je pravdou, že na takové lidi mělo město Šternberk ve svém porevolučním vývoji štěstí, a že se podařilo dosáhnout viditelných výsledků v proměně a regeneraci svého území. Fotografie z počátku 90. let minulého století jsou toho dokladem.

Závěrem můžeme konstatovat, že městská památková zóna prošla za posledních cca 10 let významnou proměnou. Převážná většina objektů nacházejících se na území městské památkové zóny byla již rekonstruována. Objektů nacházejících se ve špatném technickém stavu je málo a postupně probíhají jednání s jejich vlastníky v možnostech řešení rekonstrukce.

Zájem vlastníků rekonstruovat objekty podpořila i možnost čerpání dotací Ministerstva kultury ČR z Programu regenerace MPR a MPZ, Města Šternberka z programu Podpora obnovy objektů v MPZ a z dotačního Programu památkové péče v Olomouckém kraji.

8. Seznam použitých zdrojů a literatury v aktualizaci

Programu rozvoje města Šternberk na období 2020 – 2025

Strategický plán rozvoje kultury ve Šternberku na období 2013 – 2023

www.sternberk.eu

FOTOVOLTAICKÉ SYSTÉMY a PAMÁTKOVÁ PÉČE, Národní památkový ústav – 2022

RESTAUAČNÍ PŘEDZAHŘÁDKY V MĚSTSKÉ PAMÁTKOVÉ REZERVACI OLOMOUC, Metodika pro kvalitní praxi

[Střešní fotovoltaika – jak funguje a co od ní očekávat? - TZB-info](#)

[Co byste měli znát před instalací domácí fotovoltaické elektrárny - TZB-info](#)

[Návratnost fotovoltaiky: kdy vám ušetří statisíce a kdy se naopak nevyplatí? - TZB-info](#)

9. Přílohy

9.1 Mapy

M1 - Vlastnické vztahy

M2 - Limity využití území

M3 - Hodnoty území

M4 - Návrhy na prohlášení a zapsání do ústředního seznamu kulturních památek

M5 - Městské opevnění

M6 - Plán regenerace veřejných prostranství, zeleně a technické infrastruktury

M7 - Plán regenerace objektů

9.2 Karty kulturních památek

9.3 Přehled vynaložených prostředků na obnovu MPZ

9.4 Příklady dobré praxe